

ЭЛЧИННЕРНИҢ АЖЫЛ-ЧОРУДУЛГАЗЫ

Кирилде сөстөр

1 ¹⁻²Феофил, баштайгы номумга Иисустун эң эгезинден эгелээш, Бодунуң шилип алган элчиннеринге Ыдыктыг Сүлде дамчыштыр айтыышкыннарын бергеш, дээрже көдүрлүп үнгени хүнге чедир чүнү кылып база чүү чүвеге өөредип турганын силерге дөгөрезин бижип берген мен. ³Хилинчек көрүп, өлгөн соонда, Иисус ол улуска чедип кээп, хөй-ле бүзүрэнчиг барымдаалар-биле Бодун дириг кылдыр көргүскен. Ол оларга дөртөн хонук дургузунда чедип кээп, Бурганның Чагыргазының дугайында чугаалап турган. ⁴Оон бир-ле катап, олар-биле кады чемненип оргаш*, Иисус мындыг айтыышкын берген: «Иерусалимни кагбаңар, а Ол дугайында Мээң чугаалааным, Адамның силерге азааны Ыдыктыг Сүлдениң кээрин мананар. ⁵Иоанн силерни сугга суп турган, а Ол, каш хүн эртерге, силерни Ыдыктыг Сүлдеге сугар-дыр».

Христостун дээрже көдүрүлгени

⁶Өөреникчилер база катап Иисус-биле ужуражып келгеш: «Дээрги-Чаяакчы, Израиль күрүнени катап тургузарың үе-шаг ам келбээн бе?» — деп айтырганнар. ⁷Ол оларга мынча дээн: «Аданың Бодунуң эрге-чагыргазы-биле доктаатканы үелер болгаш хуусааларны билири — силерниң херээнер эвес-тир! ⁸Ынчаарга Ыдыктыг Сүлде силерге бадып кээрге, күчү-күштү хүлээп алгаш, Иерусалимге, бүгү Иудеяга, Самарияга база бүгү чер-делегейге Мээң херечилерим боор силер». ⁹Ынча дээш, Иисус оларның караанга көзүлдүр дээрже көдүрлүп үнгеш, булутче ажытталы берген. ¹⁰Олар дээрже топтап көрүп турда, хенертен ак хептиг ийи эр кижии оларга чедип келгеш, ¹¹мынча дээннер:

* ^{1:4} «Олар-биле кады чемненип оргаш» деп сөстөрниң өске утказы: «Оларны чаңгыс черге чыып алгаш» — бооп чадавас.

«Галилейжилер, чүге мында дээрже кайгап түр силер? Силерниң мурнуңарга дээрже көдүрлү берген Иисус, Ооң ам канчаар чоруй барганын көргөнинер дег, шак-ла ынчаар дедир ээп кээр».

Иуданың орнунга элчинни шилип алганы

¹² Ооң соонда олар Елеон даандан баткаш, Иерусалимче ээп келгеннер. Ол даг Иерусалимден бир километр хире ырак черге турган. ¹³ Олар хоорайже киргеш, делгем өрээлге чыгып келгеннер. Анаа Пётр, Иоанн, Иаков биле Андрей, Филипп биле Фома, Варфоломей биле Матфей, Алфейниң оглу Иаков биле Симон Зилот база Иаковтуң оглу Иуда олар турган чүве-дир. ¹⁴ Олар шупту үргүлчү чыгып, мөргүүр чанчылдыг турганнар. Элээн каш херээжен болгаш Иисустуң авазы Мария база Ооң дунмалары олар-биле кады орта кээп турганнар.

¹⁵ Каш хүн эрткенде, база бир шак ындыг чыышка чүс чээрби хире кижичыылган турда, Пётр туруп келгеш, мынча дээн: ¹⁶ «Ха-дунма, Иисусту садыпкаш, оон Ону тудуп хоругдаар улусту баштап кээр Иуда дугайында Ыдыктыг Сүлдениң Давидтиң аксы-биле Бижилгеде өттүр билип медеглээн чүвези боттаныр ужурлуг турган-дыр. ¹⁷ Иуда бистиң бирээвис турган, ол кылып келген ажыл-чорудулгавыска база киржип чораан». (¹⁸ Ол бузуттуг үүлгедии дээш алган акшазы-биле чер садып алган, ынчалза-даа черже ок кадалдыр кээп ушкаш, хырны чарлып, ижин-шөйүндүзү уштуна берген. ¹⁹ Иерусалимде шупту улус ол дугайында билир турган болгаш, Иуданың черин боттарының дылынга Акелдама азы „Ханның шөл“ деп адааннар.) ²⁰ «А Ыдыктыг ырлар номунда: „Ооң чери ээн калзын, анаа кым-даа чурттавазын“ база „Өске кижичи оон бараан болуушкунун хүлээп алзын“ — деп бижээн болгай^а.

²¹ Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Иисус бистиң-биле кады турар үеде, үргүлчү аравыска чораан өске бир кижиден шилип алыр ужурлуг бис. ²² Ол кижичи Иоанның сугга суп турган үезинден эгелеп, Иисустуң бистиң мурнувуска дээрже көдүрүлгенинге чедир аравыска чоруп турган, Иисустуң катап дирилгенин бистиң-биле кады көргөн херечи болзун».

²³ Олар ийи кижини: Варсава деп аттыг, Иуст деп шолалыг Иосифти болгаш Матфийни саналдааннар. ²⁴ Элчиннер: «Дээрги-Чаяакчы, кижичи бүрүзүнүң сагыжын билир болгай сен. Бо ийи кижиниң кайызын шилип алганынны база ²⁵ бодунуң турар ужурлуг черинче чорупкан

^а Ыд. ыр. 68:26; 108:8.

Иуданың орнунга кымның элчин бооп, бараан болур ужурлуун көргүс» — деп мөргүп турганнар. ²⁶ Оон олар үлүг шилип, төлге дажы октаарга, үлүг Матфийге онаашкан. Ол арткан он бир элчинге немей он ийигизи деп санаттыра берген.

Ыдыктыг Сүлдениң бадып келгени

2 ¹ Беженги хүннүң байырлалында* шупту бүзүрөөн улус чангыс бажынга чыгып келген. ² Хенертен дээрден кедергей күштүг шуурганның шимээнинге дөмей үн дыңналгаш, оларның турган бажынын дола берген. ³ Оларга оттуг дылдарга дөмей бир-ле чүве көзүлгөн соонда, ол дылдар аңгыланза-ла, кижичи бүрүзүнүң кырынга чангыстап турупкан. ⁴ Олар шупту Ыдыктыг Сүлдеге бүргедипкеш, өске дылдарга чугаалап эгелээннер. Оларга ындыг арга-шинекти Ыдыктыг Сүлде бергени ол.

⁵ Иерусалимге ол өйде делегейниң чер-булуң бүрүзүндөн чыгып келгилээн Бурганга мөгеер иудейлер база турган. ⁶ Шимээн дыңнааш, хөй чон чыгып келген. Улус аймап-хөлзей берген, чүге дээрже кижичи бүрүзү дыңнаарга, элчиннер оон төрөөн дылында чугаалап турар болган. ⁷ Кайгаанындан аайын тыппайн, олар аразында чугаалажы бергеннер: «Бо чугаалап турар улус дөгереши Галилеядан эвес чүве бе? ⁸ Бистиң кижичи бүрүзү-биле олар оон төрөөн дылынга чугаалашкан кылдыр канчап дыңнап турар апардывыс? ⁹ Бистиң аравыста парфянар, мидийжилер, эламиттер, Месопотамияның, Иудея биле Каппадокияның, Понт биле Асияның, ¹⁰ Фригия биле Памфилияның база Египеттиң чурттакчылары, Ливияның Киринае хоорай чоогунда девискээриниң улузу, Римден келгеннер база ¹¹ иудейлер биле иудей чүдүлгө хүлээп алган өске чоннар улузу, Криттиң чурттакчылары болгаш арабтар бар-дыр. Бис шуптувус олардан Бурганның өндүр улуг ажыл-херектериниң дугайында төрөөн дылдарывыска дыңнап турар-дыр бис!»

¹² Олар элдепсингениннен болгаш аймаараанындан: «Бо чүү болду?» — деп удур-дедир айтыржып турганнар. ¹³ А чамдык улус: «Олар арага ижип алгаш, эзирип калганнар-дыр» — деп кочулаан.

* ^{2:1} Беженги хүн байырлалы — еврей хосталышышкын байырлалы эрткенден бээр беженги хүнде демдеглээр дүжүт ажаалдазының байырлалы (еврей дылда шавуот дээр). Дүжүт ажаалдазы эгелээндөн бээр чеди неделя эрткенде демдегледип турган болгаш, «Чединиң байырлалы» деп ады база бар.

Пётрнуң чонга чугаазы

¹⁴ Пётр өске он бир элчин-биле кады туруп келгеш, чонга чугаа кылып, ыткыр мынча дээн: «Иудейлер база Иерусалимниң бүгү чурт-такчылары! Бо бүгү чүү чүвөл дээрзин тайылбырлап берейн. Мени кичээнгейлиг дыңнап көрүңер. ¹⁵ Бо улус, силерниң бодап турарыңар дег, эзирик эвес улус-тур, ам чаа-ла эртенгиниң тос шак* ышкажыл. ¹⁶ Бо дээрге харын Иоиль медээчиниң мынча дээн чүвези ол боор: ¹⁷ „Бурган чугаалаан: ‘Сөөлгү хүннерде Бодумнуң Сүлдемни бүгү улусче сиңниктир төгөр мен. Силерниң оолдар-кыстарыңар өттүр билип медегледей бээрлер, аныяктар Бургандан ажыдышкыннар алырлар, а кырганнар өттүр билген дүштер көөрлер. ¹⁸ Мен ол хүннерде эр-даа, кыс-даа чалчаларымче Бодумнуң Сүлдемни сиңниктир төгөр мен, оон олар өттүр билип медегледей бээрлер. ¹⁹ Өрү дээрге база адаанда черге кайгамчык бадыткал демдектерин – ханны, отту болгаш дүргектелген ышты көргүзөр мен. ²⁰ Дээрги-Чаяакчының өндүр улуг болгаш алдарлыг хүнү кээр бетинде, хүн караа өже бээр, ай хан дег кыза бээр. ²¹ Дээрги-Чаяакчыдан дуза дилеп, кыйгырган кижилер бүрүзү ынчан камгалал алыр“^а.

²² Израиль чон, мээң чугаам дыңна: Назарет чурттуг Иисус дээрге Ону дамчыштыр кылган күчү-күштүг херектери-биле, кайгамчык чүүлдери-биле база бадыткал демдектери-биле „Мээң шилип алган Кижим-дир“ деп, Бурганның шынзытканы Кижилер ол турган. Ол бүгү силерниң араңарга болган болгаш, ону боттарыңар билир силер. ²³ Иисусту силерниң холуңарга Бурганның бодап алганы-биле база баш удур көрүп кааны-биле хүлээдип бээрге, Ону бачыттыг улустуң холу-биле белдир-креске хере шаап өлүрдүңер. ²⁴ Ынчалза-даа Бурган Ону катап диргискеш, өлүмнүң туттуруундан хостап кагды, чүге дээрге өлүм Аңаа күш четпес болган-дыр. ²⁵ Давид Иисустуң дугайында мынча дээн: „Мен Дээрги-Чаяакчыны үргүлчү мурнумга көрүп чордум. Мени чүү-даа чүве дүвүретпезин дээш, Ол үргүлчү мээң оң таламга кады чорду. ²⁶ Ынчангаш мээң чүрээм өөрүшкү-маннай-биле долган, мээң дылым Сени кезээде мактап, өөрөөн база мээң мага-бодум үргүлчү идегел-биле амыдыраар. ²⁷ Чүге дээрге Сен мени алды

* ^{2:15} Тос шак – иудейлер чүглө эртенги мөргүл соонда чем чиир турган болгаш, ындыг эрте эзирик болбас ужурлуг турган.

^а Иоил. 2:28-32.

оранга-даа кагбас сен! Сеңээ бердинген чалчаңның ирип каарын болдурбас-ла болгай сен! ²⁸ Сен меңээ амыдыралче орукту айтып бердин, Сен мээң-биле кады турар болганыңда, өөрүшкүге бүрүнү-биле бүргедир мен!“^а

²⁹ Ха-дунма! Улуг өгбевис Давидке хамаарыштыр ол өлгөн база ону хөөржүткен дээрзин бүзүрелдиди-биле чугаалап болур мен. Ооң чевээ бөгүңге чедир бисте бар-дыр. ³⁰ Давид боду өттүр билип медеглээр турган болгаш, „дүжүлгөңге үре-салгалыңның бирээзин олуртур мен“^б деп Бурганның аңаа дангыраглап аазаанын билир турган. ³¹ Ол Христостуң катап дирлирин база баш бурунгар чугаалап турган: „Христос алды оранга артаан, Ооң мага-боду чевегге иривээн“^в.

³² Бурган Иисусту катап диргискен, а бис шупту ооң херечилери болдувус! ³³ Бурган Ону Бодунуң оң талазынче өрү көдүрүп алган, Иисус Аңаа аазаан Ыдыктыг Сүлдени Адазындан алгаш, ам көрүп база дыңнап турарыңар чүвени силерге сиңниктир төккени ол-дур. ³⁴⁻³⁵ Давид, Иисус дег, өрү көдүртпээн, ынчалза-даа ол: „Дээрги-Чаяакчы мээң Дээргимге: ‘Мен Сээң дайзыннарыңны Сээң буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда, Мээң оң таламга олур’ – дээн“ – деп чугаалаан. ³⁶ Ынчангаш Бурган Иисусту Дээрги-Чаяакчы база Христос кылдыр шилээнин билип ал, израиль чон! А силер Ону хере шаап турган-дыр силер».

³⁷ Улус ону дыңнааш, сагыжы ыстап аарып, Пётрдан болгаш өске элчиннерден айтырганнар: «Ха-дунма, бис ам чүнү кылыылы?» ³⁸ Пётр мынчаар харыылаан: «Бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер. Силерниң кижилер бүрүзү Иисус Христостуң ады-биле сугга суктуруп, бачыттары дээш, өршээлден алзын, оон Ыдыктыг Сүлдени ачы-буян хайырлалы кылдыр алыр силер. ³⁹ Ол бүгүнү силерге, үре-салгалыңарга, силерден ырак турар бүгү өске чоннарга, бистин Дээрги-Бурган-Чаяакчывыстың кый дээри бүгү улуска аазаан турган болгай». ⁴⁰ Пётр өске-даа хөй сөстөр-биле оларны сагындырып, ээре-жип дилээн: «Бо самыыраан салгалдың бузудундан бодуңарны камгалап көрүңер!»

⁴¹ Ооң суртаалын хүлээп алган бүгү улус сугга суктурган. Ол хүн бүзүрөөннерниң санынга үш муң хире кижилер немешкен. ⁴² Бүгү бүзүрөөннер элчиннерден өөрениринге, аралажып чыгырынга, эпсеткилдин чемин үлежип чииринге болгаш мөргүүрүңге идепкейлиг киржип келгеннер.

^а Ыд. ыр. 15:8-11. ^б Ыд. ыр. 131:11. ^в Ыд. ыр. 15:10. ^г Ыд. ыр. 109:1.

Бүзүрөөн улустун чуртталгазы

⁴³ Кижн бүрүзү Бурганны хүндүлөөн коргуушкунга алзыпкан, а элчиннер хөй кайгамчык чүүлдер болгаш бадыткал демдектери* кылып турганнар. ⁴⁴ Бүзүрөөннер дөгере кады турган, а оларнын бүгү чүвези ниити турган. ⁴⁵ Олар боттарынын ээлел черлерин болгаш эт-хөреңгизин саткаш, бүгү чединмес улуска үлөп бергеннер. ⁴⁶ Хүн бүрүдө олар Бурганның өргээзинге кады чыгып кээп, а оон бажыңнарынга өөрүшкү болгаш ак сагыш-биле эп-сеткилдин чемин үлөжип чип, ⁴⁷ Бурганны алдаржыдып турганнар. Шупту улус оларга ынак турган, а Дээрги-Чаяакчы камгалал алганнарны хүннүн-не Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге немеп турган.

Пётр биле Иоанның бертик-межел диленини экирткени

3 ¹ Бир-ле катап Пётр биле Иоанн дүштекинин үш шакта Бурганның өргээзинче мөргүүр дээш бар чытканнар. ² Төрүмелинден бертик-межел бир кижн турган чүве-дир. Ону улус хүннүн-не көдүрүп эккелгеш, Бурганның өргээзиниң Кайгамчык каас деп адаар хаалгазынын чанынга олуртуп каарга, ол Бурганның өргээзинге кирген улустан хайырлал диленир турган.

³ Кирер эжик аксынга Пётр биле Иоанны көрүп кааш, демги кижн олардан база дилени берген. ⁴ Пётр биле Иоанн олче топтап көргөш: «Бисче көр!» — дөөннер. ⁵ Бертик-межел кижн олардан кандыг-бир чүве алырын кордап, топтап көргөн. ⁶ Пётр ынчан: «Менде мөңгүндаа, алдын-даа чок-тур, ынчалза-даа менде бар чүвени сенээ берейн: Назарет чурттуг Иисус Христостун ады-биле туруп, кылашта!» — дөөн. ⁷ Пётр оон оң холундан туткаш, тургузуп кээри билек, бертик кижиниң тавангайлары, дискектери быжыга берген! ⁸ Ол бут кырынга тура халааш, кылаштап эгелөөн. Оон шурагылай аарак кылаштап база Бурганны алдаржыдып, олар-биле кады Бурганның өргээзинге кирип келген. ⁹ Хамык улус оон Бурганны алдаржыдып, кылаштап турарын көрүп каан. ¹⁰ Бурганның өргээзиниң Кайгамчык каас хаалгазынын чанынга хайырлал диленип олурган кижини олар танып кааннар. Оон-биле болган чүүл улусту элдепсиндирип болгаш кайгадыпкан.

* ^{2:43} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Иерусалимге» — деп сөстү немөөн.

Пётрнун Бурганның өргээзинге чугаазы

¹¹ Экирөөн кижн Пётр биле Иоанндан салдынар ужур чок болган, а кайгап-хараан хамык улус Соломоннун серизи дээр черге оларны үглөп келген. ¹² Ону көргөш, Пётр мынча дөөн: «Израиль чон! Чүге ол чүүл дээш, кайгап тур силер? Бис бо кижн кылаштай бээр кылдыр бодувустун күжүвүс-биле база Бурганга бердингенивис-биле кылыпкан чүве дег, чүге бисче ынчаар кайгап тур силер? ¹³ Бистин ада-өгбелеривистин: Авраамнын, Исаактын база Иаковтун Бурганы Бодунун Чалчазы Иисусту ынчалдыр алдаржыткан-дыр. А силер Иисусту рим эрге-чагыргага хүлөөдипкеш, Ону хостаар деп турган Пилаттын мурнунга Оон ойталаан силер. ¹⁴ Бурганга шынчы болгаш Ыдыктыг Кижиден ойталааш, өлүрүкчүнү силерге хостап бөөрин дилөөн силер. ¹⁵ Амыдыралдын Үнер дөзүн өлүргөн силер! Ынчалза-даа Бурган Ону өлүглерден катап диргизип каан, а бис оон херчилери бис. ¹⁶ Иисустун ады бо кижини быжыктырган-дыр, чүге дөөрге Оон адынын күжүнге бүзүрөөн-дир бис. Көрүп турарыңар база билиринер бо кижини Иисустун аңаа хайырлаан бүзүрели шуптунарнын мурнунга бүрүнү-биле экиртип кагды.

¹⁷ Ынчаарга, ха-дунма, силер-даа, силернин баштынчыларыңар-даа чүве билбизинден ынчаар кылганын билир мен. ¹⁸ Бурган Бодунун медээчилеринин аксы-биле Христостун хилинчек көөрүн баш бурунгаар медеглөөш, бүгү чүвени ынчалдыр боттандырды-даа. ¹⁹ Силернин бачыттарыңар өршөөттинзин дөөш, бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер! ²⁰ Дээрги-Чаяакчы ынчан силерге чаартынышыкыннын үезин хайырлаар база Христос кылдыр шилип бергени Иисусту чорудуп бээр. ²¹ Бодунун ыдыктыг медээчилерин дамчыштыр Бурганның үе-дүпте-ле баш бурунгаар медеглөөни дег, бүгү чүвени катап тургузар үе келгиге, Иисус дөөрлерге артар ужурлуг.

²² Моисей мынча дөөн болгай*: „Мени чорудуп бергени дег, Дээрги-Бурган-Чаяакчыңар бодунарнын-на ха-дунманар аразындан үнгөн Медээчини силерге чорудуп бээр. Ол силерге чүнү-даа чугаалаар болза, тооп дыңнаар ужурлуг силер. ²³ Ол Медээчини тооп дыңнаваас бүгү улусту Бурганның улундан аңгылап, чок кылып каар“^а.

* ^{3:22} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Ада-өгбөнерге» — деп сөстөрни немөөн.

^а Ы. х. к. 18:18,19; Лев. 23:29.

²⁴ Самуилден эгелээш, бүгү медээчилер ол хүннерни баш бурунгар медеглеп турганнар. ²⁵ А силер – Бурганның ада-өгбөнер-биле чарган дугуржулга-чагынының база медээчилерниң салгакчылары силер. Бурган ынчан Авраамга мынча дээн болгай: „Сээң үре-салгалың дамчыштыр бүгү кижиге төрөлгөтен ачы-буян алыр“^а. ²⁶ Бурган Бодунун ынак Чалчазын катап диргискеш, Ол силерге ачы-буянын хайырлап, шуптуңарны бачыттыг оруктарыңдан чайлатсын дээш, Ону хамыктың мурнунда силерге чоруткан-дыр».

Пётр биле Иоанн дээди иудей Чөвүлел мурнунда

4 ¹ Пётр биле Иоанн чонга суртаалдап турда, оларга Бурганның бараалгакчылары, Бурганның өргээзиниң таңныылдар даргазы болгаш саддукейлер чедип келген. ² Олар Пётр биле Иоанның чонну өөрөткени дээш база Иисустуң ачызында өлүглерден катап дирлип болурун суртаалдааны дээш хорадап турганнар. ³ Олар элчиннерни тудуп хоругдааш, кежээ дүжүп, орайтаан боорга, эртенге дээр карабачыңнап кааннар. ⁴ Ынчалза-даа суртаал дыннааннарның дыка хөйү Христоска бүзүрөй берген, а бүзүрөөн улустуң саны беш муң чоокшулап турган.

⁵ Даартазында хүндүс иудейлер даргалары, баштыңнар болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Иерусалимге чыгып келгеннер. ⁶ Бурганның дээди бараалгакчызы Анна, а ол ышкаш Каиафа, Иоанн, Александр база Бурганның дээди бараалгакчызының өг-бүлезиниң өске-даа кежигүннери анаа турганнар. ⁷ Олар Пётр биле Иоанны боттарының мурнунга тургускаш, байысаап эгелээннер: «Кандыг күшбиле база кымның өмүнээзинден бо бүгүнү кылган силер?» ⁸ Пётр ынчан, Ыдыктыг Сүлдеге бүргеткеш, харыылаан: «Улус-чоннун даргалары болгаш баштыңнар! ⁹ Бертик кижиге көргүскен буянывыс дээш, бөгүн бистен харыы негеп, ону канчаар экирткенивисти айтырып турар болзунарза, ¹⁰ силер бүгүде база бүгү израиль чон билип алзын: Бурганның өлүглерден катап диргискени, силерниң хере шаап кааныңар Назарет чурттуг Иисус Христостуң ады-биле ол кижиге мурнуңарда каң-кадык турар-дыр! ¹¹ Бижилгеде чугаалааны дег, Иисус – „Тудугжулар силерниң херекчок дээш, октапканыңар, ынчалза-даа эн чугула апарган даш-тыр“^б. ¹² Камгалал чүгле Оон кээр, чүге дээрге, бисти ооң ачызында камгалал алзын дээш, кижиге амытанга берип каан өске ат бүгү чер-делегейде чок».

^а Э. д. 22:18. ^б Ыд. ыр. 117:22.

¹³ Пётр биле Иоанның дидимин көргөш, дээди иудей Чөвүлелдин кежигүннери кайгай бергеннер, чүге дээрге ол ийи кижиге эртем-билиг чок, бөдүүн улус дээрзин эскергеннер чүве-дир. А оон Пётр биле Иоанның Иисус-биле кады турганын билип алганнар. ¹⁴ Экирөөн кижиге элчиннер чанында турар боорга, олар удур чугаалаптар чүве тыппааннар. ¹⁵ Эрге-чагырга төлээлери ынчан Пётр биле Иоаннга Чөвүлел чыылган черден үнерин дужаагаш, аразында мынча деп сүмөлөшкөннер: ¹⁶ «Бо улусту канчаар бис? Оларның кайгамчык чүүл кылганын Иерусалимниң бүгү чурттакчылары билер болгай, а бис ону меге деп шыдавас-тыр бис. ¹⁷ Ынчаарга ол дугайында медээ чонга улам нептеревезин дээш, оларга Иисустуң дугайында кымны-даа болза өөрөдирин хоруп каалы».

¹⁸ Олар элчиннерни катап кыйгырткаш, кандыг-даа таварылгада Иисустуң ады-биле өөрөтпезин база Ооң өмүнээзинден чугаалавазын дужааганнар. ¹⁹ Ынчалза-даа Пётр биле Иоанн: «Бо дап көрүңерден, Бурганга эвес, силерге чагыртырын Ол чүүлзүнер бе? ²⁰ Бис көргөн болгаш дыңнаан чүвевис дугайында ыттавайн барып шыдавас бис» – деп харыылааннар. ²¹ Иудей даргалар оларны база катап котпактааш, хостап салыпканнар, а кеземче онаар аайын тыппааннар, чүге дээрге болган чүүл дээш, бүгү чон Бурганны алдаржыдып турган. ²² Кайгамчыкты-биле экирөөн кижиниң хары дөртөн ажа берген чүве-дир.

Дидим болур дээш, бүзүрөөннерниң мөргүлү

²³ Пётр биле Иоанны салыптарга, олар боттарының эш-өөрүнге баргаш, Бурганның дээди бараалгакчыларының болгаш баштыңнарның оларга чугаалаан бүгү чүвезин дамчыдып бергеннер. ²⁴ Бүзүрөөннер ону дыңнааш, шупту бир үн-биле Бурганга ыткыр мөргүп, мынча дээннер: «Бүгүдениң Чагырыкчызы Бурган! Сен дээрни, черни, далайны болгаш өртемчейде бар бүгү чүвени чаяган сен! ²⁵ Сен шагда-ла Бодунун Ыдыктыг Сүлдең-биле бистиң өгбевис, Сээң чалчаң Давидтиң аксы-биле мынча дээн сен: „Өске чоннар чүге киленин төп турарыл база бүтүнмес чүве үүлгедир сагыштыгыл? ²⁶ Бо делегейниң хааннары тура халчып турар-дыр, а чагырыкчылар демнежип алгаш, Дээрги-Чаяакчыга база Ооң шилип алганы Христоска удур тулчуп үнер деп турар-дыр“^а.

²⁷ Сээң шилип алганың Ыдыктыг Чалчаң Иисуска удур Иерусалимге Ирод биле Понтий Пилат өске чоннар улузу болгаш иудейлер-биле

^а Ыд. ыр. 2:1-2.

кады чогуум-на ынчалдыр сүлчээ кылып, бөлүгөлип турган болгай. ²⁸Олар Сээң күзел-соруун болгаш эрге-чагыргаңның баш бурунгаар айыткан чүвези боттанзын дээш чыылганнар-дыр. ²⁹Дээрги-Чаяакчы, а ам оларның биске кыжанып турарын көрүп көр. Сээң медээни коргуш чок суртаалдаар күштү чалчаларың биске хайырла. ³⁰Аарыг кижилерни экиртип, Бодуннуң күжүннү көргүс, Сээң ыдыктыг Чалчаң Иисустуң ады-биле кайгамчык чүүлдер болгаш бадыткал демдектерин кылып көр!»

³¹Бүзүрөөн улус мөргүп доозуптары билек, оларның чыылган чери сириңейни берген, а олар шупту Ыдыктыг Сүлдөгө бүргеттиргеш, Бурганның медээзин дидими-биле медеглей бергеннер.

Бүзүрөөннерниң бүгү чүвези ниити

³²Бүзүрөөн улустуң сагыш-сеткил болгаш угаан-бодалы чангыс аай апарган. Оларның кайызы-даа бодунуң эт-хөрөңгизин «Чүгле бодумнуу-дур» дивээн, харын оларда бар бүгү чүве ниити болуп турган. ³³Элчиннер Дээрги-Чаяакчы Иисустуң катап дирилгенин аажок күштүг херечилеп-ле турганнар, а Бурганның ачы-буяны оларның шуптузунда элбээ-биле бар болган. ³⁴Оларның аразынга чединмес кижилер турбаан, чүге дээрге ээлел черлиг азы бажыңныг улус өйлөп-өйлөп оозун садыпкаш, акшазын ³⁵элчиннерниң бүрүн эргезинге хүлээдип берип турган. Ол акшаны кижилер бүрүзүңгө ооң хереглелин өзугаар үлөп бээр турган.

³⁶Чижек кылдыр элчиннерниң Варнава (ол ат «Деткикчи» дээн уткалыг) деп адаары, Кипр чурттуг Иосиф дээр левит кижилер ³⁷бодунуң эдилээн шөлүн садыпкаш, акшазын элчиннерге эккеп берген.

Анания болгаш Сапфира

С¹Сапфира деп кадайлыг Анания дээр кижилер база бодунуң эдилээн черин садыпкан. ²Ынчалза-даа акшазының кезиин бодунга арттырып алган, а кадайы ону билир турган. Анания арткан акшазын эккелгеш, элчиннерге берипкен. ³А Пётр аңаа мынча дээн: «Анания, чер саткаш, алган акшаң чамдыызын чажырыптар база Ыдыктыг Сүлдени мегелептер кылдыр эрлик чүге чүрээни ынчаар чагырып алганы ол? ⁴Ээлел черин, ону садар бетинде, сээңи турбаан чүве бе? Садыпкаш, алган акшаң база сээңи эвес чүве бе? Ынчаар кылырын чүге бодап алдың? Сен улусту эвес, а Бурганны мегелээн-дир сен». ⁵Ону дыңнааш, Анания, амы-тыны үстүп, кээп дүшкен. Ол дугайында дыңнаан бүгү улус аажок корткан. ⁶Аныяк

эрлер туруп келгеш, ооң мага-бодун ажаарыңга белеткээш, үндүрүп, орнукшудуп кааннар.

⁷Үш шак эрткенде, болган чүүл дугайында чүнү-даа билбес Ананияның кадайы бо чедип келген. ⁸Пётр оон айтырган: «Чугаалап көрөм, черинерни ынча түңгө садыпкан ийик силер бе?» Оозу: «Ийе, ынчага» — деп харыылаан. ⁹Пётр ынчан аңаа мынча дээн: «Чүге силер Дээрги-Чаяакчының Сүлдезин шенээр деп дугуржуп алганыңар ол? Дыңна даан, ашааны ажаап чораан улус эжик аксында келдилер, олар ам сени көдүрүп үндүрө бээрлер». ¹⁰Ол-ла дораан демги херээжен Пётрнуң мурнунга кээп дүжүп, амы-тыны үстү берген. Аныяк эрлер кирип келгеш, ооң өлүг чыдарын көргөш, мага-бодун үндүрө бергеш, ашааның чаныңга орнукшудуп кааннар. ¹¹Бүзүрөөннерниң дөгөргезин база ону дыңнаан шупту улусту улуг коргуушкун хөмө апкан.

Бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдер

¹²Элчиннер чон аразынга хөй-ле бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдерни кылганнар. Бүзүрөөннер шупту Соломоннуң серизиниң адаанга чыгып турганнар. ¹³Өске улустан кым-даа оларга каттыжарын дидинмээн, а чон оларны мактаар болган. ¹⁴Харын оондаа хөй, улам хөй улус, эр-херээжени катай-хаара, Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөп, ындыгларның саны көвүдөп-ле олурган. ¹⁵Ооң түннелинде улус аарыг кижилерин, чаны-биле эртип бар чыткан Пётрнуң оода-ла хөлегези оларның кайы-бирээзинге дээптеринге идегээш, кудумчуже үндүрүп, аңаа чадыг-дөжектерге чыттырып туруп берген. ¹⁶Ол чоок-кавыда хоорайлардан мөөң чон Иерусалимче сөктүп кээп, араан-даа, буктарга алыскан-даа кижилерин элчиннерге эккээрге, олар шупту экирий бээр болган.

Элчиннерни тудуп хоругдааны

¹⁷А Бурганның дээди бараалгакчызының, ооң чоок кижилеринин (а олар саддукейлернин шажынчы бөлүүнүң улузу чүве-дир) адааргалы иштин ириде берген. ¹⁸Олар элчиннерни тудуп хоругдааш, карачал чоннуң кара-бажыңыңга суп кааннар. ¹⁹Ынчалза-даа дүне када Дээрги-Чаяакчының төлээзи кара-бажың эжиин ажиткаш, оларны үндүрө берген. ²⁰Ол мынча дээн: «Бурганның өргээзиниң иштинге туруп алгаш, чаа амыдырал дугайында улуска, чүве арттырбайн, чугаалап бериңер!» ²¹Олар ону дыңнааш, эртен эрте Бурганның өргээзинче кирип, чонну өөредип эгелээннер. А Бурганның дээди бараалгакчызы болгаш ооң чоок кижилери чедип

келгеш, дээди иудей Чөвүлелди база Израильдин баштыңнарын дөгөрезин чыггаш, элчиннерни эккелзин дээш, кара-бажыңче улус чорудупканнар.

Дээди иудей Чөвүлелдин хуралы

²² Ынчалза-даа айбычылар кара-бажыңга кээрге, элчиннер тывылбайн барган. Олар оон эеп келгеш, чүү болганын дыңнадып: ²³ «Кара-бажыңга кээп, көөрүвүске, хаалгазын ыяк быжыы-биле дуглап каан, таңныылдар эжик аксында турар болду. Ынчалзажок ажыдыпкаш, оон кымны-даа тыппадывыс» — деп харыылааннар. ²⁴ Ындыг сөстөр дыңнааш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш таңныылдар даргазы болган чүүлдүн аайын тып чадааннар. ²⁵ Оон бир кижиге келгеш, оларга: «Кара-бажыңнап каан улузуңар Бурганның өргээзинде чонну өөредип турлар!» — деп дыңнаткан. ²⁶ Таңныылдар даргазы ынчан улузу-биле кады чоруткаш, элчиннерни эп-чөп-биле эккелген. Улуска даш-биле соктуруп кааптарындан корткаш, олар күш дөгөвөөннер.

²⁷ Таңныылдар элчиннерни эккелгеш, дээди иудей Чөвүлел мурнунга тургузупканнар. Бурганның дээди бараалгакчызы оларга: ²⁸ «Ол кижиниң ады-биле улус өөредирин бис шыңгы хорудувус чоп. Ындыг-даа болза өөредиинерни бүдүн Иерусалимни бир кылдыр нептереткеш, Ооң өлүмү дээш бурууну база бисче чууй каар-дыр силер» — дээн. ²⁹ Пётр болгаш өске элчиннер мынчаар харыылааннар: «Кижилерге эвес, а Бурганга колдадыр чагыртыр ужурлуг бис. ³⁰ Иисусту белдир-креске хере шаап өлүрдүнер, а ада-өгбевистиң Бурганы Ону катап диргизип кагды. ³¹ Израиль чон бачыттары миннип, Бурганче эглир база бачыттары дээш, өршөөл алыр кылдыр Бурган Иисусту, бистиң Баштыңчывыс болгаш Камгалакчывыс болзун дээш, Бодунуң оң талазынче өрү көдүрдү. ³² Ол бүгүнүн херечилери — бис-тир бис база Анаа чагыртыр улуска Бурганның бергени Ыдыктыг Сүлдө ол-дур». ³³ Ону дыңнааш, анаа турган Чөвүлел кижигүннери хорадаанындан өдү чарлы бер чазып, элчиннерни өлүрөр дей бергеннер.

Гамалиилдин элчиннерни камгалааны

³⁴ Оларның аразыңга бүгү улуска хүндүткелдиг ном-хоойлу таыйылбырлакчызы Гамалиил дээр фарисей турган. Ол дээди иудей Чөвүлелдин мурнунга туруп келгеш, элчиннерни бичии када үндүрүптөрин дужааган. ³⁵ Оон ол Чөвүлелге мынча дээн: «Израиль чон! Бо улусту канчаар деп турарыңарны хынамчалыг боданып көрүнер.

³⁶ Элээн каш чыл бурунгаар маңа бодун өндүр улуг кижиге кылдыр мегеленген Февда дээрзи турду чоп. Анаа дөрт чүс хире кижиге каттыжа берген болгай. Ынчалза-даа Февданы өлүрүп каарга, ону эдерген улус дөгөре тарай халчы бергеш, сураг бардылар. ³⁷ Ооң соонда чизе үезинде Галилея чурттуг Иуда келгеш, элээн хөй улус чыып алгаш, үймөөн үндүргөн ийик чоп. Ол база өлүртүп каан, а ону эдергеннер тарай халчы берген. ³⁸ Ынчангаш ам силерге сүмем бо-дур: ол улуска дегбейн, сула салыптыңар. Бо херек кижилерден үнгөн болза, ол буурап дүжер. ³⁹ А бир эвес ол Бургандан келген болза, оларны доктаадып шыдавас силер, харын Бурганга удур апаарыңар чадапчок».

⁴⁰ Олар Гамалиилдин сүмезин хүлээп алгаш, элчиннерни кыйгырткаш, эттеп-эттеп, Иисустун адын суртаалдаарын хорааш, салып чорудупканнар. ⁴¹ Элчиннер Иисус дээш дорамчылап алырыңга төлептиг болганыңга өөрүп, дээди иудей Чөвүлелден чоруй барганнар. ⁴² Олар хүн бүрүдө Бурганның өргээзинге-даа, бажыңнар кезип-даа, «Иисус дээрге Христос-тур» дээн Буянның Медээни улуска чедирип, суртаалдаарын уламчылап турганнар.

Чеди дузалакчыны шилип алганы

6 ¹ Бүзүрөөн улустун саны улам көвүдөп турда, оларның аразында грек дылдыг иудейлер тус черниң иудейлеринге чарбыттынып эгелөөннер. Хүн бүрүнүн чөмүн үлөп турда, оларның дулгауак херээженнерин демгилери тоовайн баарын грек дылдыглар чугаалаар болганнар. ² Он ийи элчин ынчан арткан бүгү бүзүрөөннерни чыылдыргаш, мынча дээннер: «Бурганның медээзин суртаалдаар ажыл-херээвисти каапкаш, аыш-чем үлелгезинче сагыш салыр харыывыс чок-тур. ³ Ынчангаш силерниң аранардан Ыдыктыг Сүлдө болгаш мерген угаанга бүргөткөн, эки мөзүлүү билдингир чеди кижиден шилип ап көрүнер, ха-дунма. Бо албан-хүлээлгени оларга даандырап бис. ⁴ А боттарывыс үргүлчү мөргүп, Бурганның медээзин суртаалдап тураалы».

⁵ Ол саналды шупту чыылган улус чүүлзүңгеш, Иисуска бүзүрөлгө бүргөткөн, Ыдыктыг Сүлдеге башкарткан кижиге болур Стефанны, ол ышкаш Филиппти, Прохорну, Никанорну, Тимонну, Парменни болгаш Антиохия чурттуг прозелит* Николайны шилип алганнар.

* ^{6:5} Прозелит — дүрзү-бурганнарга чүдүп чорааш, ооң соонда иудей чүдүлгени бүрүнү-биле хүлээп алгаш, кыртыжап демдектеттирип алган кижиге.

⁶Ол улусту элчиннер мурнунга тургузуптарга, элчиннер оларга холдарын дегзип, мөргүп турганнар. ⁷Бурганнын медээзи тарап-ла турган, Иерусалимде бүзүрөөннер саны улам көвүдөп-ле орган. Бурганнын бараалгакчыларынын аразында безин хөй улус бүзүрөлгө чагырты берген.

Стефанны тудуп хоругдааны

⁸Бурганнын ачы-буяны болгаш күжү бүргээн демги Стефан дээр кижичон аразынга өндүр улуг кайгамчык чүүлдер болгаш бадыткал демдектерин кылып турган. ⁹«Кулданыгдан хосталганнар синагогазы» дээр синагоганын чамдык кижигүннери: Киринеядан, Александриядан, Киликиядан болгаш Асиядан келген чамдык иудейлер Стефанга удурланып, оон-биле маргыжа бергеннер. ¹⁰Ынчалза-даа Стефан чугаалай бээрге, мерген угаанга болгаш оон аксы-сөзү-биле чугаалап турган Сүлдеге удурланыр харык чок болганнар. ¹¹Олар ынчан чамдык улусту Стефанга удур нүгүл кылып: «Бис оон Моисейни база Бурганнын бак сөглөп турганын дыннадывыс» — дээр кылдыр бүдүү көгүдүп алганнар. ¹²Олар ынчалдыр чонну, баштыңнарны болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларын хөлзедиптерге, демгилери келгеш, Стефанны тудуп хоругдааш, дээди иудей Чөвүлелче аппараттар. ¹³Меге херечилерни эккеп тургузуптарга, олар мынча дээннер: «Бо кижичон Бурганнын өргээзин база ыдыктыг хоойлуну доктаамал бак сөглөп келди. ¹⁴Бис оон: „Назарет чурттуг Иисус Бурганнын бо өргээзин бузуп кааптар база Моисейнин биске арттырып каан чаңчылдарын өскертиптер“ — деп турганын дыңнаан бис». ¹⁵Дээди иудей Чөвүлелде бүгү улус Стефандан карак салбайн кайгап олурган болгаш, оон арны, дээрнин төлээзинин арны дег, чырып келгенин көрүп каан.

Стефаннын дээди иудей Чөвүлелге чугаазы

7 ¹Бурганнын дээди бараалгакчызы ынчан оон: «Ол буруудыдышкыннар шынныг бе?» — деп айтырган. ²Стефан мынчаар харыылаан: «Ха-дунма болгаш адалар! Мени дыңнаңарам. Алдарлыг Бурган бистиң өгбевис Авраамга ол Месопотамияга чурттап турган өйде база оон Харранче көже бээринин мурнуу чарыында кээп көзүлген. ³Бурган аңаа мынча дээн: „Бодуннун черинни база төрөөннеринни каапкаш, Мээң айтып бээрим чуртче чорувут“^а. ⁴Оон Авраам халдейлернин чуртундан чорупкаш, Харранга чурттай берген. Оон

^а Э. д. 12:1.

ачазы мөчөөн соонда, Бурган Авраамны силернин ам чурттап турарыңар бо черже көжүрүпкен. ⁵Ол Авраамга хуу өнчү кылдыр улдун хире-даа черни маңаа бербөөн. Ынчалза-даа ол өйде Авраамга ажы-төл турбаан-даа болза, Бурган бо чуртту аңаа болгаш оон үре-салгалынга ээлээр чер кылдыр бээрин аазаан. ⁶Бурган аңаа мынча дээн: „Сээң үре-салгалың өске чуртка көжүртүп келген улус болур-дур. Олар аңаа дөрт чүс чыл иштинде өске чонга чагыртып, кулданышкын болгаш дарлал адаанга чурттап кээр-дир“. ⁷Бурган улаштыр мынча дээн: „Ынчалза-даа Мен оларны чагырып алган чонну шиидер мен. Оон олар ол чурттан чоруй баарлар база бо черге Меңээ мөгөөрлер“^а. ⁸Оон соонда Ол Авраам-биле кыртыжап демдектээр эзулал-биле шынзыткан дугуржулга-чагы чарган. Ынчангаш Авраам Исаактын адазы апаргаш, оглун төрүттүнгенинден сески хүнүнде кыртыжап демдектээн. Оон соонда Исаак — Иаковтун адазы, а Иаков — он ийи улуг өгбенин адазы апарган.

⁹Демги улуг өгбелер бичии дунмазы Иосифке адааргааш, ону Египетче кул кылдыр садыпканнар. Ынчалза-даа Бурган оон-биле кады болган. ¹⁰Ол бүгү айыыл-халапты Иосифтен чайлаткаш, аңаа мерген угааннын база Египеттин хааны фараоннун эки хамаарылгазын берген. Фараон Иосифти бүгү Египеттин база бодунун өргээзинин чагырыкчызы кылып каан. ¹¹Оон бүгү Египетке болгаш Ханааннын черинге аш-чут эгелеп, аажок улуг айыылды халдаткан. Бистиң өгбелеривис чиир чем тыппайн турганнар. ¹²Египетте тараа барын дыңнааш, Иаков бистиң өгбелеривис болур оолдарын ынаар чорудупкан. Оларнын Египетке бир дугаар барганы ол чүве-дир. ¹³А олар ийиги удаа кээрге, Иосиф ам-на акыларынга бодунун адын адап, ажыттыңан, оон фараон база Иосифтин төрелдерин билип алган. ¹⁴Оон соонда Иосиф бодунун ачазы Иаковту болгаш чеден беш кижичон санныг бүгү төрелдерин эккелдирип, улус чорудупкан. ¹⁵Иаков Египетке чедип келген. Аңаа ол-даа, бистиң өгбелеривис-даа өлгүжеге чурттааннар. ¹⁶Оларнын мага-боттарын Сихемче дедир аппараттар, Авраамнын Еммор деп кижинин оолдарындан ол черге садып алганы чевегге орнукушдуп кааннар. ¹⁷Бурганнын Авраамга берген аазашкыны күүсеттинер үе чоокшулаан тудум, Египетте бистиң чоннун саны оранчок көвүдөп олурган. ¹⁸Адак соонда Египетти өске-бир, Иосифти билбес хаан чагыра берген. ¹⁹Ол хаан бистиң чонну кара сагышты-биле ажыглап, ада-өгбевисти каржызы-биле дарлап келген. Ол чаа төрүттүнген чаштарны

^а Э. д. 15:13,14; Хост. 3:12.

безин үндүр октаарынче албадап, оларны өлүмгө чыгап турган. ²⁰ Ындыг өйде Моисей – Бурганга тааржыр чаш төл – төрүттүнген. Баштайгы үш айда ону ачазынын бажыңынга ажаап өстүргөн. ²¹ А фараоннун айтышкыны-биле чаш төлдү черге кааптарга, ону фараоннун уруу тып алгаш, бодунун оглу дег азырап доруктурган. ²² Моисей Египеттин бүгү-ле мерген угаанын шингээдип алгаш, ажыл-херекке, аас-дылга аажок салым-чаяанныг кижиге болган.

²³ Ол дөртөн хар харлапкаш, ха-дунмашкы израиль чонга душкаш кээрин шийтпирлээн. ²⁴ Оларнын бирээзин бастып турарын көргөш, Моисей дора көрдүргөн кижиге болчуп, ооң өжээнин негеп, египет кижини өлүрүп каан. ²⁵ Моисей Бурганның ону еврейлерге камгалал бээри-биле ажыглап турарын бодунун чону билип каар боор деп бо-даан, ынчалза-даа олар билбээннер. ²⁶ Даартазында, ийи еврей аразында чокшуп турда, ол чедип келгеш, оларны эптеширерин кызып: „Ха-дунмашкы улус эртип, чүгө бот-бодунарны хомудадып турары-нар ол?“ – дээн. ²⁷ Ынчалза-даа чанында эжин хомудаткан кижиге Моисейни ынай идипкеш: „Кым сени бисти даргалазын азы шийтсин дээш, томуйлап кааныл? ²⁸ Азы дүүн египет кижини өлүргениң дег, мени база өлүрерин ол бе?“ – дээн^а. ²⁹ Ону дыңнааш, Моисей Мадиям дээр черге дезипкен. Ол аңаа өске черден келген кижиге болуп чурттап бергеш, ийи оолдуг апарган.

³⁰ Дөртөн чыл эрткен соонда, Синай дээр дагдан ырак эвесте ээн куруг ховуга, Моисейнин мурнунга, хып турар тенниг чадаң ыяш чалбыжыңга Дээрги-Чаяакчынын төлээзи көстүп келген. ³¹ Ону көрүп кааш, Моисей аажок кайгап, топтап көөрү-биле чоокшулап келгеш, Дээрги-Чаяакчынын үнүн дыңнап каан: ³² „Мен – сээң өгбелериң Бурганы, Авраамнын, Исаактын база Иаковтун Бурганы-дыр мен“. Моисей кортканындан сириңейнип, чадаң ыяшче караан көдүрерин дидинмээн. ³³ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынча дээн: „Будунда кеткен идиң ужул, базып турар чериң – ыдык чер-дир. ³⁴ Египетте Мээң чонумну дарлап турарын көрдүм, ооң уё-човуурун дыңнадым. Ону хостаар дээш, бадып келдим. А ам, Моисей, сени Египетче дедир чорудуп тур мен, бар че“^б. ³⁵ Ол Моисей дээрге еврейлернин: „Кым сени бисти даргалазын азы шийтсин дээш, томуйлап кааныл?“^в – деп чугаалааш, хүлээп көрбээни база аңаа тенниг чадаң ыяшка көзүлгөн төлээзин дамчыштыр оларга дарга база хостакчы кылдыр Бурганның чорудуп бергени кижиге ол болган.

^а Хост. 2:13,14. ^б Хост. 3:5-10. ^в Хост. 2:14.

³⁶ Египеттин черинге, Кызыл далайга база дөртөн чыл дургузунда ээн кургаг ховуга кайгамчык чүүлдер болгаш бадыткал демдектери кылып тургаш, еврейлерни Египеттен үндүрө берген Моисей ол болган. ³⁷ Израильдин чонунга: „Мени чорудуп бергени дег, Бурган бодунарнын-на ха-дунманар аразындан үнгөн Медээчини силерге чорудуп бээр*“ – дээн демги-ле Моисей ол болган^а. ³⁸ Ээн кургаг ховуга чыылган чонга Бурганның төлээзинин Синай даанга аңаа ажыдып берген чүвезин чугаалаан кижиге ол болган. Дээрги-Чаяакчынын дириг сөстөрүн биске дамчыдып бээри-биле хүлээп ап тура, өгбелеривис-биле кады турган кижиге ол болган. ³⁹ Ынчалза-даа өгбелеривис аңаа чагыртырындан ойталап, хүлээп көрбээннер база сеткилинде Египетче эгли бергеннер. ⁴⁰ Олар Ааронга мынча дээннер: „Бисти эдертип аппаар бурганнардан кылып берем, чүгө дээрге бисти Египеттен үндүрүп эккелген демги Моисейнин канчап барганын билбес-тир бис“^б. ⁴¹ Олар ынчан бугажык хевирлиг дүрзү-бурган кылып алгаш, аңаа өргүл салгаш, боттарынын холу-биле кылган чүвезинин мурнунга өөрүп-байырлап турганнар. ⁴² А Бурган өгбелеривистен хая көрнү бергеш, оларнын дээрнин чырымалдарын бурганчыдып, мөгөөр чоруун соксатпайн, каапкаш барган. Медээчилернин номунда ону мынчаар бижээни дег боттанган: „Израиль чон! Ээн кургаг ховуга дөртөн чыл дургузунда Меңээ янзы-бүрү өргүлдер кылган ийик сен бе? ⁴³ Силер Молохтун чадырын, бурганынар болур Ремфанның сылдызын – мөгөөр дээш, кылып алганынар дүрзү-бурганнарны ап алгаш чордунар чоп. Ынчангаш Мен силерни Вавилон ындынче шөлүптер мен“^в.

⁴⁴ Ээн кургаг ховуга өгбелеривиске Бурганны херечилээн чадыр турган. Ону Бурганның Моисейге берген айтышкынын ёзугаар база аңаа көргүскен үлегери-биле кылган чүве-дир. ⁴⁵ Өгбелеривис ону Моисейден хүлээп алгаш, Иисус Навиннин башталгазы-биле өске чоннарнын черинге эккелгеш, ол черни эжелеп алганнар. Бурган ол черге чурттаан чоннарны аңаа өгбелеривис чоокшулап чеде бээргеле, оон үндүр сывырып турган. Демги чадыр ол чуртка Давидтин хааннаан үезинге чедир арткан. ⁴⁶ Бурган Давидче ээ көрүнгөн, а ол Израиль чоннун Бурганынга өргээ тудар чөпшээрел бээрин Оон

* ^{7:37} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Ону дыңнап чорунар» – деп сөстөрни немээн.

^а Ы. х. к. 18:15. ^б Хост. 32:1. ^в Ам. 5:25-27.

дилээн. ⁴⁷А Ооң ол өргээзин Соломон туткан. ⁴⁸Ындыг-даа болза Дээди Өрүкү кижиге холу-биле туткан өргөөлөргө чурттагас, ол дугайында Бурган медээчини дамчыштыр мынча дээн: ⁴⁹„Дээр – Мээн дүжүлгем, а чер – Мээн буттарым адаа-дыр. Силер Меңээ кандыг өргөө туруп шыдаар силер? – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалаан, – азы мээн амыр-дыш көөр черим каяа туруп боорул? ⁵⁰Ол бүгүнү Мээн холум чаяаган эвес чүве бе?“^а

⁵¹Чөрүү хейлер! Бурганның мурнунга чүрээ болгаш кулаа-биле арыг эвестер! Үргүлчү-ле Ыдыктыг Сүлдөгө удурланып чоруур-дур силер, өгбелеринер кандыг чораан ийик, силер база ындыг силер. ⁵²Өгбелеринерге истедип сүрдүрбээн чангыс-даа медээчи турган ийикпе? Бурганга шынчы Кижинин чедип кээрин баш бурунгаар медеглээн улусту олар өлүрүп турдулар, а ам силер Ону садыпкаш, өлүрүп кагдынар. ⁵³Бурганның төлөөлеринден Ооң ыдыктыг хоойлузун алдынар, ынчалза-даа анаа чагыртпайн бардынар».

Стефанны даш-биле соп өлүргени

⁵⁴Иудей баштыңчылар ону дыңнааш, хорадаанындан диштерин кыжырадып турганнар. ⁵⁵А Стефан Ыдыктыг Сүлдөгө бүргедипкеш, дээрже топтап көргөш, Бурганның алдарын болгаш Бурганның оң талазында турар Иисусту көрүп каан. ⁵⁶Ынчан ол: «Дыңнанар, мен аңгайып ажыгтына берген дээрни болгаш Бурганның оң талазында турар Кижиге амытан Оглун көрүп тур мен» – дээн. ⁵⁷Олар ынчан кулактарын дуй туруп, алгыржып-кышкыржып үнгеннер, оон Стефанче хөмө шурай бергеннер. ⁵⁸Олар ону хоорай даштынче үндүр сөөрткеш, даш-биле соп эгелээннер. Ону буруудаткан херечилер каыттангыларын Савл дээр аныак эрнин буттарының баарына каап, кадартып кааннар. ⁵⁹Олар Стефанны даш-биле соп турда, Стефан: «Дээрги-Чаяакчы Иисус! Мээн амы-тыным хүлээп ал!» – деп мөргүп турган. ⁶⁰Оон дискектенип олуруп алгаш, ыткыр үн-биле: «Дээрги-Чаяакчы, бо бачыды дээш, оларны буруудатпайн көр!» – деп чугаалаан соонда, Стефанның амы-тыны үстү берген.

Бүзүрөөн улусту истеп сүргени

8 ¹Савл Стефанны өлүргенин чөпсүнгөн чүве-дир. Ол хүнде Иерусалимниң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге удур аажок улуг истеп сүрүүшкүн эгелээн болгаш, элчиннерден өске бүзүрөөн улустун

^а Ис. 66:1-2.

шуптузу Иудея биле Самарияже тарап чоруй барган. ²Бурганга бердинген улус Стефанны ажаап кааш, оон ажыын ажып, ыы-сызын төп пат болганнар. ³А Савл бүзүрөөннерни чок кылыр дээш, кызыдып эгелээн: ол бажыннар эргий кезип, эр, херээжен улусту туруп хоругдааш, кара-бажынче кирип октап турган.

Филипптиң Самарияга суртаалдааны

⁴А тарап чоруткан улус чедип барган черлеринге Буянныг Медээни суртаалдап турган. ⁵Биеэги бир Филипп дузалакчы Самарияның кол хоорайына келгеш, Христос дугайында суртаалдап эгелээн. ⁶Чон Филипптиң чугаазын дыңнааш база ооң кылып турары кайгамчык чүүлдерин көргөш, олче кичээнгей салып эгелээн. ⁷Чүгө дээрге хөй-ле букшуураан улустун буктары алгы-кышкы-биле үнүп, хөй-ле чартыктаан болгаш бертик-бежел улус экирип турар болган. ⁸Ол хоорайның чурттакчылары аажок өөрөөннер.

⁹А ол хоорайга бодун өндүр улуг кижиге кылдыр санаар, оон мурнунда-ла караң көрнүр чоруу-биле Самария чурттугларны кайгаткан Симон дээр кижиге турган. ¹⁰Бүгү улуг-биче улус ону магадап дыңнап: «Бо кижиде Өндүр улуг күш дээр Бурганның күжү бар-дыр» – деп турганнар. ¹¹Ол бодунун илби-шидизи-биле хамыкты кайгадып шаг болган болгаш, улус ону тооп дыңнаар турган. ¹²Ынчалза-даа хоорайның чурттакчылары Бурганның Чагыргазы болгаш Иисус Христостун дугайында суртаалдаан Филиппке бүзүрөй берген соонда, хөй эр, херээжен улус сугга суктуруп алганнар. ¹³Симон база бүзүрөй бергеш, сугга суктуруп алган. Ол үргүлчү-ле Филипптен чыда калбайн, эдерип, оон кылып турганы өндүр улуг бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдерни көргөш, магадаар болган.

¹⁴Самарияның чурттакчылары Бурганның медээзин хүлээп алганын дыңнааш, Иерусалимге турган элчиннер оларже Пётр биле Иоанны чорудупканнар. ¹⁵Олар баргаш, ам чаа бүзүрөөн улус Ыдыктыг Сүлдени алыр кылдыр, олар дээш, мөргүй бергеннер. ¹⁶Чүгө дээрге бүзүрөөннер Дээрги-Чаяакчы Иисустун ады-биле сугга суктуруп-даа алган болза, Ыдыктыг Сүлде оларның кайызынче-даа бадып келбээн турган. ¹⁷Ынчан Пётр биле Иоанн оларга холдарын дээскеннер, оон олар Ыдыктыг Сүлдени хүлээп алганнар. ¹⁸Элчиннер улуска холдарын дегзирге-ле, Ыдыктыг Сүлдениң бадып кээп турарын көрүп кааш, Симон элчиннерге акша саналдап: ¹⁹«Холдарым дээскеним кижиге Ыдыктыг Сүлде бадып кээр кылдыр, меңээ база ындыг күштен беринерем» – деп дилег кылган. ²⁰А Пётр анаа мынча дээн:

«„Бурганның ачы-буян хайырлалын акша-биле садып ап шыдаар мен“ — деп бодапкан болзунза, акшаң сээң-биле кады хайлып чиде берзин! ²¹ Бистиң бараан болушкунувуска киржир үлүг-хууң чоктур, чүге дээрге сээң чүрээң Бурганның мурнунга шынчы эвес-тир. ²² Ол бузудуң дээш, бурууң билин база Дээрги-Чаяакчыга тейле, канчап билир, Ол ындыг бодалдарыңны өршээр чадавас. ²³ Ажыг адааргал иштиң долганын база кара сагышка туттурганыңны көрүп тур мен». ²⁴ Симон ынчан: «Силерниң чугаалаанынар ышкаш, хайлып чиде бербес кылдыр, мен дээш, Дээрги-Чаяакчыга мөргүп көрүңер» — деп харыылаан.

²⁵ А элчиннер ол черге боттарының херечи болган бүгү чүвезин улуска чугаалап, Дээрги-Чаяакчының медээзин суртаалдааш, Иерусалимче эеп келгеннер. Орук ара олар Самарияның хөй-ле суурларынга Буянның Медээни медеглеп чорааннар.

Филипп болгаш эфиоп дүжүмет

²⁶ А Филиппке Дээрги-Чаяакчының төлээзи мынча дээн: «Дөгерингеш, мурнуу чүкче, Иерусалимден Газа хоорай баар кагдынган ээн орукче чорувут». ²⁷ Ол дөгертингеш, чорупкан. Ынчан бир-ле эфиоп кижиге — Эфиопияның кандакиязы дээр кадынның ызыгууртан дүжүмеди болгаш ооң эртинге-байлааның кадагалакчызы — Бурганга мөгейип, Иерусалимге четкеш келген соонда, ²⁸ ол-ла орук-биле чанып олурган. Эфиоп бодунуң чууказынга саадапкаш, Исаия медээчинин номун номчуп чораан. ²⁹ Ыдыктыг Сүлдө Филиппке мынча дээн: «Чуузага чеде бергеш, ооң чаны-биле базып олур». ³⁰ Филипп чуузага чеде бергеш, бир-ле кижинин Исаия медээчини номчуп турарын дыңнап каан. «Номчаан чүүлүнерниң утказын билип турар-дыр силер бе?» — деп, Филипп айтырган. ³¹ «Кандыг-бир кижиге тайылбырлап бээр болза дээрден башка, канчап билип алыр кижиге мен?» — деп, демгизи харыылааш, чуузага кады олурарынче Филиппти чалаан. ³² Дүжүметтин Бижилгеден номчуп олурган черинде мынча дээн болган: «Ол дөгери-биле аппарат чыдар дөтпе-хураган дег болган база дүгүн кыргыыр дээн хойнуң чөпшүлү дег, чангыс-даа сөс этпээн. ³³ Ону дора көрүп, чөптүг шүүгү кылырындан ойталааннар. Ооң салгалының дугайында кым тайылбыр кылып шыдаарыл? Ам Ооң амыдыралын черден алгаш баар болгай»^a. ³⁴ Дүжүмет Филипптен: «Айтып берип көрөм, медээчи мында кымның дугайында чугаалаан чоор:

^a Ис. 53:7-8.

бодунуң дугайында бе азы өске кандыг-бир кижиге дугайында бе?» — деп айтырган. ³⁵ Филипп ынчан чугаалап эгелээш, Бижилгенин ол черинден эгелээш, Иисус дугайында Буянның Медээни аңаа медеглеп берген.

³⁶⁻³⁷ Чоруп-ла оргаш, олар сугга чедип келгеннер. Дүжүмет мынча дээн: «Көрөм, суг бо-дур. Мээн сугга суктуруп аарымга чүү шаптыктап турарыл?»* ³⁸ Ол чууказын доктаадырын дужааган. Оон Филипп биле дүжүмет сугну сүзүп кире бээрге, Филипп ону сугга суккан. ³⁹ Олар сугдан үнүп кээрге, Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Филиппти алгаш, чиде берген**. Дүжүмет бодунуң оруун өөрүшкү-маннайлыг уламчылап чорупкан, а Филиппти оон соонда черле көрүп көрбээн. ⁴⁰ А Филипп Азот хоорайга чеде хона бергеш, оон Кесарияга чеде бергиге, таварып эрткени бүгү хоорайларга Буянның Медээни суртаалдап чораан.

Савлды Бурганче ээлдиргени

¹ Ол аразында Савл Дээрги-Чаяакчының өөреникчилеринге кыжанып, оларның амы-тынынга чедерин бар шаа-биле кызып турган. Ол Бурганның дээди бараалгакчызынга чеде бергеш, ² Дамаскының синагогаларына көргүзери-биле бижээн чагааларны дилеп алган. Иисустуң өөредиин эдерген улусту Савл Дамаскыдан тып алыр болза, оларны эр-херэежен деп ылгавайн, хүлүп-бектээш, Иерусалимче эккеп болур деп чөпшээрелди чагааларда берген болган. ³ Савл Дамаск хоорайже чокшулап бар чыдырда, хенертен ону дээрден чырык хөме чырыдыпкан. ⁴ Ол черге кээп ушкаш: «Савл! Савл! Мени чүге истеп сүрүп тур сен?» — дээн үн дыңнап каан. ⁵ Ол: «Силер кым силер, Дээрги?» — дээн. Үн: «Мен — сээң истеп сүрүп турарың Иисустур мен — деп харыылаан***. — ⁶ А ам туруп келгеш, хоорайже чорувут.

* ^{8:37} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Филипп: „Сеткилиңер ханызындан бүзүрээр болзунарза, болдуна бээр“ — деп харыылаан. А дүжүмет мынча дээн: „Иисус Христос — Бурганның Оглу ылап дээрзинге бүзүрөп тур мен“» — деп сөстөр эң бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

** ^{8:39} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Дээрги-Чаяакчының Сүлдези Филиппти алгаш, чиде берген» эвес, а: «Ыдыктыг Сүлдө дүжүметче бадып келген, а Филиппти Дээрги-Чаяакчының төлээзи алгаш барган» — деп бижээн.

*** ^{9:5-6} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «„Сени сүрген кымчыже бажың чайгаш, хөй-ле бодунга хора чедирер сен“. Ол коргуп-сүртеп, мынча дээн: „Дээрги, чүнү кылырын дужаар силер?“ Дээрги-Чаяакчы аңаа мынчаар харыылаан...» — деп сөстөрни немээн.

Анаа баарыңга, сээң ам чүнү кылыр ужурлуунну улус чугаалап бээр». ⁷Савл-биле кады чораан улус дылдары көжүп калган турган: олар үнү дыңнаарын дыңнааннар, ынчалза-даа кымны-даа көрбөөннер. ⁸Савл черден туруп келген, ынчалза-даа карактарын ажыдыптарга, ол чүнү-даа көрбөс апарган бооп-тур. Ынчангаш ооң-биле кады чораан улус ону холундан четкеш, Дамаскыже апарганнар. ⁹Ооң карактары үш хүн дургузунда согур хевээр турган, ынчан ол чүнү-даа ижип-чивээн.

¹⁰Дамаскыга Иисуска бүзүрөөн Анания дээр кижиге турган. Дээрги-Чаяакчы анаа ажыдышкын кылып: «Анания!» – дээн. Оозу: «Дээрги-Чаяакчы, мында мен!» – деп харыылаан. ¹¹Дээрги-Чаяакчы анаа мынчаар айыткан: «Бо дораан Дорт дээр кудумчуга бар, оон Иуданын бажыңындан Тарс хоорай чурттуг Савл дээр кижини айтыр, ол ам ында мөргүп турар-дыр. ¹²Савл Менден ажыдышкын алган: чедип келгеш, холдарын анаа дээскеш, ооң карактарын экиртип бээр Анания дээр кижини көргөн». ¹³Анания мынчаар харыылаан: «Дээрги-Чаяакчы, мен ол кижиге дугайында база Иерусалимде Сээң улузунга удур ооң кылганы эндерик бузуттуг үүлгедиглер дугайында хөй улустан дыңнаан мен. ¹⁴А бээр кээрде, ол Сээң адынга бүзүрөөр бүгү улусту тудуп хоругдаар эргени Бурганнын дээди бараалгакчызындан дилеп алгаш, чедип келген-дир». ¹⁵Ынчаарга Дээрги-Чаяакчы анаа: «Ынаар бар, чүгө дээрге ол кижиге – Мээң шилип алган чепсээм-дир. Ол Мээң адымны өске чоннарның, хааннарның болгаш израиль чонунун мурнунга медеглээр. ¹⁶Мээң адым ужун ооң ам кайы хире хилинчек көөрүн Бодум анаа айтыр мен» – дээн.

¹⁷Анания чорупкаш, ол бажыңче кире бергеш, Савлга холдарын дээскеш: «Дунмам Савл! Бээр кел чорунда, сеңээ уткушкан Дээрги-Чаяакчы Иисус сээң карактарың катап көрө берзин дээш база Ыдыктыг Сүлде сени бүргезин дээш, мени сенче чорудупту» – дээн. ¹⁸Ол дораан Савлдың карактарындан балык казыры дег чүвө адырлып кээп дүшкөн соонда, ооң согуру эттине берген. Ол туруп келгеш, сугга суктуруп алган. ¹⁹А ооң соонда Савл чөмөннип аарга, күжү катап эглип келген.

Савлдың Дамаскыга суртаалдааны

Савл Иисустун өөреникчилери-биле кады Дамаскыга каш хонган. ²⁰Ол синагогаларга Иисус дээрге Бурганнын Оглу дээрзин дораан суртаалдап эгелээн. ²¹Ону дыңнаан улус шупту кайгап: «Иерусалимге Иисуска бүзүрөөн улусту чок кылырын кызып турган кижиге ол эвес

чүвө бе? Оларны тудуп хоругдааш, Бурганнын дээди бараалгакчыларыңче аппаар дээш, ол бээр кел чораан эвес чүвө бе?» – деп турганнар. ²²А Савлдың чугаазы улам күштүг, улам барымдаалыг болу берип, Иисус дээрге Христос дээрзин ол шынзыдарга, Дамаскыда чурттаан иудейлер удурланыр аайын тыппайн турганнар.

²³Элээн үр үе эрткенде, иудейлер ону өлүрер дээш, сүлчээ кылганнар. ²⁴Ынчалза-даа Савл оларның ол сагыжын билип каан. Олар ону өлүрер дээш, дүн-хүн дивейн, хоорай хаалгазын кадаргаш турупканнар. ²⁵А Савлдың өөреникчилери дүне када келгеш, ону аргаан хааржакка олурткаш, хоорай ханазынын кырыңче көдүргеш, ооң артыңче бадырыпканнар.

Савл Иерусалимде

²⁶Савл Иерусалимге келгеш, Иисустун өөреникчилеринге каттыжып аарын оралдашкан. Ынчалза-даа олар шупту ооң өөреникчи апарганынга бүзүрөвейн, коргар болганнар. ²⁷Варнава ынчан ону эдертип алгаш, элчиннерге келгеш, Савлдың орукка чорааш, Дээрги-Чаяакчыны көргенин, Дээрги-Чаяакчының ооң-биле канчаар чугаалашканын база Иисустун ады-биле ооң Дамаскыга кайы хире дидим суртаалдаанын оларга чугаалап берген. ²⁸Савл олар-биле кады артып калгаш, Иерусалимни хостуг эргий кезип, Дээрги-Чаяакчының ады-биле дидим суртаалдап турган. ²⁹Ол грек дылдыг иудейлер-биле чугаалажып тургаш, олар-биле маргыжыпкан, а олар ону өлүрер деп барганнар. ³⁰Бүзүрөөр эш-өөрү ону билип кааш, Савлды Кесарияже апаргаш, оон Тарсче чорудупканнар.

³¹Бүгү Иудеяга, Галилеяга база Самарияга Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге амыр-тайбың дүжүп, ол быжыгып олурган. Бүзүрөөн улус Дээрги-Чаяакчыны хүндүлөп, Оон коргуп чурттаар боорга база Ыдыктыг Сүлде оларны сорук кирирге, өөреникчилернин саны көвүдөп кел-ле чыткан.

Пётрунун Енейни экирткени

³²Аян-чоруун уламчылап, хоорайларны эргий кезип чорааш, Пётр Лиддада чурттаан бүзүрөөн улуска душчуп чеде берген. ³³Ол анаа мунчурап аарааш, сес чыл дургузунда дөжөөндөн турбайн чыткан Еней дээр кижини тып алган. ³⁴Пётр ол кижиге: «Еней! Иисус Христос сени экиртир деп тур. Тургаш, дөжөөң дүрүп ал» – дээн. Еней ола дораан туруп келген. ³⁵Лидда биле Сароннун бүгү чурттакчылары ооң экирээнин көргөш, Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөй бергеннер.

Пётрнуң Тавифаны диргискени

³⁶Иоппия хоорайга Иисустуң бир кыс өөреникчизи турган. Оон адын Тавифа азы «Элик» дээр турган. Ол буянныг херектер кылып, ядыыларга хөй хайырлал берип чораан кижичүве-дир. ³⁷Ол хуннерде Тавифа аарааш, өлген болган. Оон мага-бодун чугаш, бажыңының кырыкы өрээлинче салып кааннар. ³⁸А Лидда Иоппияның чоогунга турган, ынчангаш бүзүрөөннер Пётрнуң Лиддада келгенин дыңнааш, олче ийи кижичүве-дир: «Дораан биске кээп көрүнер!» – деп ээрежи дилөөннер.

³⁹Пётр дөгертингеш, олар-биле кады чорупкан. Ол чедип кээрге, ону кырында өрээлче кири бергеннер, а бүгү дулгук кадайлар ону үглөп келгеш, олар-биле кады турган үезинде Эликтин даарап берген хөйлеңнерин болгаш өске-даа хевин ыы-сыылыг көргүзүп турганнар. ⁴⁰Пётр оларның дөгөрезин өрээлден үндүрүпкеш, дис кырынга олура дүшкеш, мөргүп эгелөөн. Оон өлгөн кижиче эргилгеш: «Тавифа, тур!» – дээн. Ол херээжен карактарын ажыдып келгеш, Пётрну көрүп кааш, ковайып келген. ⁴¹Пётр олче холун сунгаш, тургузуп алган. Оон ол бүзүрөөннер болгаш дулгук кадайларны кый депкеш, Тавифа дириг дээрзин оларга көргүскен. ⁴²Ол болушкун бүгү Иоппияга билдингир апарган болгаш, хөй улус Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөй берген. ⁴³А Пётр Иоппияга элөөн хөй хүн чурттаан. Ол алгы-кеш эттээр Симоннуң бажыңыга турган.

Корнилийге Бургандан келген ажыдыышкын

10 ¹Кесарияга Корнилий деп аттыг, рим шеригниң Италий дээр полкузунуң чүс шериг баштыңчызы кижичүве турган. ²Оон боду-даа, өг-бүлөзи-даа Бурганны аажок хүндүлээр, Аңаа бердинген улус турган. Ол ядыыларга хөй хайырлал бээр, Бурганга үргүлчү мөргүүр кижичүве-дир. ³Бир-ле катап хүндүскүнүн үш шак чедип турда, аңаа Бургандан ажыдыышкын болган. Аңаа чедип келгеш: «Корнилий!» – дээн Бурганның төлээзин ол тода көрүп каан. ⁴Корнилий корга берип, олче көрүнгеш: «Дээрги-Чаяакчы, чүү ирги?» – дээн. Бурганның төлээзи: «Мөргүлдөр болгаш ядыыларга хайырлалдарыңны Бурган сактып алган-дыр. ⁵Ам Пётр деп адаткан Симонну эккээр кылдыр Иоппияже улустан айбылавыт. ⁶Ол кижиче далай эриинде бажыңныг алгы-кеш эттекчизи Симон сугда турар-дыр»* – деп харыылаан.

* ^{10:6}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Сени база бүгү өг-бүлөңни камгалаар сөстөрү ол сенээ чугалап бээр» – деп сөстөрүни немээн.

⁷Корнилий-биле чугаалашкан Бурганның төлээзи чоруй баарга, ол бодунуң ийи чалчазын болгаш бодунуң чанынга турар хүлээлгелиг, Бурганга бердинген бир шеригни кый деп алган. ⁸Ол чүү болганын, чүве арттырбайн, чугаалааш, оларны Иоппияже чорудупкан.

Пётрга Бургандан келген ажыдыышкын

⁹Даартагы хүннүн дүш үезинде, ол улус хоорайга чоокшулап кел чыдырда, Пётр бажың кырынче мөргүп үне берген. ¹⁰Ол аштааш, чемнениксей берген. Чем хайнып турар аразында, аңаа Бургандан ажыдыышкын келген. ¹¹Пётр аңгайып ажыттына берген дээрни база дөрт ужундан агаарга тудуп алгаш, черже бадырып олурар улуг пөске дөмей бир-ле чүвени көрүп каан. ¹²Ол пөсте янзы-бүрү дөрт даваныгы-даа, соястаар-даа дириг амытаннар база азырал эвес куштар бар болган. ¹³Оон бир-ле үн дыңналып, аңаа: «Пётр, туруп келгеш, оларны дөгөргеш, чи» – дээн. ¹⁴Ынчалза-даа Пётр: «Черле хоржок, Дээрги-Чаяакчы! – деп харыылаан. – Мен кажан-даа бужар, арыг эвес чүве чип көрбөөн мен». ¹⁵Үн ынчан база катап чугаалааш, аңаа мынча дээн: «Бурганның арыглап каан чүвезин арыг эвес дивейн чор». ¹⁶Үш удаа ынчанган соонда, пөс катап дээрже көдүрлүп үне берген.

¹⁷Пётр Бургандан ол чүү уткалыг ажыдыышкын болганын аайын тыппайн турда, Корнилийниң айбылаан улузу Симоннуң бажыңы кайдаазын айтырып четкеш, хаалга чанынга доктаай бергеннер. ¹⁸Олар: «Пётр деп аттыг Симон мында бар бе?» – деп ыткыр айтырганнар. ¹⁹Пётр Бургандан ажыдыышкын дугайында боданып турар аразында, Ыдыктыг Сүлде аңаа мынча дээн: «Симон, сени үш кижиче дилеп тур. ²⁰Доп-дораан адаанче дүже бер. Бичии-даа чигзинмейн, ол улус-биле кады чорувут, чүге дээрге оларны Мен чоруттум». ²¹Пётр адаанче дүжүп келгеш, ол улуска: «Дилеп турар кижинер мен-дир мен. Кандыг херектиг келдинер?» – дээн. ²²Олар мынчаар харыылааннар: «Бисти Бурганга бердинген база Оон коргар, бүгү иудейлерниң хүндүлөөри Корнилий дээр чүс шериг баштыңчызы кижиче чорутту. Аңаа Бурганның ыдыктыг төлээзи силерни бодунуң бажыңынче чалап алгаш, чугаа-сөзүңерни дыңнаарын дужааган-дыр». ²³Пётр ынчан оларны бажыңче чалааш, аалчыларын ашкарып-чемгерген.

Пётр Корнилийниң бажыңында

Даартазында хүндүс Пётр дөгертингеш, олар-биле кады чорупкан, Иоппиядан чамдык бүзүрөөннер база ону эдерип чорупканнар. ²⁴Оон бир хүн эрткенде, олар Кесарияга чедип келгеннер. Корнилий

төрелдерин болгаш чоок эш-өөрүн чыып алгаш, оларны манап турган. ²⁵ Пётр бажыңче кирип олурда, Корнилий ону уткааш, ооң мурнунче кээп дүжүп, мөгөйгөн. ²⁶ Ынчалза-даа Пётр ону көдүргөш: «Турунар! Мен бөдүүн кижидир мен» — дээн. ²⁷ Оон ол Корнилий-биле чугаалашпышаан, бажыңче кирип келгеш, ында хөй улус чыылганын көрүп каан.

²⁸ Пётр оларга мынча дээн: «Иудей кижиниң өске аймак-чон улузу-биле харылзажыры база оларның бажыңыга кирери хоруглуг дээрзин билир силер. Ынчалза-даа Бурган меңээ „Кымны-даа бужар, арыг эвес деп болбас ужурлуг сен“ деп айыткан. ²⁹ Ынчангаш мени чалап, улус кээрге, удур чүве чугаалавайн, чедип келдим. Мени чүге келдирткениңерни ам айтырып көрейин». ³⁰ Корнилий мынча дээн: «Мен дөрт хүн бурунгаар, бо өйдө*, бажыңымга мөргүп олурган мен, дүштекиниң үш шак үези турган чүве. Хенертен мээң мурнумга чайынналчак чырык хептиг кижиде көстүп келген. ³¹ Ол мынча дээн: „Корнилий, Бурган мөргүлүң дыңнаан-дыр база ядыыларга хайыр-лалдарың сактып алган-дыр. ³² Ынчангаш Пётр деп аттыг Симонну сүрдүрүп, Иоппияже улустан чорудувут. Ол далай эриинде бажыңныг алгы-кеш эттекчизи Симон сугда аалдап турар-дыр“. ³³ Мен ол до-раан силерни сүрдүрүп, улус чорудуптум, чедип келгениңер кончуг эки-дир. Дээрги-Чаяакчының силерге „Чугаала“ деп дужааган бүгү чүвезин дыңнаар дээш, бис ам шупту мында, Бурганның мурнунда турарывыс бо-дур».

Пётрнуң Буянныг Медээни суртаалдааны

³⁴ Пётр ынчан чыылган улуска чугаалап эгелээн: «Бурган улусту аңгылай көрбөс дээрзин ам-на билдим. ³⁵ Кандыг-даа чоннуң иштинден ону хүндүлээр база чөптүг чорукту сагыыр улус ооң сеткилинге кирер-дир. ³⁶ Бурганның израиль чонга чорудуп бергени медээ дугайында билир силер. Амыр-тайбың дугайында Буянныг Медээзин Ол бүгүдениң Дээрги-Чаяакчызы Иисус Христостун аксы-биле медегле-ди. ³⁷ Иоанның суртаалдааны сугга суктуруушкун соонда, Галилеядан эгелээш, бүгү Иудеяга чүү болуп турганын билир силер. ³⁸ Бурган Назарет чурттуг Иисусту шилип алгаш, Ыдыктыг Сүлде биле күштү Аңаа хайырлаан. Бурган Иисус-биле кады болган, ынчангаш Иисус буянныг херектер кылып, эрликтин салдарыңга алыскан улустун

* ^{10:30} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бо өйдө» эвес, а «Бо өйгө чедир шээрленгеш» деп бижээн.

дөгөрезин экиртип, чер болганга чоруп турган. ³⁹ Бис Иисустун иудейлер чуртунга база Иерусалимге кылып турган бүгү чүүлдериниң херечилери бис. Иудейлер Ону ыяшка кадай шаап өлүргөннер. ⁴⁰ Ынчалза-даа Бурган Иисусту үшкү хүнде катап диргискеш, Ону улуска көстү бээр кылыпкан. ⁴¹ Бүгү чон эвес, а Бурганның баш удур шилип алган херечилери, бис Ону көрдүвүс. Ол катап дирлирге, Ооң-биле кады аштанып-чемненип турдувус. ⁴² Ол биске улуска суртаалдаарын база дириглерни-даа, өлүглерни-даа шиитсин дээш, Бурганның салып кааны шииткекчи — Ол Боду дээрзин херечилээрин дужааган. ⁴³ Бүгү медээчилер Ооң дугайында херечилеп, Аңаа бүзүрөөн кижиде бүрүзүнүн бачыгтарын Ооң ады-биле өршээрин бадыткап турганнар».

⁴⁴ Пётр ону чугаалап турда-ла, ооң суртаалын дыңнап турган шупту улусче Ыдыктыг Сүлде бадып келген. ⁴⁵ Пётр-биле кады келген кыртыжап демдектеткен иудейлерге хамааржыр бүзүрөөннер Ыдыктыг Сүлдениң ачы-буян хайырлалын өске чоннар улузунче база сиңниктир төккенин көргөш, кайгап калганнар. ⁴⁶ Чүге дээрге олар дыңнаарга, демги улус билдинмес дылдарда чугаалажып, Бурганны алдаржыда берген чүве-дир. Пётр ынчан мынча дээн: ⁴⁷ «Бо улус Ыдыктыг Сүлдени бис ышкаш алды чоп! Ындыг болганда оларның сугга суктурарын хоруп болур бе?» ⁴⁸ Пётр оларга Иисус Христостун ады-биле сугга суктурарын дужааган. Оон демги улус Пётрдан ам-даа каш хүн иштинде олар-биле артарын дилеп турганнар.

Пётрнуң Иерусалимниң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге чугаазы

11 ¹Өске чоннар улузу база Бурганның медээзин хүлээп алганын элчиннер болгаш бүгү Иудеяда бүзүрөөн улус дыңнап каан. ² Ынчангаш, Пётр Иерусалимге чедип кээрге, чамдык кыртыжап демдектеткен бүзүрөөннер ону буруудады берген. ³ Олар: «Сен кыртыжап демдектетпөөн улус бажыңнары кирип, олар-биле кады чемнендин» — деп турганнар. ⁴ Пётр ынчан болган чүүлдү бирден бирээ чокка чугаалап эгелээн: ⁵ «Мен бир-ле катап Иоппия хоорайга мөргүп олургаш, Бургандан ажыдыышкын алдым. Дөрт ужундан туткаш, дээрден бадырып олурар улуг пөске дөмей бир-ле чүве көрдүм. Ол чүве меңээ чоокшулап кээрге, ⁶ ынаар бакылапкаш, азырал болгаш черлик дөрт даванныг-даа, соястаар-даа дириг амытаннарны, азырал эвес куштарны көрүп кагдым. ⁷ Оон меңээ: „Пётр, туруп келгеш, оларны дөгөргөш, чи“ — дээн үн дыңнап кагдым. ⁸ Мен: „Черле хоржок, Дээрги-Чаяакчы! Мен кажан-даа бужар азы арыг эвес чүве чип

көрбээн мен“ — деп харыылады. ⁹Дээрден үн база катап чугаалады: „Бурганның арыглап каан чүвезин арыг эвес дивейн чор“. ¹⁰Болган чүүл үш катап катаптады. Оон ол бүгү дээрже катап көдүрлүп үнө берди. ¹¹Таптыг-ла ол өйде бистин аалдап турганывыс бажың чанынга Кесариядан менче чоруткан үш кижичедип келген. ¹²Ыдыктыг Сүлдө менээ бичии-даа чигзинмейн, ол улус-биле кады чоруурун айыткан. Бурганга бүзүрөөн ол алды кижиче мени эдерип чорупкан, оон бис Корнилийниң бажыңынга чеде бердивис. ¹³Ол биске бодунуң бажыңынга келген Бурганның төлээзин көргөнгөн чугаалады. Бурганның төлээзи аңаа: „Пётр деп аттыг Симонну сүрдүрүп, Иоппияже улустан чорудувут. ¹⁴Сени болгаш бүгү өг-бүлөнни камгалаар сөстөрүни ол сенээ чугаалап бээр“ — дээн болду.

¹⁵Мен чугаалап эгелээримге, Ыдыктыг Сүлдө, эгезинде бисче ышкаш, оларже база бадып келди. ¹⁶Мен ынчан Дээрги-Чаяакчынын: „Иоанн сугга суп турган, а силерни Ыдыктыг Сүлдөгө сугар-дыр“ — дээнин сактып келдим. ¹⁷Ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Иисус Христоска бүзүрөй бээривиске, биске бергени ачы-буян хайырлалын Бурган өске чоннар улунга база берген болганда, Аңаа удурланыр хире чүү ындыг кижиче мен?» ¹⁸Ону дыңнааш, олар оожургай берип, Бурганны алдаржыдып: «Өске чоннар улузу база мөңгө амыдыралды алзын дээш, Бурган оларга база бачыттарын миннип, Бодунче эглип кээр органы хайырлаан-дыр» — дижип турганнар.

Антиохияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилели

¹⁹Стефан өлгөн соонда эгелөөн истеп сүрүүшкүннерден дескеш, тарай берген бүзүрөөннер Финикияга, Кипрге болгаш Антиохияга чеде бергеннер. Олар Буянныг Медээни чүглө иудейлерге медеглеп чорааннар. ²⁰Ындыг-даа болза оларның Кипрде болгаш Кириняда чурттаан чамдыызы Антиохияга келгеш, Дээрги-Чаяакчы Иисус дугайында Буянныг Медээни өске чоннар улунга база медеглеп турганнар. ²¹Дээрги-Чаяакчының күжү олар-биле кады болуп, дыка хөй улус бүзүрөөш, Дээрги-Чаяакчыже эгли берген.

²²Ол дугайында чугаа-соот Иерусалимниң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге дыңналырга, олар Антиохияже Варнаваны чорудупканнар. ²³Варнава ынаар четкеш, Бурганның ол улуска көргүскөн авыралын көргөш, аажок өөрүп, Дээрги-Чаяакчыга сеткилдин ханызындан бердинер база шынчы боор кылдыр оларны сорук кирип турган. ²⁴Чүгө дээрге ол Ыдыктыг Сүлдөгө база бүзүрөлгө бүргөткөн, буянныг кижиче чүве-дир. Дыка хөй улус Дээрги-Чаяакчыны эдерип,

Аңаа бүзүрөй берген. ²⁵Варнава оон Тарсче Савлды дилеп чорупкаш, ²⁶ону тып алгаш, Антиохияга эккелген. Олар аңаа Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге бүдүн чыл дургузунда артып калгаш, дыка хөй улусту өөредип турганнар. Иисуска бүзүрөөн улусту эң баштай Антиохияга христианнар деп адай берген.

²⁷Ол өйде Антиохияже Иерусалимден Бурганның медээчилери чеде бергеннер. ²⁸Оларның бирээзи, Агав дээр кижиче, туруп келгеш, Сүлдениң сорук киригени-биле бүгү делегейге улуг аш болурун медеглөөн (ол аш-чут Клавдий императорнуң үезинде болган чүве-дир). ²⁹Бүзүрөөн кижиче бүрүзү ынчан бодунуң шыдаар шаа-биле Иудеяда ха-дунмаларынче дузаламчы чорударын шиитпирлөөн. ³⁰Олар ынчалдыр кылгаш, чыып алган акшазын Варнава биле Савлды дамчыштыр Иудеяда Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң удуртукчуларынче чорудупканнар.

Иаковту өлүргөни, Пётрну тудуп хоругдааны

12 ¹Барык ол өйде Ирод хаан* Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге хамааржыр чамдык улусту истеп сүрүп эгелөөн. ²Ол Иоанның акызы Иаковту хылыш-биле шанчып өлүрерин дужааган. ³Иудейлерге ол чорук тааржырын көргөш, Пётрну база тудуп хоругдап алган (ынчан хаарган далганнар байырлалының хүннери турган чүве-дир). ⁴Ирод Пётрну тудуп хоругдааш, ону кара-бажыңче кирип октааш, ээлчег бүрүзү дөрт кижилиг болур дөрт бөлүк шеригге ону ээлчежип кадарарын дужааган. Чүгө дээрге Ирод хосталышкын байырлалының соонда ону шиидери-биле чон мурнунга үндүрүп кээр бодаан. ⁵Пётрну кара-бажыңга суккаш, кадартып каан, а бүзүрөөннер ол дээш, Бурганга карак кызыл мөргүп турганнар.

Пётрну хостааны

⁶Иродтуң ону чон мурнунче үндүрүп кээр деп турганы хүннүң бүдүүзүндө дүне Пётр ийи илчирбе-биле демирледип алгаш, ийи шериг аразынга удуп чыткан, а кара-бажыңнын эжиин таңныылдар кадарып турган. ⁷Хенертен Дээрги-Чаяакчының төлээзи чедип келгеш, кара-бажың иштин чайынналдыр чырыдыпкан. Дээрниң төлээзи Пётрнуң быктынче идип, ону оттурупкаш: «Дүрген тур» — дээрге, илчирбелер Пётрнуң холдарындан кээп дүшкөн. ⁸Дээрниң төлээзи

* ^{12:1} Ирод Агриппа бирги — Улуг Ирод хаанның оглунуң оглу, бистин эраның 41–44 чылдарында Иудея биле Самарияның хааны.

Пётрга: «Идик-хевиң кедип ал» — дээрге, ол кеттинип алган. Оон дээрний төлээзи: «Шыва тондан дуй эштипкеш, мээн соомдан чорувут» — дээн. ⁹Дээрний төлээзиниң кылып турар хамык чүүлү херек кырында болуп турарын билбейн, Пётр ону эдерип үнүп келген. «Дүш көргөн боор мен» деп, ол бодап чораан.

¹⁰Бирги болгаш ийиги ээлчегниң таңныылдарының чаны-биле эрткеш, олар хоорайже үнер демир хаалгага чедип келгеннер. Хаалга боду-ла ажыттына берген, а олар үнүп келгеш, бир кудумчу дургаар кылаштап чорупканда, дээрний төлээзи хенертен чоруй барган. ¹¹Пётр миннип келгеш, мынча дээн: «Ам ылап шын билдим: Дээрги-Чаяакчы Бодунуң төлээзин чоруткаш, мени Иродтуң холундан база менээ онаарын иудей чоннуң манап турганы шаажылаалдан камгалаан-дыр».

¹²Пётр ону медереп билгеш, Марк деп ады база бар Иоанның авазы Марияның бажыңынче чорупкан. Аңаа хөй чон чыылгаш, мөргүп турган чүве-дир. ¹³Пётр хаалганы соктаптарга, Рода дээр чалча кыс дыңнаалап үне халаан. ¹⁴Ол Пётрнуң үнүн танып кааш, өөрээнинден хаалганы ажыдарын-даа уттупкаш, дедир хире халааш: «Пётр хаалга аксында тур!» — дээн. ¹⁵Улус: «Сээң угааның анаа эвес-тир» — дээннер. А ол: «Мээний шын» — дээш турар болган. Улус аңаа: «Ол дээрге ону кадагалаан сүнезин боор» — дээннер. ¹⁶Ол аразында Пётр хаалганы соктап-ла турган. Хаалганы ажыдыпкан улус ону көрүп кааш, аажок кайгаан.

¹⁷Оларже „Ыыттаванар“ деп холу-биле айыткаш, Пётр Дээрги-Чаяакчының кара-бажыңдан ону канчаар үндүргенин чугаалааш: «Ол дугайында Иаковка база өске-даа бүзүрөөн улуска дыңнадынар» — дээн. Оон ол өске черже чоруй барган. ¹⁸Хүн үнүп кээрге, шериглер аразынга улуг хөлээзин үнген: кым-даа Пётр-биле чүү болганын билбес болган. ¹⁹Ирод ону дилеп эгелээш, тып чадаан болгаш таңныылдарны байысаагаш, оларны шаажылаарын дужааган. Оон соонда Ирод Иудеядан Кесарияже чорупкаш, аңаа артып калган.

Иродтуң өлгени

²⁰Ирод Тир биле Сидоннуң чурттакчыларынга аажок килеңнээн турган. А олар хаанның кол чалчазы болур Власт дээр кижини бодунуң талазынче элзедип алгаш, чаңгыс эп-сеткил-биле хаанга чеде бергеш, эптежип алырын дилээннер, чүге дээрге оларның чуртун аыш-чем-биле Иродтуң чурту хандырып турган чүве-дир. ²¹Ужуражыр кылдыр доктааткан хүнде Ирод хаан хевин кеткеш, дүжүлгезинге

саадапкаш, чыылган чонга чугаа чугаалаан. ²²А чон: «Ол дээрге кижиниң эвес, а Бурганның үнү-дүр!» — деп алгыржып эгелээн. ²³Ирод Бурганны алдаржытпайн барган, ынчангаш Дээрги-Чаяакчының төлээзи ол дораан ону чылча берипкен. Ол курттарга диригге-ле чиртип, өлүп калган.

²⁴А Бурганның медээзи улам күш кирип, нептереп турган. ²⁵Варнава биле Савл оларга онааган даалганы күүсеткеш, Марк деп ады база бар Иоанны эдертип алгаш, Иерусалимче ээп келгеннер*.

Варнава биле Савлдың бараан болушкуну

13 ¹Антиохияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге медээчилер болгаш башкылар: Варнава, Нигер деп ады база бар Симеон, Киринаея чурттуг Луций, Ирод чагырыкчы-биле кады кижизиттирип өскен Манаил болгаш Савл олар турганнар. ²Олар Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп база шээрленип турда, Ыдыктыг Сүлде мынча дээн: «Варнава биле Савлды менээ аңгылап беринер, Мээн оларны кылзын деп айытканым ажыл-херээнче барзыннар». ³Медээчилер болгаш башкылар ынчан шээрленип, мөргүп алгаш, Варнава биле Савлга холдарын дээскеш, оларны чорудупканнар.

Кипрге суртаал

⁴Ыдыктыг Сүлдениң айбылап чорутканы ийи элчин Селевкияже бада бергеш, оортан Кипр ортулукче эжиндирип чорупканнар. ⁵Олар Саламин хоорайга келгеш, аңаа иудей синагогаларга Бурганның медээзин суртаалдааннар. Иоанн Марк база олар-биле кады чоруп, дузалап турган.

⁶Олар ортулукту өттүр эрткеш, Паф хоорайга келгеннер. Аңаа оларга караң көрнүр еврей, меге медээчи Вариисус таваржы берген. ⁷Ол Римден томуйлаан ортулук чагырыкчызы Сергей Павелдин чоок кижизи турган. Чагырыкчы угаанныг кижини болган. Ол Бурганның медээзин дыңнаксааш, Варнава биле Павелди келдиртип алган. ⁸Ынчалза-даа Елима** (ол атты очулдуарга, «Караң көрнүр кижини» дээн уткалыг) дээрзи чагырыкчыны бүзүрөөлден астыктырар дээш, кызып турган. ⁹Савл (оң Павел деп ады база бар турган) ынчан Ыдыктыг

* ^{12:25} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Иерусалимче ээп келгеннер» эвес, а «Иерусалимден Антиохияже ээп келгеннер» деп бижээн.

** ^{13:8} Елима — 6-гы шүлүкте Вариисус (арамей дылда «Иисустуң оглу» дээни ол) деп адап турар ол-ла кижини.

Сүлдеге бүргедипкеш, ол Елимаже топтап көргөш, мынча дээн: ¹⁰ «Эй, кара сагыжы, бузуду бажын ашкан хей, эрликтин оглу, бүгү-ле буянныг чоруктун дайзыны! Дээрги-Чаяакчынын шын оруктарындан улусту астыктырамын черле соксавас сен бе? ¹¹ Дыңнап көр, Дээрги-Чаяакчынын холу сенче көдүрүлгөн-дир, ам согурара бергеш, элээн үеде хүн чырыы көрбөс сен». Ол дораан дүмбей караңгы Елиманы хөмө аптарга, ол оруун баштап бээр кижидилеп, ыңай-бээр кылаштап эгелээн. ¹² Болган чүүлдү көргөш, Дээрги-Чаяакчынын өөредийн кайгап-хараан чагырыкчы бүзүрөй берген.

Павел биле Варнава Асияда

¹³ Павел болгаш ону эдерген улус Пафтан эжиндирип чоруткаш, Памфилиянын черинге эрикке дүшкөш, Пергия хоорайга келгеннер. Аңаа Иоанн олар-биле чарылгаш, Иерусалимче чана берген. ¹⁴ А олар Пергиядан оруун уламчылап үнгөш, Писидиянын Антиохия хоорайга чедип келгеш, амыр-дыш хүнүндө синагогаже кирип, аңаа олуруп алганнар. ¹⁵ Моисейнин хоойлузу болгаш медээчилернин номнарындан номчулгалар кылган соонда, синагога даргалары оларга мындыг сөс дамчытканнар: «Ха-дунма, силерде чонну быжыктырар медээ бар болза, чугаалап көрүңер».

¹⁶ Павел ынчан туруп келгеш, чүвө чугаалаар дээнин холу-биле айыткаш, мынча дээн: «Израиль чон база Бурганга мөгеер өске улус, мени дыннанар! ¹⁷ Бо израиль чоннун Бурганы бистин өгбелеривисти шилип алган. Бистин чонувус Египетке чурттап турар өйдө, Бурган оларны өстүрүп көвүдеткеш, Бодунун холунун күжү-биле ол чурттан үндүрө берген. ¹⁸ Дөргөн хире чыл дургузунда Ол ээн кургаг ховуга олар дээш, шыдажып келген*. ¹⁹⁻²⁰ Бурган Ханаанга чеди аңгы өске чонну хыдып каапкаш, оларнын черин израиль чонга өңчү кылдыр дөрт чүс бежен чылда берип каан. Оң соонда Самуил медээчинин үезинге чедир Бурган оларга баштыңчылар берип келген**. ²¹ Оң соонда чон бодунга хаандан бээрин дилээрге, Бурган оларга Вениаминнин төрөл бөлүүндөн үнгөн Киштиң оглу Саулду берген. Саул дөргөн чыл чагырган. ²² Оон Бурган ону дүжүлгеден дүжүргөш, Давидти оларга хаан

* ^{13:18} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Шыдажып келген» эвес, а «Сагыш човап келген» деп бижээн.

** ^{13:20} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде: «Оң соонда Самуил медээчинин үезинге чедир Бурган оларга дөрт чүс бежен чыл дургузунда баштыңчылар берип келген» — деп бижээн.

кылдыр берген. Ол дугайында Бурган: „Мээн сеткилимге кирер кижини — Иессейнин оглу Давидти тып алдым. Ол Мээн бүгү күзел-бодалымны боттандыра“ — деп херечилээн^а. ²³ Бурган, Бодунун аазааны дег, Израильге Давидтин салгалындан Камгалакчы Иисусту хайырлаан.

²⁴ Иисустун чедип кээринин бетинде, бачыттарын миннип, Бурганче ээлгенинин бадыткалы кылдыр оларнын сугга суктурар ужурлуун Иоанн бүгү израиль чонга суртаалдап турган. ²⁵ Бодунга даандырган ажыл-херекти төндүрүп тура, Иоанн мынча дээн: „Силер мени кым деп бодап тур силер? Чок, манап турар Кижинер эвес-тир мен. Ол мээн соомда кээр, а мен Оон идиинин шидишкенин безин чежеринге төлөп чок мен“.

²⁶ Ха-дунма, Авраамнын соон салгаан ажы-төлү база силернин араңарда Бурганга мөгеер өске улус! Бисче камгалалдың бо медээзин чоруткан-дыр! ²⁷ Иерусалимнин чурттакчылары болгаш оларнын даргалары Иисусту танывайн барганнар. Олар Ону шииткеш, амыр-дыш хүнүндө-ле номчуп турар медээчилернин номнарында сөстөрнү ындыг янзылыг боттандырганы ол. ²⁸ Ону өлүмгө шиитки дег, кандыг-даа буруу Оон тыппаан-даа болза, олар Пилаттан Ону өлүрерин дилеп турганнар. ²⁹ Оон дугайында Бижилгеде баш бурунгаар чугаалаан бүгү чүвени боттандырган соонда, олар Иисусту белдир-крестен дүжүргөш, чевег-куйга салып кааннар. ³⁰ Ынчалза-даа Бурган Ону өлүглерден катап диргизиптерге, ³¹ ол бүгүнүң мурнунда Оон-биле кады Галилеядан Иерусалимге келген улуска Ол хөй хүннер дургузунда чедип кээп турган. Ам олар — израиль чоннун мурнунга Оон херечилери-дир.

³²⁻³³ Бурган бистин өгбелеривиске берген аазаашкынын оларнын ажы-төлү болур биске, Иисусту катап диргискеш, күүсеткен деп Буянын Медээни силерге медеглеп турарывыс бо. Ол дугайында ийиги Ыдыктыг ырда мынчаар бижээн: „Сен — Мээн Оглум сен, Мен бөгүн Сээң Адаң апардым!“^б ³⁴ Оон мага-боду кажан-даа иривезин дээш, Иисусту өлүглерден катап диргискенинин дугайында Бурган мынчаар чугаалаан: „Мен силерге Давидке аазааным ыдыктыг база ынаныштыг ачы-буяным бээр мен“^в. ³⁵ Өске Ыдыктыг ырда Ол мынча дээн: „Сенээ бердинген Чалчаннын ирий бээрин болдурбас сен“^г. ³⁶ Давид бодунун үезинде Бурганнын күзел-соруун чогуруп, бараан болуп турган, оон мөчээн. Ону оон өгбелери-биле кады хөөржүдүп

^а 1 Хаан. 13:14; Ыд. ыр. 88:21. ^б Ыд. ыр. 2:7. ^в Ис. 55:3. ^г Ыд. ыр. 15:10.

каан, ооң мага-боду ирий берген. ³⁷А Бурганнын өлүглерден катап диргискен Кижизи ириешкинден чайлаан! ³⁸Ынчангаш, ха-дунма, бачыгтарыңарны өршээрин Иисус Христосту дамчыштыр медеглээнин билип ап көрүнер. ³⁹Бүзүрөөн кижини бүрүзү Моисейнин хоойлузун ёзугаар агартынып шыдавазыңар бүгү чүвө дээш, Иисус Христостун ачызында агартышкын алыр. ⁴⁰⁻⁴¹Медээчилернин: „Бурган шоодукчулары, кичээнинер! Кайгап-харанар база өлгүлөнөр. Кандыг-бир кижини ол дугайында чугаалаар-даа болза, анаа черле бүзүрөвезинер чүүлдү Мен силернин чурттаан үенерде силерге кылып бээр мен“ – деп чугаазын ёзугаар болур бүгү чүвө силер-биле болу бээринден кичээнинер!»^а

⁴²Павел биле Варнава синагогадан чоруп турда, дараазында амырдыш хүнүндө база-ла ол дугайында чугаалап бээрин улус* олардан дилээн. ⁴³Чыыш тараан соонда, хөй иудейлер база Бурганга мөгөөр, иудей чүдүлгени хүлээп алган өске чоннар улузу Павел биле Варнаваны эдерип чорупканнар. А олар улус-биле чугаалажып, Бурганнын авыралыга артып каарын оларга бүзүредип турганнар.

⁴⁴Дараазында амырдыш хүнүндө Дээрги-Чаяакчынын медээзин дыңнаар дээш, барык бүдүн хоорай чыгып келген. ⁴⁵Ынча хөй чон көргөш, иудейлернин ишти ирип, Павелдин чугаалап турар чүвезинге удурланып, ону бак сөглөй бергеннер. ⁴⁶Павел биле Варнава ынчан дидими-биле мынча дээннер: «Бурганнын медээзин бир дугаар ээлчегде силерге суртаалдаар ужурлуг бис. Ынчалза-даа силер ону хүлээп көрбөй баргаш, боттарыңарны мөңгө амыдыралга төлөп чок кылып турар болганыңарда, ам ол медээни өске чоннар улузунга медеглээр бис. ⁴⁷Чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчынын биске берген айтышкыны ыңдыг-дыр: „Бүгү делегейге камгалалды эккелзин дээш, Мен Сени өске чоннар улузунга чырык кылып кагдым“»^б.

⁴⁸Ону дыңнааш, өске чоннар улузу өөрүп-байырлап, Дээрги-Чаяакчынын медээзин алдаржыдып турганнар. Мөңгө амыдыралга баш бурунгаар шилиттинген бүгү улус бүзүрөй берген. ⁴⁹Дээрги-Чаяакчынын медээзи ол черни бир кылдыр нептерөөн. ⁵⁰Ындыг-даа болза иудей чүдүлгө хүлээп алган алдар-хүндүлүг херэеженнер болгаш хоорай даргалары иудейлерге күткүттүргөш, Павел биле Варнаваны

* ^{13:42}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Улус» эвес, а «Өске чоннар улузу» деп бижээн.

^а Авв. 1:5. ^б Ис. 49:6.

истеп сүрүп эгелээш, оларны ол черден үндүр ойладыпканнар. ⁵¹Элчиннер ынчан ол улуска удур херечилел кылдыр буттарының довраан кактапкаш, Икония хоорайже чоруй барганнар. ⁵²А бүзүрөөннөр өөрүшкү болгаш Ыдыктыг Сүлдөгө бүргөткөн турганнар.

Павел биле Варнава Иконияда

14 ¹Иконияга Павел биле Варнава өске черлерге кылып турганы дег, иудей синагогаже киргеш, барымдаалы кончуг кылдыр суртаалдаарга, дыка хөй иудейлер база өске чоннар улузу бүзүрөй бергеннер. ²Ындыг-даа болза бүзүрөвейн барган иудейлер өске чоннар улузунга христианнарны бактап, нүгүлдээш, оларга удур ыдалапканнар. ³Павел биле Варнава анаа элээн үр үеде артып калгаш, Бодунун авыралын херечилеп, элчиннернин холу-биле бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдер кылып турган Дээрги-Чаяакчынын дугайында дидими-биле медеглөп келгеннер. ⁴Хоорайнын чурттакчылары ийи үстү берген: чамдыгызы иудейлерни, а өскелери элчиннерни деткөөн. ⁵Өске чоннар улузу болгаш иудейлер боттарынын даргалары-биле кады элчиннерге удур сүлчээлежип, оларга хора чедирер база оларны даш-биле соккулап каар дей бергеннер. ⁶А элчиннер ону билип кааш, Ликаониянын Листра биле Дервия деп хоорайларынче база оларнын чоок-кавызынче дезип чоруй барганнар. ⁷Олар анаа Буянныг Медээни нептередирин уламчылааннар.

Павел биле Варнава Листрада

⁸Листра хоорайга төрүмелинден бертик, кажан-даа кылаштап көрбөөн, буттары бастынмас кижини турган. ⁹Павел улусту өөредип турда, ол кижини база дыңнап олурган. Павел топтап көргөш, ол кижиде экирип болгу дег бүзүрөл барын көрүп каан. ¹⁰Павел ыткыр үн-биле: «Саң дорт туруп кел!»* – дээн. Бертик кижини тура халааш, кылаштап эгелээн! ¹¹Улус Павелдин чүнү кылганын көрүп кааш, ликаон дылга: «Кижини хевирлиг апарган бурганнар бисче бадып келди!» – деп алгыржып эгелээн. ¹²Олар Варнаваны Зевс деп, а хөй нуруузуңда чугааланып турган Павелди Гермес** деп адап алганнар. ¹³Хоорай даштында

* ^{14:10}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Дээрги-Чаяакчы Иисус Христостун ады-биле сеңээ чугаалап тур мен» – деп сөстөрни немээн.

** ^{14:12}Зевс – бурунгу грек шажын-чүдүлгөдө кол бурган. Гермес – айбычы бурган.

Зевс дүрзү-бурганның өргээзи бар чүве-дир. Оон бараалгакчызы хоорай хаалгазынга бугалар биле өрөөн дүрүг чечектер эккелгеш, чон-биле кады элчиннерге өргүл кылыр деп барган. ¹⁴ Варнава биле Павел ону дыннап кааш, мунгараанындан идик-хевин ора соп каапкаш, чон аразынче кире халааш: ¹⁵ «Улус-чон! Бо канчап бардыңар? Силер-биле дөмей кижилер-дир бис! Силерге Буянның Медээ медеглеп келдивис. Бо хоозун дүрзү-бурганнарны каапкаш, дээрнин, чернин, далайның база оларда бар бүгү чүвениң чаякчызы, дириг Бурганче эглиринерни күзеп тур бис. ¹⁶ Эрткен үе-шагда Ол чон бүрүзүнге бодунуң оруу-биле чоруур арга берген. ¹⁷ Ынчалза-даа буянның үүлезин кылып, Бодунуң дугайында үргүлчү херечилеп келген. Ол силерге дээрдэн чаысты болгаш дүжүткүр өйде дүжүттү берип, а ол ышкаш аыш-чемни силерге хайырлап база чүректинерни өөрүшкү-биле долдуруп келген» — деп алгыржы бергеннер. ¹⁸ Олар ындыг сөстөр-биле безин оларга өргүл кылырындан чонну арай боорда доктаатканнар*.

¹⁹ Ынчалза-даа Антиохия болгаш Икониядан иудейлер келгеш, чонну элчиннерге удур кылдыр чайгылдырыпканнар**. Түннелинде олар Павелче халдай бергеш, ону даш-биле соп эгелээннер. Оон ону өлгөн деп бодааш, хоорайдан үндүр сөөртүп каапканнар. ²⁰ А кажан Антиохияда бүзүрөөннер оон чанынга чыгып кээрге, ол туруп келгеш, дедир хоорайже чоруй барган. А даартазында хүндүс ол Варнава-биле кады Дервияже чорупкан.

Элчиннерниң Сирияның Антиохиязынче эеп келгени

²¹ Олар Буянның Медээни Дервияга суртаалдааш, хөй өөреникчилерлиг апарганнар. А оон Листра, Икония база Антиохияже эеп келгеннер. ²² Аңаа олар өөреникчилерин быжыктырып, бүзүрели чайгылыш чок болур кылдыр сорук кирип: «Бис Бурганның Чагыр-газынче кирерде, хөй хилинчекти көрүп эртер ужурлуг бис» — деп турганнар. ²³ Павел биле Варнава Бурганга бүзүрөөннерниң чаа ниитилел бүрүзүнге удуртукчулар томуйлааш, мөргүп, шээрленген соонда,

* ^{14:18} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Болгаш ба-жыңнарынче чана бээр кылдыр бүзүредип алганнар» — деп сөстөрни немээн.

** ^{14:19} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Элчиннер дидими-биле суртаалдап турда, „Оларның чугаазында шын чүве чок, шуптузу меге-дир“ деп тургаш, чонну оларны каапкаш баар кылдыр бүзүредип алганнар» — деп сөстөрни немээн.

Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөөн улусту Оон авыралынга хүлээдип бергеннер. ²⁴ Элчиннер оон чоруткаш, Писидияны таварып эрткеш, Памфилияга келгеннер. ²⁵ Оон Пергияга суртаалдап дооскаш, Атталия хоорайже бада бергеннер. ²⁶ А оон боттарының ам эчизинге чедирип кааны ажыл-чорудулгазын кылыр дээш, Бурганның авыралы-биле оортан айбылаттырганы хоорай — Антиохияже эжиндирип чорупканнар. ²⁷ Олар дедир эеп келгеш, Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин чыггаш, Бурганның оларны дамчыштыр кылган бүгү ажыл-херээниң дугайында база Оон өске чоннар улузунга бүзүрелдин оруун канчаар изээнин чугаалап бергеннер. ²⁸ Оон олар Иисуска бүзүрөөр улус-биле кады аңаа элээн үе дургузунда турганнар.

Иерусалимге чыыш

15 ¹ Антиохияга Иудеядан бир-ле улус келгеш, бүзүрөөннерни өөредип эгелээн: «Моисейниң ёзу-чаңчылын ёзугаар кыртыжап демдектеттирбес болзунарза, камгалал ап шыдавас силер». ² Павел биле Варнава ол улус-биле чөпшээрешпөөннер, ынчангаш кончуг изиг маргылдаа үнген. Бүзүрөөн улус ынчан ол айтырыгны элчиннер-биле база Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң удуртукчулары-биле чугаалаш-сыннар дээш, Павел биле Варнаваны база бүзүрөөннерниң чамдызын Иерусалимче чорудупкан. ³ Олар Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң даалгазы-биле Финикия болгаш Самарияны таварты эртип бар чыткаш, өске чоннар улузу Бурганче эглип турарын чугаалаарга, ол черлерде чурттаан бүгү ха-дунманың өөрүүрү аттыг болган. ⁴ Иерусалимге кээрге, оларны Бурганга бүзүрөөннер ниитилели, элчиннер база удуртукчулар эвилең-ээлдек хүлээп алган. Павел биле Варнава Бурганның оларны дамчыштыр кылган бүгү чүвезин* чугаалап бергеннер. ⁵ Фарисейлер бөлүүнге хамааржыр чамдык бүзүрөөн улус туруп келгеш, мынча дөөннер: «Өске чоннар улузу ам кыртыжап демдектеттирер ужурлуг, ол ышкаш Моисейниң хоойлузун сагыырын олардан негээр херек».

⁶ Элчиннер болгаш удуртукчулар ол айтырыгны чугаалажыр дээш чыгып келгеннер. ⁷ Үр чугаалажышкыннар соонда, Пётр туруп келгеш, мынча дөөн: «Ха-дунма, өске чоннар улузу Буянның Медээни мээң суртаалымдан дыннааш, бүзүрей берзиннер дээш, Бурган бистин аравыстан эң эгезинде-ле мени шилип алганын билир силер.

* ^{15:4} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бүгү чүвезин» деп сөстөргө: «База Оон бүзүрелдин эжиин өске чоннар улузунга канчаар ажыдып бергенин» — деп сөстөрни немээн.

⁸ Бурган кижилерниң чүректерин билир болгай, оларга база Ыдыктыг Сүлдени, биске хайырлааны дег, хайырлааш, өске чоннар улузун хүлээп көргенин Ол көргүстү. ⁹ Бурган олар-биле бистиң аравыста кандыг-даа ылгал кылбайн турар, харын оларның чүректерин арыглап алган-дыр, чүге дээрге олар бүзүрей берген-дир. ¹⁰ Ынчаарга бистиң-даа, өгбелеривистиң-даа уур харык чок болганы үүрге-чүьктү бүзүрөөннерниң оорга-мойнунче чүдүргөш, Бурганны чүге шенеп турар силер? ¹¹ Ынчалза-даа бис база олар ышкаш, Дээрги-Чаяакчы Иисустун авыралын дамчыштыр камгалал алырывыска бүзүрээр бис».

¹² Бүгү чыыш ыыт-шимээн чок барып, өске чоннар улузунун аразына Павел биле Варнаваны дамчыштыр Бурганның кылганы бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүүлдер дугайында ол ийиниң чугаазын дыннай бергеннер.

Иаковтуң чугаазы

¹³ Олар чугаазын доозуптарга, Иаков чугаалап эгелээн: «Ха-дунма, мени дыннаңар! ¹⁴ Бурган эн баштай өске чоннар улузунче ээ көрүп, оларның аразындан Бодунуң чонун шилип алганын Симон биске чугаалады. ¹⁵ Ол дугайында медээчилерниң бижээн сөстери база ооң-биле дүгжүп турар-дыр: ¹⁶ „Оон Мен ээп келгеш, Давидтиң буступ дүшкен аал-оранын катап тургузар мен. Мен ону бузундулардан чыып тургускаш, эде тудуп, чаартыр мен. ¹⁷⁻¹⁸ Бүгү кижилер төрөлгөтен база Мээң адымны биллип алыры-биле кый деп алганым бүгү өске чоннар улузу Дээрги-Чаяакчыны дилеп тыпсын дээш, ону кылыр мен. Ол бүгүнү шаг-шаандан бээр билдингир кылып каан Дээрги-Чаяакчы ынча деп турар-дыр“^а.

¹⁹ Ынчангаш Бурганче эглирин күзээн өске чоннар улузунга шаптык катпас ужурлуг бис деп санап тур мен. ²⁰ Харын-даа оларга дүрзү-бурганга өргээн аыш-чем чииринден, самыраарындан, бооп өлүрген дириг амытаннар эьдинден база хандан ойталаар дугайында чагаа бижиир ужурлуг бис*. ²¹ Моисейниң хоойлузун хоорай бүрүзүнге суртаалдаар база амыр-дыш хүнүнде-ле синагогаларга номчуур улус шагдан бээр бар болгай».

* ^{15:20,29} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүктөрде бар: «Ол ышкаш боттарынарга кылырын күзевээн чүвенерни өске улуска база кылбанар» — деп сөстөр эн бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

^а Ам. 9:11-12.

Элчиннер болгаш удуртукчуларның чагаазы

²² Элчиннер болгаш Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң удуртукчулары бүгү ниитилел-биле кады боттарының аразындан каш кижилер шилээш, оларны Павел биле Варнавага кошкаш, Антиохияже чорударын шийтпирлөөннер. Олар бүзүрөөн улус аразында удуртукчулар болур Варсава деп ады база бар Иуда биле Силаны шилип алганнар. ²³ Олар-биле кады мындыг уткалыг чагаа чорутканнар: «Антиохияда, Сирияда база Киликияда турар Иисуска бүзүрөөн өске чоннар улузу силерге элчиннерден болгаш Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң удуртукчуларындан изиг байыр! ²⁴ Бистен адырлып чоруй барган чамдык улус бистен кандыг-даа даалга албайн, боттарының чугаазы-биле* силерни дүвүредип, угаан-бодалыңарны хөлзедип турарын дыннадывыс. ²⁵ Ынчангаш бис шупту чыгып, чаңгыс эп-сеткилдиг дугурушканывыстың түннелинде, аравыстан каш кижилер шилээш, биске эргим Варнаваны Павел-биле кады силерге чорударын шийтпирледивис. ²⁶ Ол ийи кижилер дээрге Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христоска бараан болурун амы-тынныг артарындан-даа чугула деп көргөн улус-тур. ²⁷ Ол ышкаш Иуда биле Силаны чоруттувус, олар силерге бижээн чүвевисти аас-биле база дамчыдарлар. ²⁸ Ыдыктыг Сүлде болгаш бис дараазында айытканывыс эргежок чугула чүүлдерден өске чүнү-даа сагыырын силерден негевес деп шийтпирледивис: ²⁹ хандан, бооп өлүрген дириг амытаннар эьдинден, дүрзү-бурганнарга өргээн аыш-чем чииринден база самыраарындан ойталаңар**. Бо бүгүнү сагыыр болзунарза, шын кылып турар-дыр силер. Байырлыг, мени-чаагай!»

Айбычылар Антиохияда

³⁰ Айбылатканнар Антиохияга келгеш, ында бүзүрөөн улусту чыгаш, чагааны хүлээди бергеннер. ³¹ А демгилери ону номчааш, деткимчелиг медээге аажок өөрөөннер. ³² Иуда биле Сила ийи боттары

* ^{15:24} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Кыртыжап демдектеттирер база Моисейниң хоойлузун сагыыр ужурлуун чугаалааш» — деп сөстөрни немээн.

** ^{15:20,29} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүктөрде бар: «Ол ышкаш боттарынарга кылырын күзевээн чүвенерни өске улуска база кылбанар» — деп сөстөр эн бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

Бурганнын медээчилери турган болгаш, ха-дунмазынга хөй суртаал кылып, оларны деткип база бүзүрелин быжыктырып турганнар. ³³⁻³⁴Иуда биле Сила аңаа элээн болган соонда, бүзүрөөннер оларга амыр-тайбынны, ак орукту күзээш, оларны айбылаан улусче дедир чорудупканнар*. ³⁵А Павел биле Варнава Антиохияга артып калган. Олар өске хөй улус-биле кады өөредиг берип база Дээрги-Чаяакчынын Буяннын Медээзин суртаалдап турганнар.

Павел биле Варнаванын аразында чөрүлдээ

³⁶Элээн үе эрткенде, Павел Варнавага: «Дедир чоруткаш, Дээрги-Чаяакчынын медээзин суртаалдап турганывыс бүгү хоорайларда ха-дунмавыска барып чедип, оларнын канчаар чурттап олурарын көрөөлөм» – деп санал киирген. ³⁷Варнава Марк деп ады база бар Иоанны эдертип алыр бодаан. ³⁸Ынчалза-даа Памфилияга оларны каапкаш, бо ажыл-херекти олар-биле кады уламчылаваан боорга, Павел Маркты алган херээ чок деп санаан. ³⁹Ол дээш, оларнын аразынга шынгыы чөрүлдээ үнүп кээрге, Павел биле Варнава чарлырын шиитпирлөөннер. Варнава Маркты эдерткеш, Кипрже эжиндирип чорупкан. ⁴⁰А Павел Силаны шилип алгаш, бүзүрөөннер ону Дээрги-Чаяакчынын авыралынга хүлээдип бээрге, орукче үнүпкен. ⁴¹Ол Сирия болгаш Киликияны эргий кезип, Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдерин быжыктырып чораан.

Павел биле Силага Тимофейнин каттышканы

16 ¹Павел оруун уламчылап, баштай Дервияга, оон Листрага чеде берген. Аңаа Христоска бүзүрөөн Тимофей деп аттыг кижиге турган. Оон авазы – бүзүрөөн еврей херээжен, а ачазы – грек кижиге чүве-дир. ²Листра болгаш Иконияда бүзүрөөннер ону эки кижиге деп үнелөөннер. ³Павел Тимофейни эдертип алыр бодаан, ынчангаш аңаа кыртыжап демдектээр ёзулалды кылдыртып берген. Чүге дээрге ол чер чурттуг иудейлер шупту Тимофейнин адазы грек сөөктүг дээрзин билир турган. ⁴Павел болгаш оон-биле кады чораан улус хоорайларны эргий кезивишаан, элчиннер болгаш удуртукчуларнын Иерусалимге доктаадып тургусканы – өске чоннардан үнген

* ^{15:34}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Ынчалза-даа Сила ол черге артып каарын шиитпирлөөн, а Иуда Иерусалимче чана берген» – деп сөстөр эң бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

бүзүрөөн улус чүнү сагыыр ужурлугул деп шиитпирни бүзүрөөннерге дамчыдып чораан. ⁵Ынчангаш Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринин бүзүрели быжыгып, улузу хүн санай немежип турганнар.

Павелди Македонияже кыйгыртканы

⁶Павел болгаш ону эдерген улус Фригия биле Галатия таварты чорупканнар, ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлде Асияга Бурганнын медээзин суртаалдаарын оларга чөпшээревөөн. ⁷Мисиянын кызыгаарынга чеде бергеш, олар Вифинияже чоруптар бодааннар, ынчалза-даа Исустун Сүлдези* хоруп каан. ⁸Ынчангаш олар Мисияны таварып эрткеш, Трояда хоорайга келгеннер. ⁹Павел дүне када мындыг дүш көргөн: Македония чурттуг бир-ле кижиге кээп турупкаш, оон: «Македонияга келгеш, биске дузалап көр!» – деп дилеп-тир. ¹⁰Ол ону көргөн соонда, Бурган бисти Буяннын Медээни Македонияга медеглезин дээндир деп түннөөш, доп-дораан ынаар чоруптарын шиитпирлөөн бис.

Павелдин Филиппыга келгени

¹¹Троядадан Самофракия ортулукче, а даартазында хүндүс Неаполь хоорайже эжиндире бердивис. ¹²А Неапольдан Македониянын Римге чагырткан кезээнин кол хоорайы Филиппыга эжиндирип келдивис. Ол хоорайга элээн каш хүн турдуvus. ¹³Амыр-дыш хүнүнде хоорай даштынче үнгеш, иудейлер мөргүүрде, үргүлчү аңаа чыгылыр боор деп бодаанывыс хем кыдыы черге келдивис. Аңаа олуруп алгаш, ында чыылган херээженнер-биле чугаалажы берген бис. ¹⁴Аңаа Фиатра хоорайдан келген, улуг үнелиг пөстер садыгжызы Лидия деп аттыг Бурганга мөгеер херээжен турган. Дээрги-Чаяакчы оон чүрөөн Павелдин чугаазынга бүзүрөөн кылдыр ажыдып берген. ¹⁵Лидия болгаш оон өг-бүлезинин улузу сугга суктурган соонда, ол бистен: «Мени Дээрги-Чаяакчыга ылап-ла бүзүрөөн деп бодаар болзунарза, бажынымга келгеш, аңаа туруп ап көрүнер» – деп дилөөн. Ол бодунуң күзелин чедип алган.

Павел биле Силаны тудуп хоругдааны

¹⁶Бир-ле катап улустун мөргүп чаңчыккан черинче бар чорувуста, орук ара биске өттүр билиринин бугунга алыскан чалча кыс уткужуп келген. Ол өттүр билип чугаалааш, ээлеринге хөй олча-ажык эккеп

* ^{16:7}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Исустун» деп сөс таварышпайн турар.

турган чүве-дир. ¹⁷Чалча кыс Павелдин база бистин соовустан кылаштап: «Бо улус – Дээди-Бурган-Өрүкүнүн чалчалары-дыр! Олар силерге камгалалче баар орукту медеглеп турар!» – деп алгырып чоруп берген. ¹⁸Ол хөй хүннер улаштыр ынчаар алгырып келген. Павел анчыгзынып, хая көрүнгөш, ооң бугунга мынча дээн: «Иисус Христостун ады-биле сенээ дужаап тур мен – бо кыстан үне бер!» Бук ол дораан кыстан үне берген.

¹⁹Ооң ээлери ынчан олча-ажык алыр идегели читкенин көрүп кааш, Павел биле Силаны сегирип алгаш, төп шөлде хоорай даргаларынче күш-биле аппаратаннар. ²⁰Оларны рим шииткекчилерге эккелгеш, мынча дээннер: «Бо улус иудейлер-дир, олар бистин хоорайывыска хөлээзин үндүрүп, ²¹бистин, рим хамаатыларнын, хүлээп көрбевис азы күүсетпезивис ужурлуг чанчылдар суртаалдап турлар». ²²Чыылган чон база Павел биле Силага удур болган. А шииткекчилер оларнын хевин ужулдургаш, шывык-биле эриидээрин дужааганнар. ²³Оларны эриидеп-эриидеп, кара-бажыңче кирип октапканнар, а таңныылдар даргазынга серемчилелдиг кадарар айтыышкын бергеннер. ²⁴Ындыг айтыышкын алгаш, ол оларнын буттарын аар доорбаш ыяшка чыпшыр демирлээш, кара-бажыңнын иштики өрээлинге шоочалап каан.

Павел биле Силаның кайгамчык хосталыышкыны

²⁵Дүн ортузу чедип турда, Павел биле Сила мөргүп база Бурганга йөрээлдер ырлап турганнар, а өске хоругдаттырганнар оларны дыннап олурганнар. ²⁶Хенертен анаа эвес күштүг чер шимчээшкени эгелээн болгаш, кара-бажыңнын таваа безин сириңейни берген, ол дораан ооң шупту эжиктери ажыттынып, хамык хоругдаттырганнарнын илчирбелери кошкап, адырлы бергилээн. ²⁷Таңныылдар даргазы оттуп келгеш, көөрге, кара-бажың эжиктери ажык турар боорга, хоругдаттырганнар дезе берген-дир деп бодааш, бичии-ле болза хылыш-биле шаштына бер часкан. ²⁸Ынчалза-даа Павел ыткыр үн-биле: «Бодунга хора чедирбе! Бис шупту мында бис!» – деп алгыра берген.

²⁹Таңныылдар даргазы чырыткы эккелдиргеш, кара-бажыңче кире халаан. Кортканындан сирилевишаан, ол Павел биле Силаның мурнунче кээп дүшкен. ³⁰Оон ол оларны үндүрө бергеш: «Дээргилер, камгалал алыр дизе, мен чүнү кылың?» – дээн. ³¹«Дээрги-Чаяакчы Иисуска бүзүрө. Бодун болгаш өг-бүлөң ынчан камгалал алыр силер» – деп, олар харыылаан. ³²Павел биле Сила ол кижиге база ооң өг-бүлезиниң улузунга Дээрги-Чаяакчынын медээзин суртаалдап

бергеннер. ³³Кара-бажың даргазы оларны ол-ла дүнеки шакта аппарат гаш, балыгларын чуп бергеш, ол дораан боду база бүгү өг-бүлөзи сугга суктуруп алган. ³⁴Оон оларны бажыңыңга эккелгеш, аыш-чем салып хүндүлээн. Бурганга бүзүрээни дээш, ооң боду болгаш өг-бүлезиниң шупту улузу өөрүп турганнар.

³⁵Хүн үнүп кээрге, шииткекчилер боттарынын албанында турар улузун: «Ол ийи кижини хостаңар» – деп сөс чедирери-биле чорудупканнар. ³⁶Кара-бажың даргазы ол айтыышкынны Павелге дамчыткан: «Шииткекчилер силерни хостазын дээш, менче улус чорутту. Ынчангаш ам моон үнгөш, амыр-тайбың чоруптуңар». ³⁷Ынчалза-даа Павел оларга мынча дээн: «Бисти, рим хамаатыларны, шииткек үндүрбейн, чон мурнунга эттеп турдулар, оон кара-бажыңче кирип октаптылар. А ам олар бисти бүдүү салыптар деп турар де? Чок! Ол канчап-даа бүтпес! Олар боттары кээп, бисти моон үндүрзүннер».

³⁸Хоорай албанында турар улус ол сөстөрни шииткекчилерге дамчыдарга, олар Павел биле Сила рим хамаатылар дээрзин дыңнааш, корга бергеннер. ³⁹Шииткекчилер чедип келгеш, оларга бурузун билингеш, кара-бажыңдан үндүрө бергеш, хоорайдан чоруй баарын дилээннер. ⁴⁰Павел биле Сила кара-бажыңдан үнгөш, Лидиянын бажыңыңга чеде бергеннер. Олар анаа ха-дунмазы-биле ужуражып, оларны сорук кирип кааш, оруун уламчылап чорупканнар.

Павел биле Сила Фессалоникада

17 ¹Элчиннер Амфиполь болгаш Аполлонияны таварып эрткеш, ында иудей синагога турган Фессалоника хоорайга келгеннер. ²Павел чаңчыккан аайы-биле синагогаже кире бергеш, үш амырдыш хүнүн улаштыр Бижилге дугайында иудейлер-биле чугаалажып, ³Христостун хилинчекти көрүп эртер, а оон катап дирлир ужурлуун тайылбырлап база шынзыдып келген. Оон Павел: «Ооң дугайында силерге медеглеп турарым Иисус – Христос ол-дур» – деп чугаалаан. ⁴Иудейлерниң чамдыызы, Бурганга мөгөөр гректер болгаш эвээш эвес ызыгууртан херээженнер бүзүрөй бергеш, Павел биле Силага каттыжа бергеннер. ⁵Ынчалза-даа бүзүрөвээн иудейлер адааргааш, сөлгүжок бак, дүржок кижилер тып, хөй улус чыып алгаш, хоорайга хөлээзин үндүргеннер. Олар Иасоннун бажыңыңга келгеш, Павел биле Силаны чыылган улус мурнунче үндүрө бээр дээш, дилеп турганнар. ⁶Ынчалза-даа оларны тып чадааш, Иасонну база элээн каш өске бүзүрөэн кижини хоорайнын чагырыкчыларынче алгаш чорупканнар. Олар: «Делегейни бир кылдыр хөлээзин үндүрген бо улус ам

мында келген-дир! ⁷А Иасон оларны хүлээп алган-дыр. Олар шупту императорнуң чарлыктарына удурланып, „Иисус дээр өске хаан бар“ деп турарлар-дыр» — деп алгыржып турганнар. ⁸Ону дыннаан чон база хоорай чагыргазы дүвүрөп үнгөн. ⁹Олар оон Иасонну болгаш ооң өөрүн торгаал төлээринче албадааш, салып чорудупканнар.

Верияга суртаал

¹⁰А бүзүрөөн улус Павел болгаш Силаны доп-дораан дүне када Верия дээр хоорайжыгашче чорудупканнар. Аңаа келгеш, олар иудей синагогага барганнар. ¹¹Верияның улузу Фессалониканың улузундан кижизиг аажылыг болган: олар медээни күзелдии-биле хүлээп алгаш, Павел биле Силаның алыс шынны чугаалап турарына бүзүрөө дээш, хүннүң-не Бижилгени шинчилеп турганнар. ¹²Хөй иудейлер, а ол ышкаш эвээш эвес алдар-хүндүлүг ызыгууртан эр-херээжен гректер бүзүрөй бергеннер.

¹³Ынчалза-даа Фессалониканың иудейлери Павелдин Верияда база Бурганның медээзин суртаалдап турарын дыңнааш, ынаар чеде бергеш, чонну күткүп база хөлзээзин үндүреринче ыдалап эгелээннер. ¹⁴Бүзүрөөн улус ынчан Павелди ол дораан далай кыдыынче чорудупкан, а Сила биле Тимофей Верияга артып калган. ¹⁵Павелди үдээннер ооң-биле кады Афины хоорайга келгеш, «Сила биле Тимофей эң дүргени-биле менче чедип келзиннер» дээн Павелдин айтышкынын дамчыдып, дедир чаныпканнар.

Павел Афиныда

¹⁶Павел эштерин манап, Афиныга чоруп тургаш, хоорайны дүрзү-бурганнар дола бергенин көргөш, сеткил-сагыжы аажок аараан. ¹⁷Ол синагогага иудейлер болгаш Бурганга мөгеер гректер-биле маргыжып, хүннүң-не төп шөлге аңаа таварышкан улус-биле чугаалажып турган. ¹⁸Бир катап чамдык эпикурийжи болгаш стоик философтар ооң-биле маргыжа бергеннер. Чамдыктары: «Бо чалчыраашпай чүну чугаалаар деп турар ирги?» — дээннер. Өскелери: «Ол кижини өске черлер бурганнарын суртаалдап тур ышкаш» — дээр болганнар, чүге дээрге Павел оларга Иисустун дугайында база Ооң катап дирилгениниң дугайында медеглээн чүве-дир. ¹⁹Олар ону эдертип алгаш, ареопага*

* ^{17:19}Ареопаг — Афинының эң ат-сураглыг хамаатыларындан тургустунган чөвүлелдин хуралдаарда чыгыр тейи биле ол чөвүлелдин ады. Ареопагтын кежигүннери шииткекчилерниң бүрүн эргелерин база эдилеп чорааннар.

эккелгеш, мынча дээннер: «Силер чүү деп ындыг чаа өөредиг суртаалдай бердинер, ону билип шыдаар бис бе? ²⁰Бир-ле элдеп, дыңнап көрбөөнивис чүүл чугаалаар-дыр силер. Ынчангаш ол чүл дээрзин билип алыксап тур бис». ²¹(Афинының чурттакчылары база ында чурттаан өскээртен келген улус хөөрежип азы кандыг-бир чаа чүүл дыңнап, үе эрттиреринге туралы кончуг турганнар.)

Павелдин Афинының чөвүлели — ареопаг мурнунга чугаазы

²²Павел ареопагтын мурнунга турупкаш, мынча дээн: «Афинының чурттакчылары! Силерниң бүгү ажыл-херектеринерге бурганнар хүндүлээринге сундулуунарны көрүп тур мен. ²³Чүге дээрге мен хоорайны кезий кылаштааш, силерниң ыдык чүлдериңерни топтап көрдүм. „Билдинмес Бурганга“ — деп дашта оя соктаан өргүл салыр чер безин тып алдым. Билбес хиренерде, Аңаа мөгейип турарыңар ол билдинмес Бурган дугайында силерге медеглээр бодап тур мен.

²⁴Делегейни база ында бар бүгү чүвени чаяган Бурган дээр болгаш черниң Дээрги-Чаяакчызы болганда, Ол кижини холу-биле туткан өргөөлөргө чурттавас. ²⁵Ол чүү-даа чүве хереглес болгаш, улустун Аңаа бараан боорун-даа бодавас, а Боду шупту улуска амыдыралды, тынышты база арткан бүгү чүлдү берип турар. ²⁶Улус черни бир кылдыр чурттазын дээш, Ол чангыс кижиден бүгү кижини төрөлгетени тыывылдырган. Ол бүгү улуска чер кырынга чурттаар үелерни, тодаргай девискээрлерни айтып берген. ²⁷Улус Олче баар оруун дилеп тыпсын, Аңаа канчап-чооп-даа болза чоокшулазын база Ону тып алзын дээш, Бурган бүгү чүвени кылган, а херек кырында Ол бистиң кижини бүрүзүңге чоок болгай. ²⁸Ооң ачызында чурттап, шимчеп база амыдырап чоруур болгай бис. Ол дугайында силерниң чамдык шүлүкчүлериңер: „Бис — Ооң үре-салгалы бис“ — деп чугаалаан-дырлар.

²⁹Ынчангаш бис Ооң үре-салгалы болганывыста, Бурганның бодаралын кижиниң уран чаяанын база чогаадыкчы бодалын ёзугаар даштан оя соктаан азы алдын, мөңгүндөн кылган кандыг-бир дүрзү-бурганга дөмейлей бодавас ужурлуг бис. ³⁰Бурган бүгү улуска алыс шынны билбес, мугулай чораан үезин соонга каапкаш, ам каяа-даа бачыдын миннин дужаап турар-дыр. ³¹Чүге дээрге Ол Бодунуң шилип алган Кижизин дамчыштыр бо делегейни чөптүг шүүгү-биле шиидер хүнүн доктаадып каан. Бурган Ону өлүглерден катап диргискеш, Ону шилип алганын бүгү улуска көргүскөн».

³²Өлүглерден катап дирлириниң дугайында дыңнап кааш, оларның чамдызы Павелди шоодуп эгелээннер, а өскелери: «Ол дугайында

силерден соонда бир дыннаар бис» — дээннер. ³³ Ынчангаш Павел олардан чоруй барган. ³⁴ Ынчалза-даа чамдык улус бүзүрөй бергеш, ооң талазынче шилчий берген: оларның аразында ареопагтың кижигүнү Дионисий, Дамарь деп аттыг херээжен болгаш өскелер-даа бар болган.

Павел Коринф хоорайда

18 ¹ Павел ооң соонда Афиныны каапкаш, Коринф хоорайже чоруй барган. ² Ол анаа Понт можуга төрүттүнгөн Акила дээр иудей-биле таныжып алгаш, ооң бажыңынга чеде берген. Акила бодунуң кадайы Прискилла-биле кады чоокта чаа Италиядан келген турган, чүге дээрге Клавдий император хамык иудейлерге Римден үнүп чоруурун дужааган чүве-дир. ³ А оларның кылып турар ажылы оонуу-биле дөмей — майгыннар даарап турар боорга, Павел артып калгаш, олар-биле кады ажылдай берген. ⁴ Ол амыр-дыш хүнү келген санай синагогага иудейлер болгаш гректер-биле маргыжып, оларны бүзүрөлчө ээлдирерин кызыдып турган.

⁵ Сила биле Тимофей Македонияга чедип кээрге, Павел бодунуң бүгү үезин суртаал кылырынга бараалгадып*, «Иисус дээрге Христос ол-дур» дээрзин иудейлерге херчилеп турган. ⁶ А олар анаа удурланып, бак сөглээр боорга, ол бодунуң хевинден доозунну тө силгипкеш**, оларга мынча дээн: «Ат болур силер! Мээң ам силер дээш, харысалгам чок. Амдан эгелээш, өске чоннар улузунга суртаалдап чоруурум ол-дур». ⁷ Павел синагогадан үнгеш, бажыны ооң чанынга турган Бурганга мөгеер бир кижиге чорупкан. Ооң адын Тит Иуст*** дээр чүве-дир. ⁸ А синагога даргазы Крисп бодунуң өг-бүлезиниң улузу-биле кады Дээрги-Чаяакчыга бүзүрөй берген. Павелди дыннаан Коринфиниң хөй чурттакчылары база бүзүрээш, сугга суктуруп алганнар.

⁹ Бир-ле дүне Павелдиң дүжүнге Дээрги-Чаяакчы анаа: «Кортпа! Чугаанны уламчыла база ыгытавайн барба. ¹⁰ Мен сээң-биле кады

* ^{18:5} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Павел бодунуң бүгү үезин суртаал кылырынга бараалгадып» эвес, а «Павел Сүлдөгө албадаткаш» деп бижээн.

** ^{18:6} Павелдиң ынчаар кылганы иудейлерниң бүзүрөл чогуң ооң ам черле шыдажыр арга чок апарганын херчилеп турар.

*** ^{18:7} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Тит» деп ат таварышпайн турар.

мен, кым-даа сеңээ хора чедирип шыдавас. Бо хоорайда Мээң улузум хөй деп билип ал» — дээн. ¹¹ Павел ол хоорайга улусту Бурганның медээзинге өөредип, бүдүн чартык чыл дургузунда турган.

Иудейлерниң Павелди шиидери-биле эккелгени

¹² Ахаия можунуң Римден томуйлаан чагырыкчызы Галлион дээрзи турар өйде, иудейлер Павелге удур бөлүгөлип алгаш, ону шүүгү черинге эккелгеннер. ¹³ Олар мынча дээннер: «Бо кижиге хоойлу-дүрүмге дүүшпес кылдыр Бурганга мөгееринче улусту бүзүредип тур». ¹⁴ Павел аксын ажыдып чадап чыдырда-ла, ону буруудаткан иудейлерге Галлион мынча дээн: «Иудейлер, кандыг-бир хоойлу-дүрүм үрээшкини азы кем-херек үүлгедишкени болган болза, силерни дыннаар чылдагаан менээ тургай эртик. ¹⁵ Ынчалза-даа мында өөредиглер, аттар база ыдыктыг хоойлунар дугайында чугаа чоруп турар болганда, боттарыңар сайгаржып алыңар. Мен ол айтырыгга шииткекчи болбас мен». ¹⁶ Оон оларны шүүгү черинден үндүр сывырыпкан. ¹⁷ Олар ынчан шупту синагога даргазы Сосфенни шүүгү чериниң мурнунга эттей бергеннер, ынчалза-даа Галлион ынаар хензиг-даа сагыш салбаан.

Павелдиң Антиохияже эеп келгени

¹⁸ Павел Коринфиге элээн каш хонгаш, эш-өөрү-биле байырлажып чарылгаш, Сирияже эжиндирип чорупкан. Прискилла биле Акила база ону эдерип чорупканнар. Павел эжиндирип чоруур бетинде, Бурганга аазаашкын кылганынын демдээ кылдыр, Кенхреяга бажын дөңгүрөртип каапкан. ¹⁹ Ефес хоорайга эжиндирип келгеш, Павел Прискилла биле Акиланы каапкаш, боду синагогаже чорупкаш, иудейлер-биле чугаалажып эгелээн. ²⁰ Олар ону олар-биле кады ам-даа артып каарын дилээннер, ынчалза-даа ол чөпшээрешпээн. ²¹ Чоруп тура, Павел мынча дээн: «Бурганның күзел-соруу ындыг болур болза, мен эеп кээр мен». Оон ол Ефестен эжиндирип чорупкан*.

²² Кесарияга эрикке дүшкеш, ол Иерусалимге келгеш, ында Бурганга бүзүрэннер ниитилелиниң амыр-мендизин айтыргаш, Антиохияже

* ^{18:21} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүкке: «Чоокшулап олулар байырладды Иерусалимге уткуурум эргежок чугула-дыр» база «А Акила биле Прискилла Ефеске артып калганнар» — деп сөстөрнү немээн.

чоруй барган. ²³ Антиохияга элээн тургаш, Павел аян-чоруун уламчылап, Галатия биле Фригиянын хоорайларын дургаар таварып эрткеш, хамык өөреникчилерниң бүзүрелин быжыктырып чораан.

Аполлостун Ефеске суртаалы

²⁴ Ол өйде Ефеске Аполлос дээр иудей чедип келген. Ол Александрияга төрүттүнгөн, Бижилгени эки билир, аажок чечен кижичүве-дир. ²⁵ Аполлос Дээрги-Чаяакчынын айтып-сургаан оруун эки билип алгаш, хайнып-хөлзээн сеткилинден чугаалап, боду чүгле Иоанның сугга суп турганын билир-даа болза, Иисустун дугайында шынчы сөс-биле өөредип турган. ²⁶ Ол синагогага дидими-биле чугаалап эгелээн. Прискилла биле Акила ону дыңнап кааш, бажыңынче чалап эккелгеш, Бурганның оруун аңаа оон-даа долзу-биле тайылбырлап бергеннер. ²⁷ Аполлос улаштыр Ахаияже чоруур деп баарга, бүзүрөөннер ону сорук киригеш, ында бүзүрөөн улуска «Бо кижини хүлээп алыңар» деп чагаа чорудупканнар. Ол ынаар чедер бергеш, Бурганның авыралынын ачызында бүзүрөй берген улуска улуг дузанын көргүскөн. ²⁸ Чүге дээрге Аполлос Иисус – Христос-тур дээрзин Бижилгелер-биле шынзыдып, хөй чон мурнунга иудейлерниң аксын аажок күштүг барымдаалар-биле дуй шаап келген.

Павел Ефесте

19 ¹ Аполлос Коринфиге турган өйде, Павел янзы-бүрү иштики, бедигээш монулар таварты эрткеш, Ефеске чедип келген. Ол аңаа элээн каш бүзүрөөннер тып алган. ² Павел олардан айтырган: «Бүзүрөй бээринерге, Ыдыктыг Сүлде силерге бадып келди бе?» Олар: «Бис ыңдыг Ыдыктыг Сүлде барын оода дыңнаваан бис» – деп харыылааннар. ³ «Ынчаарга сугга суктурганыңар силерге кандыг уткалыг болду?» – деп, Павел айтырган. «Иоанның сугга суп турганы дег, ыңдыг болду-ла» – деп, олар харыылааннар.

⁴ Павел мынча дээн: «Иоанның сугга сугары – бачыдын миннип, Бурганче эглири-биле сугга суктурары-дыр. Иоанн улусту бодунуң соондан кел чыдар Кижиге – Иисуска бүзүрөөринче кыйгырып турган». ⁵ Ол улус ону дыңнааш, Дээрги-Чаяакчы Иисустун ады-биле сугга суктуруп алганнар. ⁶ Павел улуска холдарын дегзирге, Ыдыктыг Сүлде оларже бадып келген. Олар ынчан билдинмес дылдарга чугаалап, өттүр билип медеглеп эгелөөннер. ⁷ Олар шупту он ийи хире кижичи турган.

⁸ Павел синагогага үш ай иштинде дидими-биле суртаалдап, иудейлер-биле шынчы чугаалажып, Бурганның Чагыргазының дугайында алыс шынны бадыткап келген. ⁹ Ынчалза-даа оларның чамдызы бүзүрөөринден ойталааш, Дээрги-Чаяакчынын оруун чон мурнунга бактап турган. Павел ынчан оларны каапкаш, өөреникчилери-биле кады чоруткаш, Тиранн дээр кижиниң хуу өөредилге черинге хүнүн-не суртаалдап турган. ¹⁰ Ынчалдыр ийи чыл уламчылап келген, а Асияда чурттаан бүгү иудейлер болгаш гректер Дээрги-Чаяакчынын медээзин дыңнап кааннар.

Скеваның чеди оглу

¹¹ Бурган Павелди дамчыштыр анаа эвес кайгамчык чүүлдер кылып турган. ¹² Ынчангаш оон аржыылдарын болгаш баартыктарын безин аарыг кижилерге дегзирге, оларның аарыы экирип, а буктары олардан үнүп турган. ¹³ Чер кезип, буктар үндүр сывырып чоруур чамдык иудейлер база буква алыскан кижиге Дээрги-Чаяакчы Иисустун адын адап: «Павелдиң суртаалдап турары Иисустун ады-биле бо кижиден үне бер» – деп тарбыдаарын шеней бергеннер. ¹⁴ Бурганның дээди бараалгакчызы иудей Скеваның чеди оглу ынчап турган чүведир. ¹⁵ Ынчалза-даа бук оларга мынча дээн: «Иисусту билир мен, Павелди база, а силер кымнар силер?» ¹⁶ Оон буква алыскан кижичи чеди алышкыже халый бергеш, оларга күш дөгөп, чула эттеп кааптарга, олар бажыңдан шалдаң-чанагаш, балыг-бышкын үне халышканнар. ¹⁷ Ефесте чурттаан бүгү иудейлер болгаш гректер ол дугайында дыңнап кааш, аажок кортканнар, ынчангаш Дээрги-Чаяакчы Иисустун адын хүндүлээри дам барганнар. ¹⁸ Хөй бүзүрөөн кижилер чедип кээп, бачыттыг херектерин ажыы-биле миннип турган. ¹⁹ А хөй караң көрнүр кижилер боттарынын дүрүг номнарын чыггаш, хамык улус көрүп турда, өрттедикен. А өрттеткен дүрүглерниң ниити өрттөөн санап көөрге, бежен муң мөңгүн чоос хире бар болган! ²⁰ Дээрги-Чаяакчынын медээзи шак ынчалдыр калбаа-биле нептереп, күш кирип олурган.

Ефеске болган үймээн

²¹ Ол бүгү болуп кааптарга, Павел Ыдыктыг Сүлдеге башкарткаш, Македония биле Ахаияны таварты Иерусалимче чоруурун шийтпирлээн. Ол мынча дээн: «Иерусалимге барганым соонда, Римге четкен турар уjurлуг мен». ²² Павел Македонияже Тимофей биле Ераст дээр ийи дузалакчызын чорудупкан, а боду элээн үе дургузунда Асияга артып калган.

²³ Ол үеде Дээрги-Чаяакчының оруунга удур күштүг үймээн үнген. ²⁴ Димитрий дээр ус-дарган кижиг мөнгүндөн Артемиданың өргээзинин бичиилеткен дүрзүлерин кылып турган. Тус чернин ус-шеверлери ону кылышкаш, хөй орулга ап келгеннер. ²⁵ Димитрий мөнгүн-биле ажылдаар шеверлерни болгаш өске-даа усчуларны чыып алгаш, мынча дээн: «Эш-өөр! Бо ажыл силерге эки олча-ажык берип турарын билир силер. ²⁶ Павел дээр кижиг чүгле Ефеске эвес, а бүгү Асияга дыка хөй улусту бистен хая көрнү бээр кылыпканын көрүп база дыннап тур силер. Ол Павел кижиг холу-биле кылган бурганнар — бурганнар эвес болур дээр-дир. ²⁷ Ол чорук чүгле бистин ус-тывыжывыстың чаагай ат-сураан чидирип турары-биле эвес, а өндүр улуг бурган Артемиданың өргээзи ат-сураан чидиреринге чылдагаан бооп турары-биле озалдыг-дыр. Асияның база бүгү делегейнин чону мөгөйип турар шак ол бурган өндүр чаагай чоруун чидирер-дир».

²⁸ Ону дыннааш, олар аажок хорадап: «Ефесте Артемида өндүр улуг!» — деп алгыржып эгелээннер. ²⁹ Хоорайны хөлзээзин хөмө апкан. Бүгү улус Павелдин Македониядан эдертип эккелген эш-өөрү Гай биле Аристархты тудуп алгаш, хоорайның улуг, ажык театрынга сөктүп келген.

³⁰ Павел база чон мурнунга үнүп кээр дээрге, бүзүрөөннер ону ынатпаан. ³¹ Можунуң чамдык алдар-хүндүлүг дүжүметтери — оон эштери, олче улус ыдыпкаш, театрже барбайн көөрүн дилээннер.

³² Ол аразында театрда чыылган улустуң чамдыызы — бир чүве, өскелери — бир өске чүве алгыржып турган, чүге дээрге ында корум-чурум чок болуп, улустуң хөй кезии чүге чыылганын-даа билбес болган. ³³ Иудейлер Александр дээр кижини чон мурнунче албадап үндүрүпкен. Ол чонга тайылбыр кылыр бодааш, холу-биле улус оожургадыр шимчээшкин кылган. ³⁴ Ынчалза-даа ол иудей кижиг дээрзин билип кааш, шупту улус бир үн-биле: «Ефесте Артемида өндүр улуг!» — деп кышкыржы берген. Олар ийи шак хире алгыржып келгеннер. ³⁵ Хоорай бижээчизи чонну арай боорда оожуктургаш, мынча дээн: «Ефестин чону, бистин хоорайывыс — өндүр улуг Артемиданың өргээзинин база оон дээрдэн кээп дүшкен ыдыктыг дажының кадагалакчызы дээрзин чер кырында билбес кижиг бар бе?! ³⁶ Ол кымга-даа маргыш чок барымдаа-дыр. Ынчангаш силер оожургап, бодамча чок хөделбес болзунарза эки. ³⁷ А силер дээрге Артемиданың өргээзин-даа оорлаваан, бурганывысты-даа бак сөглөвээн бо ийи кижини бээр эккелдинер чоп. ³⁸ Димитрий болгаш өске-даа ус-шеверлер кандыг-бир кижини буруудадып турар болза, бисте ону сайгарар шүүгү-даа,

уштап-баштап турар кижилер-даа бар-дыр. Бот-боттарын аңаа буруудатчып турзуннар. ³⁹ А өске кандыг-бир айтырыынар бар болза, ону чоннуң хоойлу ёзугаар чыыжыңга шийтпирлээр херек. ⁴⁰ А ам бөгүнгү болушкуннар дээш, үймээн үндүргенинге буруудаттырар айыыл биске кыжанып келди. Ындыг хөлзээзин дээш, агартынар чылдагаан бисте чок-тур». Ынча дээш, ол чыышты тарадыпкан.

Павел Македония биле Грецияда

20 ¹ Хөлзээзин төнө бээрге, Павел Иисуска бүзүрөөннерни кыйгырткаш, оларны сорук кирип, чүве чугаалааш, байырлажып чарылган соонда, Македонияже чоруй барган. ² Орук ара ол чер болганга бүзүрөөннерни суртаалдары-биле быжыктырып чораан. Оон ол Грецияга чедип келгеш, ³ аңаа үш ай болган. Оон Сирияже эжиндирип чорурунун мурнуу чарыында иудейлер аңаа удур сүлчээ кылган. Ынчангаш ол дедир Македония таварты эртерин шийтпирлээн. ⁴ Павелди Верия чурттуг Пиррнин оглу Сосипатр, Фессалоника чурттуг Аристарх биле Секунд, Дервия чурттуг Гай, Тимофей база Асия чурттуг Тихик биле Трофим олар үдеп чорааннар*. ⁵ Олар баштай үнүпкеш, бисти Троадага манап турганнар. ⁶ А бис хаарган далганнар байырлалының соонда Филиппыдан эжиндирип үнгеш, беш хонук эрткенде, Троадага өөрүвүске катчып алгаш, аңаа чеди хонган бис.

Павелдин Евтихти өлүглерден катап диргискени

⁷ Улуг-хүнде эп-сеткилдин чемин үлежип чиир дээш, чыылган бис. Павел чыылган улуска суртаалдап турган. Ол даарта эжиндирип чоруур деп турган болгаш, дүн ортузу чедир чугаалап келген. ⁸ Бистин чыгып келгенивис үстүкү өрээлге хөй-ле чырыткылар хып турган. ⁹ Павел суртаалын дыка үр уламчылап келген болгаш, соңга караанга олурган Евтих деп аныяк оол бажын согайтып, уйгузунга бастыргаш, үшкү каыттан чайлып кээп дүшкен. Ону көдүрүп кээрге, ол өлүг болган. ¹⁰ Павел дүжүп келгеш, оолдун кырынга чыдыпкаш, куспактап алгаш: «Мунгараванар, ол тынныг-дыр!» — дээн. ¹¹ Ол үстүнче үнө бергеш, хлебти үзе тыртып чигеш, дыка үр, даң аткыже чугаалап келген, а оон чоруй барган. ¹² Аныяк оолду бажыңыңга дириг хевээрзин эккелгеннер, а шупту улустуң сагыжы ажый берген.

* ^{20:4} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Үдеп чорааннар» деп сөстөргө «Асияга чедир» деп сөстөрни немээн.

Троададан Милитче аян-чорук

¹³ Бис корабльга олурупкаш, Ассче эжиндирип чорупкан бис. Аңаа Павелди ап алыр ужурулуг турган бис, чүге дээрге боду ынаар кургаг черлеп чоруй баар дээш, ол ынчаар айыткан. ¹⁴ Павел биске Асска таваржы бээрге, ону корабльче ап алгаш, Митилина хоорайже эжиндирип чоруптувус. ¹⁵ Оортан даартазында хүндүс эжиндирип үнгөш, Хиос ортулуктуң дужунга келгөш, оон бир хүн эрткенде, Самос ортулукка доктаадывыс*. База бир хүнзээш, Милит хоорайга эжиндирип келдивис. ¹⁶ Павел Асияга саадап, үе чидирбес дээш, Ефестиң чаны-биле эрте бээрин шиитпирлээн, чүге дээрге Иерусалимче далажып бар чыткан. Ол ынаар, аргалыг-ла болза, беженги хүннүң байырла-лында чеде бээрин күзээн.

Ефестиң христиан удуртукчулары-биле байырлажыг

¹⁷ Павел Милиттен Ефесче улус чоруткаш, Ефестиң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң удуртукчуларын кыйгырткан. ¹⁸ Олар чедип кээрге, ол мынча дээн: «Асияга мээң келгеним баштайгы хүнден-не үргүлчү силер-биле кады канчаар чурттап турганымны билир силер. ¹⁹ Мен Дээрги-Чаяакчыга караам чажын эндере төп, иудейлерниң кара сагыштыындан салым-хуумга таварышкан шенелделерни ажып эртпишаан, биче сеткилдиг бараан бооп келдим. ²⁰ Силерге ажыктыг болгу дег бүгү чүүлдү суртаалдап, силерни хөй улус мурнунга база бажыңнар кезип, коргуш чок өөрөдип келдим. ²¹ Бачыдын миннип, Бурганче эглириниң база Дээрги-Чаяакчывыс Иисуска бүзүрөөриниң дугайында иудейлерге-даа, өске чоннар улузунга-даа медеглеп келдим. ²² А ам, Ыдыктыг Сүлдениң айытканы-биле, мени ында чүү манап турарын билбес-даа болзумза, Иерусалимче чоруур ужурулуг мен. ²³ Чүгле Ыдыктыг Сүлдениң хоорай бүрүзүнге меңээ сагындырыг кылып, Иерусалимге мени хилинчек болгаш хоругдал манап турарын чугаалап келгенин-не билир мен. ²⁴ Ынчалза-даа амыдыралым меңээ кандыг-даа үне чок, чүгле бодумнун оруумну төндүр чоруп, Дээрги-Чаяакчы Иисустун меңээ даандырган бараан болушкунун эчизинге чедирген болзумза — Бурганның авыралының дугайында Буянныг Медээни улуска дыңнаткан болзумза!

* ^{20:15} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Самос ортулукка доктаадывыс» деп сөстөргө «Оон Трогиллийге барыпкаш» деп сөстөрни немээн.

²⁵ Аранарга аралажып, Бурганның Чагыргазын суртаалдап турганым улустан чангызынар-даа мени моон сонгаар көрбөзүн билир мен. ²⁶ Силерниң кандыг-бирөөнер өлүмчө бажы-биле баар болза, ол дээш, буруум чогуң бөгүн силерге медеглеп тур мен. ²⁷ Чүге дээрге Бурганның бүгү-ле күзел-соруун силерге коргуш чок суртаалдап келген мен.

²⁸ Бодуңарны база Ыдыктыг Сүлдениң силерге хүлээдип берген кодан хоюн хайгаарап көрүп чоруңар. Бурганның бүзүрөөннер ниитилелиниң кадарчылары бооп көрүнер, ону Ол Бодунун ханын төкөш, бөлүп алган болгай. ²⁹ Мен силерден чоруй баарымга, каржы бөрүлөр чедип келгөш, коданны черле өршөөсөс дээрзин билир мен. ³⁰ Бүзүрөөннер оларны эдерзин дээш, алыс шынны соора өөрөди бээр улус силерниң аранарга безин тыптып кээр. ³¹ Ынчангаш серемчилелдиг болуңар! Мээң үш чыл дургузунда, дүне-хүндүс караам чажын төп, силерге могаг-шылаг чок сагындырып келгенимни сактып чоруңар.

³² Мен ам силерни Бурганга болгаш Оон авыралының дугайында медеэге хүлээдип тур мен. Ол медеэ силерни быжыктырып база Бурганның бүгү улузунга аазаан өнчүнү силерге берип шыдаар. ³³ Мен кайыңардан-даа алдын, мөңгүн, идик-хеп алырын күзевээн мен. ³⁴ Бодумнун база эш-өөрүмнүн хереглээр чүвезин бо ийи холум-биле ажылдап ап келгенимни билир силер. ³⁵ Чүнү-даа кылып турган болзумза, бодумнун үлегерим-биле бис ажылдаар, Дээрги-Чаяакчы Иисустун сөстөрүн сактып, кошкак улуска дузалажыр ужурулуг бис дээрзин силерге көргүзүп келген мен. Ол: „Алырынга көөрдө, бээри — амыр-чыргалдыг“ — дээн болгай».

³⁶ Павел ынча дээш, шупту улус-биле кады дис кырынга олурупкаш, мөргүп алган. ³⁷ Шупту улус ыглап-сыктап, ону куспактааш, ошкап турган. ³⁸ Ылангыя оон: «Моон сонгаар мени көрбөс силер» — дээн сөстөри оларны мунгарадыпкан. Оон Павелди корабльга чедир удеп кааннар.

Иерусалимче аян-чорук

21 ¹ Бис олар-биле арай деп чарылгаш, баштай дорт-ла Кос ортулукка, даартазында хүндүс Родос ортулукка эжиндирип четтивис, а оортан Патара хоорайже чорупкан бис. ² Финикия баар корабль тып алгаш, аңаа олурупкаш, улаштыр ынаар эжиндирип кагдывыс. ³ Кипр ортулукту мурнуу талазы-биле оюп эрткөш, Сирияже углапкан бис. Оон Тир хоорайга туруп алдывыс, чүге дээрге корабльдин

чүүгүн анаа дүжүрер турган. ⁴Анаа бис Иисуска бүзүрөөн улус тып алгаш, чеди хүн иштинде олар-биле кады турдуvus. Ыдыктыг Сүлде сагыш алындырарга, олар Павелге: «Иерусалимче барба» – деп турдулар. ⁵Анаа турар үевис төне бээрге, улаштыр чоруптуvus. Бүзүрөөн улус шуптузу кадайлары болгаш ажы-төлү-биле кады бисти хоорайдан үндүр үдеп келген. Анаа, далай эриинге, дис кырынга олурупкаш, мөргүп алдывыс. ⁶Удур-дедир байырлажып чарылган соонда, корабльга олурупкан бис, а олар бажыңнарынче чана бергеннер.

⁷Эжиндириишкинни уламчылааш, Тирден Птолемаида хоорайга кээп, корабльдан дүшкеш, ында чурттап турар бүзүрөөн улустун амыр-мендизин айтыргаш, олар-биле кады бир хондуvus. ⁸А даартазында хүндүс оон чорупкаш, Кесарияга келгеш, чеди дузалакчынын бирээзи болур Буянның Медээ суртаалчызы Филипптин бажыңыга доктаадывыс. ⁹Оон ашакка барбаан дөрт кызы өттүр билип медеглээр улус болду. ¹⁰Бис анаа элөөн хөй хонганывыста, Иудеядан Бурганның медээчизи Агав дээр кижиге келген. ¹¹Ол биске келгеш, Павелдин курун алгаш, оон-биле бодунуң хол-будун хүлүттүнгеш, чүве чугаалаан. Оон сөстери бо-дур: «Ыдыктыг Сүлде: „Бо курнуң ээзин Иерусалимниң иудейлери мынчалдыр хүлээш, өске чоннар улусунга хүлээдир-дир“ – деп тур».

¹²Ону дыңнааш, бис болгаш анаа чурттап турган улус Павелди «Иерусалимче барбайн көр» деп ээрежип дилеп эгелөөн бис. ¹³Ынчалза-даа Павел биске: «Силер чүге ыглап-сыктап, чүрөөм чара соптур силер? Мен чүгле хүлүдүп алырынга эвес, а Дээрги-Чаяакчы Иисустун ады-биле Иерусалимге өлүртүрүнге-даа белен мен» – деп харыылаан. ¹⁴Оон шиитпирин өскерттип шыдавазывысты билгеш, оожургай бергеш: «Дээрги-Чаяакчының күзел-соруу-биле болзун!» – дишкен бис.

Павелдин Иерусалимге келгени

¹⁵Ол хүннер эрте бээрге, бис дөгертингеш, Иерусалимче чоруптуvus. ¹⁶Бистин-биле кады Кесария чурттуг чамдык бүзүрөөн улус база чорупкан. Олар бисти баштайгы өөреникчилерниң бирээзи, Кипр чурттуг Мнасонга эккээрге, оон бажыңыга туруп алган бис.

¹⁷Иерусалимге кээривиске, бүзүрөөннер бисти эвилең-ээлдек уткуп-хүлээп алган. ¹⁸Даартазында хүндүс Павел-биле кады Иаковче чорупкан бис. Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң шупту удуртукчулары ында чыылган болган. ¹⁹Павел оларны мендилээш, оон бааран болушкунун дамчыштыр өске чоннар улусунга Бурганның чүну

кылганын чүве арттырбайн чугаалап берген. ²⁰Олар ону дыңнааш, Бурганны алдаржыткаш, Павелге мынча дээннер: «Өндүк, Иисуска бүзүрөөн муң-муң иудейлер барын билер сен, олар шупту Моисейнин хойлузун шынгы сагып чоруур улус-тур. ²¹Иерусалимниң иудейлеринге бир улус сээң дугайында: „Өске чоннар аразында чурттаан хамык иудейлерни Моисейнин хойлузундан ойталаар кылдыр өөредип, оларга боттарының ажы-төлүн кыртыжап демдектевезин база бистин чаңчылдарывысты сагывазын сүмелеп турар кижиге-дир“ – дээн-дир. ²²Бис ам канчаар бис? Чугаажок-ла, олар сээң келгенини дыңнап каар болгай. ²³Ынчангаш бистин сүмелөөн аайывыс-биле кылып көр. Бистин аравыста Бурганга даңгырак берген дөрт кижиге бар-дыр. ²⁴Оларны алгаш, арыгланыр ёзулалды кады эртип ал база олар ёзу-чаңчыл ёзугаар баштарын дөңгүрертсин дээш, оон чарыгдалын төлеп бер. Ынчан сээң дугайында дыңнаан чүвезинде шын сөс чогуң, а сени ыдыктыг хойлувусту сагып чоруур кижиге-дир дээрзин шупту улус билип каар.

²⁵А өске чоннарның бүзүрөөн улусунга хамаарыштыр алыр болза, шиитпиривисти оларга дыңнадып, чагаа бижөөн бис. Оларга дүрзү-бурганнарга өргөөн эт чииринден, хандан, бооп өлүрген дириг амытаннар эдинден болгаш самыраарындан ойталаарын саналдаан бис».

²⁶Павел ынчан ол дөрт кижини ап алгаш, даартазында хүндүс олар-биле кады арыгланыр ёзулалды эртип алган. Оон ол Бурганның өргөөзинче киргеш, кажан арыгланыр хуусаа төнерин база оларның кижиге бүрүзү дээш, кажан өргүл салырын чарлап чугаалаан.

Павелди тудуп хоругдааны

²⁷Арыгланыр хуусааның чедиги хүнү эртип турда, Павелди Асия чурттуг иудейлер Бурганның өргөөзинге көрүп кааннар. Олар ону сегирип алгаш, шупту улусту хөлзедип: ²⁸«Израильдин чону! Дузалажынар! Бо дээрге чер болганга улусту бистин ыдыктыг хойлуvusка, Израильдин чонунга база Бурганывыс өргөөзинге удур өөредип чоруур кижиге-дир. А ам ол гректерни Бурганның өргөөзинге эккелгеш, ыдыктыг черни бужартаткан-дыр» – деп алгыржы бергеннер. ²⁹Олар Павелди оон мурнунда Ефес чурттуг Трофим-биле хоорайга кады чорда көргөн болгаш, ол ону Бурганның өргөөзинге эккелген боор деп бодаан чүве-дир.

³⁰Бүгү хоорай хөлзеп-дойлуп эгелөөн болгаш, чүк бүрүзүнден улус маннажып кээп турган. Олар Павелди сегирип алгаш, Бурганның

өргээзинден үндүр сөөрткөш, ол дораан ооң хаалгаларын хаап алганнар. ³¹ Олар ону өлүрер деп барганнар, ынчалза-даа бүгү Иерусалим хөлзеп үнген дугайында медээ рим муң шериг баштыңыга чеде берген. ³² Баштың ол дораан шериглерин болгаш чүс шериг баштыңчыларын алгаш, чыылган чонче чорупкан. Улус муң шериг баштыңын база шериглерни көрүп кааш, Павелди эттеп-сокпайн барган. ³³ Муң шериг баштыңы ынчан олче чоокшулап келгеш, тудуп хоругдааш, ийи илчирбе-биле демирлээрин дужааган. Оон ол чыылган улустан: «Бо кымыл, чүнү үлгеткен кижил?» — деп айтырган. ³⁴ Чыылган чоннуң чамдызы бир чүве, өскелери оон аңгы чүве алгыржыр болган. Ындыг хөлзээзин, шимээнден ол тодаргай чүнү-даа билип чадааш, Павелди шериглер чурттаан бажыңче аппаарын дужааган. ³⁵ Павелди чадага эккээрге, шериглер ону шуут-ла көдүрер ужурга таварышкан — чоннуң хорадап, кызары ол хире болган. ³⁶ Хөй чон ону эдерип: «Анаа өлүм!» — деп алгыржып чораан.

³⁷ Павелди шериглер чурттаан бажыңче кирип бар чыдырда, ол баштыңга: «Силерден бир чүве айтырып болур бе?» — дээн. Оозу мынча дээн: «Сен гректеп билир ышказың чүл. ³⁸ Ындыг болганда чоокта чаа үймээн үндүргөш, дөрт муң дерзии тура халыкчыны ээн кургаг ховуже аппаратан египет чурттуг кижии эвес ышказыл сен?» ³⁹ А Павел: «Мен — Киликияда Тарс хоорай чурттуг еврей кижии, билдингир хоорайның хамаатызы мен. Чон-биле чугаа кылырын чөпшээрер көрүңерем» — деп харыылаан.

⁴⁰ Демгизи ынчан чөпшээрээрге, Павел чадага туруп алгаш, холу-биле чонга «Оожурганар!» деп медээ берген. Хамык улустун шимээни чидерге, ол еврей дылга чугаалап эгелээн.

Павелдин Иерусалим иудейлеринге чугаазы

22 ¹ «Ха-дунма болгаш адалар! Ам бодумну камгалап, чүү дээримни дыңнап көрүңер». ² Павелдин еврей дылга чугаалай бергенин дыңнааш, олар улам-на оожургай бергеннер. ³ «Мен — Киликияның Тарс хоорайга төрүттүнген еврей кижии мен, ынчалза-даа Иерусалимге өскөн мен. Мээң башкым Гамалиил чүве, ол мени өгбелеривистин ыдыктыг хоойлузунга ыяк быжыг билиглиг кылдыр өөрөткөн. Мен, бөгүн силер бүгүде ышказ, Бурганга чүткүлдүг бараан бооп чор мен. ⁴ Мен Иисустун өөредиинге бүзүрөөн улусту өлүреринге чедир истеп сүрүп, эр-даа, херээжен-даа улусту тудуп хоругдааш, кара-бажыңнарже кирип октап чордум. ⁵ Ону Бурганның дээди бараалгачызы-даа, дээди иудей Чөвүлел-даа бадыткап боор.

Харын-даа олардан Дамаскыда чурттаан ха-дунма иудейлерге хамааржыр чагаалар алгаш, демги улусту тудуп хоругдааш, Иерусалимге кезедири-биле эккээр дээш ынаар чорупкан мен.

⁶ Ынаар бар чыткаш, Дамаскыга чоокшулап олурумда, дүш үезинде дээрден хенертен чайнап келген чырык карактарым чылчырыктадыпкан. ⁷ Черже кээп дүшкөш, меңээ: „Савл! Савл! Мени чүге истеп сүрүп тур сен?“ — дээн үн дыңнап кагдым. ⁸ Мен: „Силер кым силер, Дээрги?“ — дидим. Ол: „Мен дээрге истеп сүрүп чоруурун Назарет чурттуг Иисус-тур мен“ — деп харыылаан. ⁹ Мээң кады чораан улузум ол чырыкты көргөн, ынчалза-даа мээң-биле чугаалашкан үннү дыңнаваан. ¹⁰ „Дээрги, мен чүнү кылың?“ — деп айтырдым. Дээрги-Чаяакчы меңээ: „Ам туруп келгеш, Дамаскыга бар, кылыр ужурлуг бүгү чүвөнни анаа дөгөрезин чугаалап бээр“ — дээн. ¹¹ Чырыктың чайыннаажындан мээң карактарым согурара берген боорга, кады чораан өөрүм мени холумдан четкөш, Дамаскыга эккеп каан.

¹² Бурганны тооп дыңнаар база ыдыктыг хоойлувусту сагып чоруур, ында чурттаан иудейлерниң дөгөрези хүндүлээр Анания дээр кижии ¹³ меңээ чедип келгеш: „Дунмам, Савл, караң көрө берзин!“ — дээн. Ол-ла дораан мен ону көрүп кагдым. ¹⁴ Ынчан ол меңээ мынча дээн: „Өгбелеривистин Бурганы сени Ооң күзел-соруун билип алзын дээш, бачыт чок Кижини көрзүн дээш база Ооң сеңээ чугаалаан сөзүн дыңназын дээш шилип алган-дыр. ¹⁵ Чүге дээрге бүгү улус мурнунга Ооң дугайында херечилеп, көргөн база дыңнаан чүвөнни чугаалаар-дыр сен. ¹⁶ Ам чүнү манап ор сен? Тургаш, сугга суктуруп ал, Дээрги-Чаяакчы Иисустун адын кый дээш, бачыттарың арыглап-чуп каавыт“.

¹⁷⁻¹⁸ Мен оон Иерусалимге эеп келгеш, Бурганның өргээзинге мөргүп тура, Иисустан келген ажыдышкын көрүп кагдым. Ол меңээ: „Доп-дораан Иерусалимни кагаш чорувут, чүге дээрге бо улус Мээң дугайымда херечилелинни хүлээп албас-тыр“ — диди. ¹⁹ А мен Анаа: „Дээрги-Чаяакчы, бо улус Сеңээ бүзүрөөннерни тудуп хоругдаар база эттеп-согар дээш, синагогалар кезип чоруп турганымны билир болгай. ²⁰ Сээн херечиң болур Стефанның ханы төктүп турда, мен база анаа тургаш, ону чүүлзүнүп, өлүрүкчүлерниң хевин кадарып турдум“ — деп харыыладым. ²¹ Дээрги-Чаяакчы ынчан меңээ: „Бар че, Мен сени ырадыр, өске чоннар улузунче чорударым олдуру“ — диди».

Павел – рим хамааты

²² Ол сөстөргө чедир иудейлер ону дыңнап турганнар, а ынча дээри билек: «Ону таптай басып кааптар-дыр! Ооң амылыг чораан ажык чоктур!» — деп алгыржып эгелээннер. ²³ Олар алгыржып, хевин ора соп октап, агаарже довурак чажып турганнар*. ²⁴ А муң шериг баштыңы Павелди шериглер чурттаар бажыңче аппаарын база иудейлерниң олче чүге ынчаар алгырышканын билип алыр сорулга-биле ону эриидеп тургаш, байысаарын дужааган. ²⁵ Ынчалза-даа ону эриидээр дээш хүлүй бээрге, Павел чанында турган чүс шериг баштыңчызынга: «Шииттир-бээн рим хамааты кижини эриидээри хоойлуга дүгжүр чүве бе?» — дээн.

²⁶ Чүс шериг баштыңчызы ону дыңнааш, баштыңыңа баргаш: «Оваарымчалыг бооп көрүнер. Ол дээрге рим хамааты кижидир» — деп дыңнаткан. ²⁷ Муң шериг баштыңы Павелге чедип келгеш: «Сен ылап-ла рим хамааты сен бе?» — деп айтырган. Ол: «Ийе» — деп харыылаан. ²⁸ Муң шериг баштыңы мынча дээн: «Мен ол хамааты эргени хөй акша-биле садып алган мен». А Павел: «А мен ындыг болуп төрүттүнген мен» — дээн. ²⁹ Ону байысаар деп турган улус ол дораан ойта дүшкен. Рим хамаатыны демирлеп алганын билип кааш, муң шериг баштыңы база корга берген.

³⁰ Даартазында хүндүс муң шериг баштыңы иудейлер Павелди чогуу чүү дээш буруудадып турарын билип алыксааш, Бурганның дээди бараалгакчыларын база бүгү дээди иудей Чөвүлелди чыылдыарын дужааган. Ол Павелдин илчирбелерин адыргаш, оларның мурнунга эккеп тургузупкан.

Павел дээди иудей Чөвүлелдин мурнунда

23 ¹ Павел Чөвүлелди эргий кайгааш: «Ха-дуңма! Мен бо хүнге чедир Бурганның мурнунга хүлээлгемни арыг арын-нүүр-биле күүседип чор мен» — дээн. ² Бурганның дээди бараалгакчызы Анания ынчан Павелдин чанынга турган улуска ооң эриннеринче кагарын дужааган. ³ А Павел аңаа мынча дээн: «Бурган сени кагар эвеспе, агартыр чугайлаан хана**. Сен мында мени ыдыктыг хоойлу ёзугаар

* ^{22:23} Хеп ора согары, агаарже довурак чажары — Бурганны бак сөглээн сөстөр дыңнааш (оларның билиишкени-биле), иудейлерниң хөлзеп-доюлганын көргүскени ол болур.

** ^{23:3} Агартыр чугайлаан хана — дора көрүп, бак сөглээн уткалыг сөстөр болур (Мф. 23:27 көр).

шиидер дээш олулар-дыр сен, ол хиренде-ле ыдыктыг хоойлуга чөрүштүр мени кагарын дужаап турар-дыр сен!» ⁴ Павелдин чанынга турган улус аңаа: «Бурганның дээди бараалгакчызын канчап дора көөр сен?» — дээннер. ⁵ А Павел: «Ха-дуңма, буруулуг болдум, ол — Бурганның дээди бараалгакчызы дээрзин билбедим. Шынап-ла, Бижилге: „Сээң чонуннун удуртукчузун бак сөглөвө“^a — деп турар болгай» — деп харыылаан.

⁶ Оларның чамдыызы саддукейлер, а өскелери фарисейлер дээрзин Павел билип каан, ынчангаш ол дээди иудей Чөвүлелге ыткыр үн-биле мынча дээн: «Ха-дуңма! Мен фарисей кижиди оглу, фарисей мен, өлүглерниң катап дирлиринге идегелим дээш, шииттирип турарым бо».

⁷ Ол ынча дээрге, фарисейлер биле саддукейлер аразыңа маргылдаа үнгеш, чыыш ийи чарлы берген. ⁸ Чүге дээрге саддукейлер өлүглерден катап дирлири-даа, дээрниң төлээлери-даа, сүлде-сүнезиннер-даа чок дээр, а фарисейлер ол бүгүгө бүзүрээр турган. ⁹ Оон алгы-кышкы үнген. Фарисейлер бөлүүндөн чамдык ном-хоойлу тайылбырлакчылары туруп келгеш, маргыжа бергеннер: «Бо кижиде багай чүү-даа көрбөй тур бис. А ооң-биле сүлде-сүнезин азы дээрниң төлээзи чугаалашкан болза чүл?»*

¹⁰ Маргылдаа күштүг алгыш-кырышче шилчий бээрге, рим баштың оларның Павелди үзе-чаза соп кааптарындан сезингеш, шериглеринге ынаар баткаш, ону шериглер чурттаар бажыңче алгаш баарын дужааган. ¹¹ Дараазында дүне Дээрги-Чаяакчы Павелге чедип келгеш: «Павел, дидим бол, чүге дээрге Мээң дугайымда Иерусалимге херечилеп турганың дег, Римге база херечилээр сен» — дээн.

Иудейлерниң Павелге удур сүлчээзи

¹² Хүн үнүп кээрге, иудейлер аразында дугурушкаш, Павелди өлүрбээн шаанда, чүнү-даа ижип-чивес бооп дангыраглааннар. ¹³ Сүлчээге дөртөн ажыг кижиди киришкен. ¹⁴ Олар Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыңнарга баргаш: «Павелди өлүрбээн шаавыста, чүнү-даа ижип-чивес бооп дангырагладывыс. ¹⁵ Ынчангаш

* ^{23:9} Чамдык буруңгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Бурганга удурланган болбас бис бе?» — деп сөстөрни немээн.

^a Хост. 22:28.

силер дээди иудей Чөвүлел-биле кады оон херээн катап көөр-дүр деп чылдагааннааш, ону силерге эккээр кылдыр муң шериг баштыңыңга сөстөн чедириңер. А бис ону бээр эккел чыдырда-ла өлүрүп каарыңга белен бис» — дээннер.

¹⁶Сүлчээ дугайында Павелдин чээни дыңнап кааш, шериглер чурттаар бажыңче киргеш, ол дугайында аңаа дамчыдыпкан. ¹⁷А Павел чүс шериг баштыңчыларының бирээзин кый деп алгаш: «Бо оолду баштыңыңче аппарам, ол аңаа бир чүве чугаалаар деп тур» — дээн. ¹⁸Демгизи оолду муң шериг баштыңыңга эдертип эккелгеш, илеткээн: «Хоругдаттырган Павел мени кый деп алгаш, бо оолду силерге аппаарын диледи, чүге дээрге ол силерге бир-ле чүве чугаалаар дээн-дир». ¹⁹Баштың ол оолдун холундан туткаш, өскээр чедип аппаргаш: «Меңээ чүнү чугаалаар бодадың?» — деп айтырган. ²⁰Демги оол: «Иудейлер оон херээниң тодаргай истелгезин чорудар чылдагаан-биле Павелди даарта дээди иудей Чөвүлелге чедирерин силерден дилээр бооп дугуржуп алдылар. ²¹Ынчалза-даа оларны дыңнаванар, чүге дээрге дөргөн ажыг кижиде манап турар. Олар ону өлүрбөөн шаанда чүнү-даа ижип-чивес бооп даңгыраглааш, ам силерниң айттышкыныңар манап, белен турарлар-дыр» — деп харыылаан. ²²Баштың ол оолга: «Меңээ чугаалаан чүвөңни кымга-даа чугаалавас сен» — деп дужаагаш, ону чорудупкан.

Павелди Кесарияже чорудупканы

²³Баштың оон чүс шериг баштыңчызы ийи кижини кыйгырткаш, оларга: «Кесария чоруур кылдыр ийи чүс чадаг шеригден, чеден аъттыг шеригден база ийи чүс адыгжыдан белеткенер. Кежээкиниң тос шакта үнеринге белен турунар. ²⁴Павелди Феликс чагырыкчыга бүдүн-бүрүн чедирер кылдыр, аңаа мундурар элчигеннерден белеткенер» — деп дужааган.

²⁵Ол ышкаш мындыг уткалыг чагаа бижип каан: ²⁶«Онза хүндүткелдиг чагырыкчы Феликске Клавдий Лисий байыр чедирип олур. ²⁷Бо кижини иудейлер сегирип алгаш, бичии-ле болза өлүрүп каар частылар, ынчалза-даа мен шериглерим-биле келгеш, ону камгалап кагдым, чүге дээрге ол рим хамааты дээрзин билип алдым. ²⁸Ону буруудадып турар чылдагаанны билип алыр дээш, мен ону дээди иудей Чөвүлелге эккелдим. ²⁹Аңаа удур буруудадышкыннар оларның боттарының ыдыктыг хоойлузунга хамааржыр дээрзин, ынчалза-даа өлүмге онаагы дег азы кара-бажыңга олуртку дег буруу ол кижиде чок дээрзин ылавылап көрдүм. ³⁰Ол кижиге удур сүлчээ

барын дыңнааш, мен ону ол-ла дораан силерге чорутканым бо. А оон буруудадыкчыларыңга аңаа удур херекти силерге киирерин дужаадым»*.

³¹Шериглер дужаалды күүседип, Павелди ап алгаш, ону ол кежээ-ле Антипатридага эккелгеннер. ³²Даартазында хүндүс аъттыг шериглер Павелди Кесарияже алгаш чорупканнар, а артканнары чурттаар бажыңыңче ээп келгеннер. ³³Кесарияга келгеш, Феликс чагырыкчыга чагааны тывыскаш, Павелди хүлээди бергеннер. ³⁴Чагааны номчааш, чагырыкчы Павелдин кайы можудан келгенин айтырган. Ол Киликиядан келген деп билип алгаш, ³⁵Феликс: «Буруудадыкчыларың чедип кээрге, сээң херээни дыңнаар мен» — дээн. Оон Павелди Иродтуң өргээзинге** хоругдалга тударын дужааган.

Павелди буруудатканы

24 ¹Беш хүн эрткенде, Бурганның дээди бараалгакчызы Анания чамдык баштыңнар-биле база Тертулл дээр хоойлучу-биле кады Кесарияга келгеш, иудейлерниң Павелге удур буруудадышкынын чагырыкчының мурнунга илереткеннер. ²Павелди кый дептерге, Тертулл ону буруудадып, мынча дээн: ³«Онза хүндүткелдиг Феликс! Силерниң алызын бодаан башкарылганар ачызында бистиң чуртувус амыр-тайбыңга бүргеткен чурттап турарын база бистиң чонун амыдыралы экижээнин көрүп турар бис. Ол бүгүнү кажан-даа, каяа-даа улуг өөрүп четтиришкин-биле хүлээп көөр бис. ⁴Ынчалза-даа силерни оон ынай шүүдөдип турбазы-биле бистиң кыскажак түн-нээшкинивести дыңнаарыңдан чажам дивезиңерни дилеп тур мен. ⁵Бис бо кижиде корум-чурум үрекчизи дээрзин илередип алдывыс, ол — бүгү делегейге иудейлер аразыңга үймээн үндүрүкчүзү-дүр база назаретчилерниң оспак бөлүүнүн удуртукчүзү-дүр***. ⁶⁻⁸Оон ынай ол Бурганывыс өргээзин безин бужартадыр сагыштыг турду, а бис ону

* ^{23:30}Чамдык бурууну грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Байырлыг, менди-чаагай!» — деп сөстөрни немээн.

** ^{23:35}Иродтуң өргээзи — Улуг Ирод хаанның туттуруп каан өргээзи. Римден чагырыкчыларның чурттаар чери турган; шериглер база аңаа чурттап турган.

*** ^{24:5}Тертулл бо сөстөр-биле Назарет чурттуг Иисусту база Ону эдерген улусту куду көргөн хөөн-биле адап турары ол.

тудуп алдывыс. Ам Павелди байысаагаш, бистин ону чүү дээш буруудадып турарывысты билип ап боор силер»*.

⁹ Иудейлер ол бүгүнү шын деп бадыткааш, буруудадышкынны деткээннер.

Феликстин мурнунга Павелдин чугаазы

¹⁰ Чагырыкчы аңа чугаалаарын айтырга, Павел мынчаар харылаан: «Хөй чылдар дургузунда бо чонга шииткекчи болуп келгенинерни билир болгаш, бодумнун херээмни өөрүшкү-биле камгалаар-дыр мен. ¹¹ Иерусалимге мөгөйиг кылып келгенимден бээр он ийи хүнден үр болбаанымны билип ап боор силер. ¹² Мээң буруудадыкчыларым Бурганның өргээзинге кандыг-бир кижиге-биле маргыжып турганымны азы синагогага болгаш хоорайның өске бир черинге улусту үймээнче ыдалап турганымны көрбээннер. ¹³ Олар мени ам буруудадып турар чүвезин херек кырында бадыткап шыдавас-тыр. ¹⁴ Ындыг-даа болза оларның хажыттынган деп турары өөрөдиг ёзугаар ада-өгбевистин Бурганынга бараан бооп турарымны миннир-дир мен. Ыдыктыг хоойлу болгаш медээчилерниң номнарында бижиттинген бүгү чүвеге бүзүрээр мен. ¹⁵ Бурган Бодунга шынчы-даа, шынчы эвес-даа улусту катап диргизер дээрзинге олар боттары идегээри дег, мен база ындыг идегелдиг мен. ¹⁶ Ынчангаш Бурганның болгаш улустун мурнунга кезээде арыг арын-нүүрлүг болур дээш, шыдаар шаам-биле чүткүп чоруур мен.

¹⁷ Чонумнун яды улузунга чыгганым хайырлал үлөп бээр база Бурганга өргүлдер салыр дээш, хөй чыл эрткен соонда, Иерусалимге ээп келгеним ол. ¹⁸ Арыгланыр ёзулалды кылганым соонда, Бурганның өргээзинге кээп, өргүл салып турумда, мени тып чедип келген чүве. Улус-даа үйметпээн, шимээн-дааш-даа үндүрбээн кижиге мен. ¹⁹ А ол ышкаш Асиядан келген элээн каш иудей аңа турган чүве. Мени буруудадыр барымдаалары бар болза, силерниң мурнуарга чугаалаар ужурулуг улус ол-дур. ²⁰ Азы мени дээди иудей Чөвүлелге байысаап турда, кандыг буруумну истеп тыпканын мында келген улус

* ^{24:6-8} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Ону ыдыктыг хоойлу-вус ёзугаар шиидер деп турдувус. Ынчалза-даа муң шериг баштыңы Лисий келгеш, ону бистин холувустан күш-биле ушта тыртып алгаш, силерге чорудупту. Ооң буруудадыкчыларынга база силерге баарын дужаады» — деп сөстөр эң бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

чугаалап берзин. ²¹ Байгы-ла буруум — аңа тургаш: „Өлүглерден катап дирлиринге бүзүрелим дээш, бөгүн мени шиидип тур силер“ — деп алгырганымда бооп чадавас».

²² Ону дыннааш, Дээрги-Чаяакчының оруун эки билир Феликс херекти дыннаарын сонгаарлаткаш: «Силерниң херээнерни муң шериг баштыңы Лисий кээрге, сайгарып көөр мен» — дээн. ²³ Ол чүс шериг баштыңчызынга: «Павелди хоругдалга тудунар, ынчалза-даа аңа элээн хосталгадан беринер база ооң эш-өөрүнге ол дээш сагыш човап кээрин хоруванар» — деп дужааган. ²⁴ Элээн каш хүн эрткенде, Феликс еврей сөөктүг кадайы Друзилла-биле кады чедип келген. Ол Павелди келдирткеш, Иисус Христоска бүзүрел дугайында ооң чугаазын дыннап эгелээн. ²⁵ Ынчалза-даа Павел чөптүг чорук, бодун өйлээри база ам кээр шүүгү дугайында чугаалап эгелээрге, Феликс корга бергеш: «Амдызында чоруй бар, чайланы берзимзе, келдиртиптер мен» — дээн. ²⁶ Ооң кадында Павел аңа хээли саналдаар ирги бе деп, Феликс идегээн чүве-дир, ынчангаш бо-ла ону кыйгыртып эккээр, ооң-биле чугаалажыр турган. ²⁷ А ийи чыл эрткен соонда, Феликсти Порций Фест солуп келген. Иудейлерниң күзелин хандыраар дээш, Феликс Павелди кара-бажыңга арттырып каан.

Павелдин императорнун шүүгүзүн негээни

25 ¹ Чагырыкчы апарганының соонда үш хүн эрткенде, Фест Кесариядан Иерусалимче чорупкан. ² Иерусалимге Бурганның дээди бараалгакчылары, иудейлерниң даргалары Фестке келгеш, Павелге удур буруудадышкыннарын хүлээткеш, оон дилег кылып: ³ «Биске хайыралыңның демдээ кылдыр Павелди Иерусалимче чорудуп көр» — деп турганнар. А боттары ону орук ара өлүрүп каарын дугуржуп алганнар. ⁴ Ынчаарга Фест: «Павелди Кесарияда хоругдап каан, а бодум база удавас ынаар чеде бээр мен. ⁵ Баштыңчыларыңның чамдызы мээң-биле кады баргаш, ол кижиге кандыг-бир херек үүлгеткен болза, ону буруудатсыннар» — деп харыылаан.

⁶ Иерусалимге сес-он хүн тургаш, Фест Кесарияге ээп келген. А даартазында хүндүс шииткекчинин олудун ээлепкеш, Павелди эккээрин дужааган. ⁷ Павел чедип кээрге, Иерусалимден келген иудейлер ону долгандыр турупкаш, хөй-ле аар кем-херек үүлгеткен деп буруудадып эгелээннер, ынчалза-даа буруудадышкыннарын шынзыдып шыдавааннар. ⁸ А ол бодун агартынып, мынча дээн: «Мен иудейлерниң ыдыктыг хоойлузунга-даа, Бурганның өргээзинге-даа, императорга-даа удур кем-херек үүлгетпээн мен».

⁹Фест иудейлерге эки кижиге бооп көстүр бодаан, ынчангаш ол Павелден: «Сенээ удур буруудадышкыннар ёзугаар сени анаа шиидейн, Иерусалимче баар сен бе?» – деп айтырган. ¹⁰Павел анаа мынча деп харыылаан: «Мен императорнун шүүгүзүнүн мурнунда тур мен, мени шиидер ужурлуг чер бо-дур. Иудейлерге бак чүнү-даа кылбаан мен, ону эки билер силер. ¹¹Мен кем-буруулуг база өлүмгө төлөптүг чүүл үүлгөткөн болзумза, өлүрүндөн чажам дивес мен. Ынчалза-даа бо улустун мени буруудадып турар чүүлдери меге болза, кымнын-даа мени оларга түдүп бээр эргези чок. Ынчангаш императорнун шүүгүзүн негеп тур мен!» ¹²Бодунун чөвүлели-биле чугаалашкаш, Фест: «Императорнун шүүгүзүн негээн болганында, императорже чоруур сен» – деп харыылаан.

Фестин Павелдин херээн Агриппага тайылбырлааны

¹³Элээн үе эрткенде, Агриппа хаан биле оон дунмазы Вереника Фест чагырыкчыга байыр чедирип, Кесарияга келгеннер. ¹⁴Олар анаа элээн хөй хүн болганда, Фест Павелдин херээн хаанга мынчаар тайылбырлаан: «Мында Феликс турда-ла хоругдаттырган бир кижиге бар. ¹⁵Мен Иерусалимге турумда, Бурганнын дээди бараалгакчылары болгаш иудейлернин даргалары ону буруудаткан чүве. Олар ону шиидерин негеп турдулар. ¹⁶Мен оларга буруудаттырган кижини ону буруудаткан улус мурнунга тургузуп, нүүртештирбейн база анаа камгаланыр арга бербейн, өлүмгө шиидери рим ёзу-дүрүмгө чүүлдешпес дээрзин чугааладым. ¹⁷А ол иудейлер бээр чедип кээрге, мен сонгаарладып турбайн, даартазында-ла шииткекчинин олудунга саадапкаш, демги кижини эккээрин дужаадым. ¹⁸Оон буруудадыкчылары туруп келгеш, мээң олардан дыннаар бодааным чангыс-даа буруудадышкын кылбадылар. ¹⁹Харын олар оон-биле оларнын чүдүлгезинин дугайында база бир-ле өлүп калган Иисус дугайында кандыг-бир маргылдаа үндүрдүлөр, а Павел ол Иисус дириг дээрзин шынзыдып турду. ²⁰Бо херекти шиитпирлээр айын тыппайн: „Иерусалимге баргаш, анаа шииттирерин күзээр сен бе?“ – деп, оон айтырган мен. ²¹А Павел оон херээн император көөр кылдыр маңа арттырарын негээш турар боорга, ону императорже чорудуптар арга тывылгыже, хоругдалга хевээр тударын дужаадым».

²²Агриппа Фест чагырыкчыга: «Мен бодум база ол кижини дыннаксап тур мен» – дээн. Фест: «Эртен дыннаар сен» – деп харыылаан.

²³Даартазында хүндүс Агриппа биле Вереника байырланчы кончуг байдалдыг шүүгү черинче кирип келгеннер. Олар-биле кады

шериг баштыңнары болгаш хоорайнын алдар-хүндүлүг улузу келген. Фест Павелди эккээрин дужааган. ²⁴Оон Фест мынча дээн: «Агриппа хаан болгаш мында моорлап келген бүгү улус! Иерусалимге база маңа – Кесарияга эндерик хөй иудейлернин буруудадып: „Ону өлүрөп болза эки-дир!“ – деп алгыржып турганы кижизин көрүп тур силер. ²⁵Ынчалза-даа мен ол кижини өлүрүп шиитки дег чүнү-даа тыппайн баргаш, ол боду императорнун шүүгүзүн негээн болганда, ону Римче чорударын шиитпирледим. ²⁶Ынчалза-даа менде оон дугайында императорга бижиптер хире тодаргай чүү-даа чок-тур. Ынчангаш бо сайгарылганын соонда бижипки дег чүве билип алыр дээш, ону силер бүгүденин, ылаңгыя Агриппа хаан силернин, мурнунарга үндүрүп эккээрин дужаадым. ²⁷Мен бодаарымга, хоругдаттырган кижинин кем-буруузун айытпайн чорудуптары сарыыл чок болгу дег-дир».

Агриппанын мурнунга Павелдин чугаазы

26 ¹Агриппа Павелге: «Сенээ агартынар арга берип турар-дыр» – дээн. Павел ынчан холун көдүрүп медээлээш, бодун камгалаан чугаазын эгелээн: ²«Агриппа хаан! Иудейлернин хамык буруудадышкыннарынга удур бодумну камгалап, бөгүн силернин мурнунарга турар аргалыг болганымны аас-кежик деп санап тур мен. ³Артында-ла иудейлернин хамык ёзу-чанчылдарын болгаш маргылдаалыг айтырыгларын кончуг эки билер болгай силер. Ынчангаш мени шыдамыккай дыннаарыңарны дилеп тур мен.

⁴Бичиимден бээр чер-чуртумга база Иерусалимге канчаар чурттап келгенимни иудейлер шупту эки билер. ⁵Олар мени шагдан тура таныыр болгаш, чүдүлгевистин эн шыңгы чанчылдарын, дүрүмнерин сагып, фарисей болуп келгенимни, күзээр-ле болза, бадыткап шыдаарлар. ⁶А бөгүн Бурганнын өгбелеривиске берген аазаашкынынга идегелим дээш, шүүгү мурнунда тур мен. ⁷Бистин он ийи төрөл бөлүүвүс ол аазаашкыннын бүдерин манап, дүн-хүн дивейн, Бурганга бараан бооп турар. Шак ол идегелим дээш, иудейлер мени буруудадып турардыр, о, Агриппа хаан! ⁸Иудейлер, Бурганнын кижилерни өлүглерден катап диргизиптер аргалыын чүге бүттүнер аргажок чүве кылдыр бодаар силер? ⁹Мен бодум база Назарет чурттуг Иисуска удур болдунарла бүгү чүүлдү кылыр ужурлуг мен деп бодап чордум. ¹⁰Мен ол бүгүнү Иерусалимге кылып, Бурганнын дээди бараалгакчыларындан эрге алгаш, Иисуска бүзүрөөн хөй кижини кара-бажыңче кирип октап турдум. А оларны өлүрүп каарга, мен ону деткип турган мен. ¹¹Шупту си-нагогаларга оларга кеземче онаап, Иисусту бак сөглээринче албадап

шаг болган мен. Оларга удур аажок килеңнээш, Иудеядан дашкаар хоорайларга безин оларны истеп сүрүп турган мен.

¹² Бир катап шак ол сорулга-биле Бурганның дээди бараалгакчыларындан бүрүн эрге болгаш даалга алгаш, Дамаск хоорайже бар чыткан мен. ¹³ Дүш чедип турда, орукка чорааш, хенертен дээрден чайынаан, хүнден-даа чырыткылыг чырык көрүп каан мен, Агриппа хаан. Ол чырык мээң база мээң-биле кады чораан өөрүмнүн карактары-высты чылчырыктадыпкан. ¹⁴ Бис шупту черже кээп дүшкен бис, оон меңээ еврей дылга: „Савл! Савл! Мени чүге истеп сүрүп тур сен? Сени сүрген кымчыже бажың чайгаш, хей-ле бодунга хора чедирер сен“ — дээн үн дыңнап каан мен. ¹⁵ Мен: „Кым силер, Дээрги?“ — деп айтырган мен. Ынчан Дээрги-Чаяакчы меңээ мынча деп харыылаан: „Мен дээрге истеп сүрүп чорууруң Иисус-тур мен. ¹⁶ Бут кырынга туруп кел. Сени бараан болукчум кылдыр шилип алыр дээш база Мени көргенинниң болгаш сеңээ ам-даа көргүзөр чүүлүмнүн херечизи кылып алыр дээш, Мен сеңээ көзүлген мен. ¹⁷ Сени бодуннун чонундан база сени ам оларже чорудуптарым өске чоннар улузундан камгалаар мен. ¹⁸ Оларның бачыттары өршээттинзин дээш, а ол ышкаш Меңээ бүзүрээниниң ачызында Бурганның чонунун аразынче кирзиннер дээш, сен оларның карактарын ажыдар база дүмбей караңгыдан — чырыкче, эрликтин чагыргазындан — Бурганче ээлдирер сен“.

¹⁹ Ынчангаш, Агриппа хаан, дээрден ажыдыышкынга удурланыр аргам чок болган. ²⁰ Баштай Дамаскыга, а ол ышкаш Иерусалимге, оон бүгү Иудеяга база өске чоннар улузунга суртаалдай берген мен. Олар бачыттарын миннип, Бурганче ээлзиннер дээш база ылап-ла ындызын бадыткаар ажыл-херектерден кылзыннар дээш, суртаалдап турган мен. ²¹ Ооң ужурунда иудейлер мени Бурганның өргээзинге сегирип алгаш, өлүрөр деп турганнары ол-дур. ²² Ынчалза-даа Бурган меңээ бөгүнге чедир дузалап турар болгаш, ам мында бүгү чоннун — улугнуң-даа, бичениң-даа мурнунда туруп алган, херечилеп тур мен. Медээчилер болгаш Моисейниң өттүр билип медеглээнинден өске чүнү-даа чугаалавайн тур мен: ²³ Христос хилинчекти көрүп эртер база өлүглерден эң-не баштай катап дирлип кээр, Ол иудейлерге болгаш өске чоннар улузунга чырыкты эккээр деп чугаалап тур мен».

Павелдиң Агриппаны бүзүредирин оралдашканы

²⁴ Павел ам-даа бодун агартып турда, Фест ону ыткыр үн-биле: «Сээң угааның солуудаан-дыр, Павел! Хөй эртем-билииң сени сээденнедипкен-дир!» — деп үзе кирипкен. ²⁵ Павел: «Мен сээденневээн

мен, хүндүлүг Фест, чугаалап турар чүвем алыс шынныг-даа, сарыылдыг-даа — дээн. — ²⁶ Агриппа хаан ол бүгүнү эки билир, ынчангаш ооң-биле хостуг чугаалажып болур мен. Чүү-даа чүве ооң кичээнгейиниң кыйы-биле эртпээн деп бодаар мен, чүге дээрге бо бүгү хамык улус мурнунга болган болгай. ²⁷ Агриппа хаан! Медээчилерге бүзүрээр силер бе? Мен билир мен — бүзүрээр силер». ²⁸ Агриппа Павелге: «Сен мени база ындыг дораан Христоска бүзүрөөн кижиги кылып алыр бодадың бе?» — дээн. ²⁹ Павел: «Ол хуусаа үр-даа, кыска-даа болган болза, чаңгыс сен эвес, а бөгүн мени дыңнап турар бүгү улус, чүгле бо илчирбелер чокка, мен дег болу бээринер дээш, Бурганга тейлеп тур мен» — деп харыылаан.

³⁰ Хаан, а ооң-биле кады чагырыкчы, Вереника база олар-биле кады олурган шупту улус ынчан туруп келген. ³¹ Олар үнгеш, аразында мынча деп чугаалажы бергеннер: «Бо кижиги ону хоругдагы дег азы өлүргү дег чүү-даа чүве кылбаан-дыр». ³² А Агриппа хаан Фестке: «Ол кижиги боду императорнун шүүгүзүн негевээн болза, ону ам хостап болур турган-дыр» — дээн.

Павелдиң Римче чорупканы

27 ¹ Италияже эжиндирип чоруптарын шиитпирлээнивис соонда, Павелди база өске-даа чамдык хоругдаттырган улусту императорнун тускай полкузунун чүс шериг баштыңчызы Юлийге хүлээдип берген. ² Адрамит хоорайдан Асияның эриктеринче эжиндирип үнүпкен корабльга олурупкан бис. Бистиң-биле кады Фессалоника чурттуг македончу Аристарх чораан. ³ Даартазында хүндүс Сидон хоорайга эжиндирип келген бис. Юлийниң Павелге хамаарылгазы кижизиг болган. Ол Павелдиң хереглээн чүвезин тып берип, сагыш човаашкынын көргүзөр дээн эш-өөрүнге баргаш кээр арганы анаа берген. ⁴ Бис оортан далайже үнгеш, дедир хаттар хадаанындан Кипрни хаттардан ыжыктаан талазы-биле эжиндирип эрттивис. ⁵ Киликия биле Памфилияның эриктерин чуй чалгып чыдар далайны кежир эжиндиргеш, Ликияның Мира хоорайга келген бис. ⁶ Анаа шериг баштыңчызы Италияже эжиндирип бар чораан Александриядан келген корабль тып алгаш, бисти анаа олуртупкан.

⁷ Хөй хүннер иштинде удур хат хадаанындан оожум эжиндирзе-эжиндирзе, арай боорда Книд хоорайның чаны-биле эрттивис. Удур хаттар хадаанындан оруувус уламчылап чадааш, Салмон шенектин чоогу-биле Крит ортулуктун хаттардан ыжык талазын дургаар эжиндирип каан бис. ⁸ Улуг күжениг-биле оон кыдыын дургаар

эжиндиргеш, Ласея хоорайдан ырак эвесте Эки Өртээлдер дээр черге келген бис.

⁹ Хөй хүннерни чидирген болгаш, эжиндирери озалдыг апарган, эң чугула иудей шээр хүнү* база эрткен турган. Ынчангаш Павел мынча деп сагындырган: ¹⁰ «Дыннаарам! Бистиң аян-чоруувус чүгле корабль биле чүүкке эвес, а улуска база улуг бергедээшкиннер болгаш айыыл-халап-биле эртерин көрүп тур мен». ¹¹ Ынчалза-даа шериг баштыңчызы Павелди дыңнавайн, корабль ээзи-биле башкарыкчының сүмезин эдерген. ¹² Ук өртөөл аңаа кыштаарыңа таарышпас боорга, улустун хөй кезии оортан далайже үнгеш, болдунар болза, Критте Финик өртөөлгө четкеш, кышты аңаа ажарын шийтпирлээн. Финик дээрге мурнуу-барыын база сонгу-барыын чүктөрже углай ажык чыдар өртөөл турган.

Шуурган

¹³ Мурнуу чүктен оожум хат хадыырга, «Биске херек чүве чоғум-на ол-дур» дээш, далайжылар якорун көдүргеш, Криттиң эриин дургаар эжиндирип чорупканнар. ¹⁴ Ынчалза-даа удаваанда ортулуктан бисче «сонгу-чөөн чүктүң хады» деп адаар күштүг шуурган хөмө хадып келген. ¹⁵ Корабль шуурганга алзыпкаш, хат удур чоруп чадап каан. Бис ынчан чалгыгларга чагыртып, олар бисти кайнаар углай-дыр, ынаар октадып чоруп берген бис. ¹⁶ Кавда дээр бичии ортулуктун ыжык талазы-биле эжиндирип эртип бар чыткаш, аңаа камгалал хемезин арай боорда быжыглап алдывыс. ¹⁷ Ону өрү көдүргеш, корабльдиң адаа-биле чоон хендирлер өттүргеш, куржай шарып алган бис. Сирт деп элезинниг сыык черге хептели бээринден сезингеш, корабльдин парустарын дүжүрүп каапкаш, хат айы-биле чоруп берген бис. ¹⁸ Шуурган шыдажыр аргажок киткээрге, даартазында хүндүс корабльдин чүүгүн дүжүр октап эгелээн бис. ¹⁹ А үшкү хүнде дериг-херекселдин кезиин улус боттарының холдары-биле корабльдан дүжүр октапкан. ²⁰ Хөй хүннер дургузунда хүн-даа, сылдыстар-даа көрбедивис, а күштүг шуурган киткеп-ле турган. Адак соонда камгалал алып кандыг-даа идегел ышкындырган.

²¹ Улус дыка үр чүнү-даа чивээн турган. Павел ынчан туруп келгеш, мынча дээн: «Силер мээң сүмем дыңнап, Криттен эжиндирип үнмес турган-дыр силер, эш-өөр. Ынчанган болза, бо хамык айыыл-халапка,

* ^{27:9} Эң чугула иудей шээр хүнү — ол үеде (күс эгезинде) ук черлерниң далай-суунга күштүг шуурганнар хадып эгелээр турган.

чидиригте таварышпас ийик бис. ²² Ынчалза-даа ам сорук киринер: силернин кайыңар-даа өлбес-тир, а чүгле корабль бустур-дур. ²³ Эрткен дүне Аңаа бүрүнү-биле хамааржырым, бараан бооп чоруурум Бургандан келген төлээ менээ келгеш барды. ²⁴ Ол менээ: „Павел, кортпайн көр. Императорнун мурнунга турар ужуруг сен, ол дээш, Бурган Бодунун авыралы-биле кады эжиндирип чорууруң бүгү улуска амы-тынны хайырлаар-дыр“ — диди. ²⁵ Ынчангаш сорук киринер, эш-өөр. Мен Бурганга база бүгү чүвениң Ооң чугаалаан айы-биле болуруңа бүзүрээр мен. ²⁶ Бисти кандыг-бир ортулукче үндүр октаптар ужуруг».

²⁷ Он дөрткү дүн дүшкенде, чалгыглар бисти Адриатика далайыңа* чайгап чораан. Дүн ортузунда далайжылар чоогувуста бир-ле чер барын билип кааннар. ²⁸ Олар сугнун тереңин хемчээрге, дөртөн хире метр болган. Элээн болгаш, катап хемчээрге, үжен хире метр болган. ²⁹ Бисти хаяларже үндүр октаптарындан корткаш, далайжылар корабльдин артыгы талазындан дөрт якорь бадыргаш, хүн дүрген-не үнүп келзин дээш, мөргүп турганнар. ³⁰ Олар корабльдан дезерин оралдажып, корабльдин думчуундан якорь бадырган улус болуп, камгалал хемезин сугже дүжүрө бергеннер. ³¹ А Павел шериг баштыңчызы болгаш шериглерге: «Олар корабльга артпас болза, силер дириг артарың кордаваңар» — дээн. ³² Шериглер ынчан хемени тудуп турган чоон хендирлерни үзе шааптарга, ол далайже кээп дүшкен.

³³ Даң адар душта Павел хамык улуска чемненип алыры эки боор деп чугаалап эгелээн: «Бөгүн силернин дириг үнер дээн манаашкыныңарның он дөрткү хүнү-дүр. Ол үе иштинде чүү-даа чивээн болгай силер. ³⁴ Ынчангаш чемненип аарыңарны сүмелеп тур мен. Амы-тынның артар дизинерзе, ол силерге эргежок чугула, кайыңарның-даа бажындан чангыс-даа дүк черже кээп дүшпес». ³⁵ Павел ынча дээш, хлебти алгаш, бүгү улустун мурнунга Бурганга өөрүп четтиргеш, үзе тыртып, чий берген. ³⁶ Улус шупту сорук кирип, чемненип алган.

³⁷ А корабльга шупту ийи чүс чеден алды кижиги турган бис. ³⁸ Тоттур чемненген соонда, кызыл-тасты далайже дүжүр октап, корабльди чиигедип эгелээн бис.

* ^{27:27} Адриатика далайы — ол үеде ындыг ат-биле амгы Адриатика далайындан оранчок улуг, Италияның мурнуу чүгүнде далайны адап турган.

Корабльдиң озал-ондакка таварышканы

³⁹ Даң адып кээрге, олар элезинниг эриктиг мугулдур көрүп кааннар, ынчалза-даа чүү деп чер дээрзин билбес болганнар. Олар, болдунар чүве болза, корабльди сыык черге кадалдыр олуртуптарын шиитпирлээннер. ⁴⁰ Якорьларны далайже дүлүпкеш, корабльди баш-караар эшкииштер быжыглаан хендирлерни одура кезипкеш, хат корабльди аппаары-биле бичии парус көдүргөш, эрикче эжиндирип чорупкан бис. ⁴¹ Корабль элезинниг шенекке үскөш, сыык черге кадалы берген. Думчуу хандыр кадалгаш, шимчевейн барган, а артыгы талазын күштүг чалгыглар буза шаап эгелээн. ⁴² Хоругдаттырганнар-дан чангызы-даа эштип чорупкаш, дезе бербезин дээш, шериглер оларның шуптузун өлүрер деп шиитпирлеп алган. ⁴³ Ынчалза-даа шериг баштынчызы Павелдиң амы-тынын камгалаар дээш, оларның ол сагыжын күүседиринге шаптыктап каан. Ол эштип билир улусту сугже баштай шурай бергөш, эрикке чедир эштирин дужааган. ⁴⁴ Арткан улуска калбак ыяштар болгаш корабльдиң бузундуларындан туттунгаш, амы-тынын камгалаарын айыткан. Ынчалдыр хамык улус эрикке чеде берген, кым-даа дүжүп өлбөөн болган.

Мальта ортулукка

28 ¹ Эрикче бүдүн-бүрүн үнүп келгөш, ортулуктуң ады Мальта дээрзин билип алган бис. ² Ооң чурттакчылары бисти экииргээ аажок уткуп-хүлээп алганнар. Чаъс чаап эгелээш, соой бээрге, олар одаг салгаш, бисти чалап алганнар. ³ Павел куспак долдур чээрген чыггаш, отче киир октап турда, чалбыштан дескен чылан союп үнгөш, ооң холунга астына берген. ⁴ Павелдиң холунда халаңнаан чылан көргөш, ол чер чурттуг улус аразында мынча дээннер: «Чигзиниг чок, бо кижини өлүрүкчү турган боор, чүгө дээрге ол далайга дүжүп өлбөзө-даа, бузут дээш, өжөөн негээр бурган ону дириг арттырбады». ⁵ Ынчалза-даа Павел чыланни отче дүжүр силгиптерге, ол анаа кандыг-даа хора чедирбөөн. ⁶ А улус ону ыжып эгелээр боор азы өлүг кээп дүжер боор деп бодаан. Ындыг-даа болза үр манап келгөш, ооң-биле кандыг-даа айыыл-халап болбаанын көргөш, сагыш-бодалын өскерттип: «Ол кижини — бурган-дыр» — дижи бергеннер.

⁷ Ол черден ырак эвеске ортулук чагырыкчызы Публийниң ээлел чери турган. Ол бисти бажынынче чалааш, үш хүн дургузунда хүндүлөп келген. ⁸ А ол үде Публийниң ачазы халыын аары болгаш кыжыктан аарааш, дөжөөндөн турбайн чыткан чүве-дир. Павел оон

өрээлинче киргөш, мөргүп алган соонда, анаа холдарын дээскөш, экиртип каан. ⁹ Ол болушкунну көргөш, ортулукта чурттаан өске-даа аарыг кижилер чедип кээп, экирип турганнар. ¹⁰ Олар өөрүп четтиргенин илередип, биске хөй-ле хүндүткел көргүскөннер, а кажан улаштыр эжиндирип чоруур деп турувуста, олар бисти орукка эрге-жок чугула херек бүгү чүве-биле хандырдылар.

Мальтадан Римге

¹¹ Үш ай эрткенде, Александриядан келгөш, ол ортулукка кыштаан «Ийис бурганнар» дээр корабльга эжиндирип чорупкан бис. ¹² Оон Сиракузы хоорайга келгөш, анаа үш хүн турдувус. ¹³ Оон эжиндирип үнгөш, Ригия хоорайга келдивис. Даартазында хүндүс мурнуу чүктен хат хадый бээрге, ийиги хүнде Пугеолы өртөөлгө эжиндирип келдивис. ¹⁴ Бис ол черден Иисуска бүзүрөөн эш-өөр тып аарывыска, олар бисти анаа чеди хүн хире олар-биле кады турарын дилээннер. А оон соонда ам-на Римге келдивис.

¹⁵ Хоорайда бүзүрөөн улус бистин дугайывыста дыннап кааш, мырыңай Аппийниң шөлүнгө база Үш Шайлааракка уткуп үнүп келгеннер. Оларны көргөш, Павел Бурганга өөрүп четтиргөш, сорук кире берген. ¹⁶ Римге кээриписке*, Павелди бир шериг кижиге кадарткаш, ангы чурттаарын чөпшээрөп каан.

Павелдиң Римге суртаалдааны

¹⁷ Үш хүн эрткенде, Павел иудейлер аразында эн алдар-хүндүлүг улусту чыып алган. Олар чыгып кээрге, ол мынча деп чугаалаан: «Ха-дуңма! Бистиң чонга база ада-өгбелеривистиң ёзу-чаңчылдарына удур үлгөткөн чүвөм чок-даа болза, мени Иерусалимге тудуп хоругдааш, рим эрге-чагырга улузунга хүлээдип берген. ¹⁸ Олар мени истеп байысаагаш, өлүрүп шиитки дег чүү-даа чүвө үлгөтпөөн боорумга, хостап салыр деп турдулар. ¹⁹ Ынчаарга иудейлер анаа удурланыр боорга, императорнун шүүгүзүн негээр ужурга таварыштым, ындыг-даа болза бодумнуң чонумну кандыг-бир чүвө ужун буруудыр дээш, ынчанмаан мен. ²⁰ Силерге ужуражып, ол дугайында чугаалажыр дээш, бөгүн силерни чыылдырып алдым, чүгө дээрге Израильдиң идегели дээш, мени бо илчирбе-биле демирлээн-дир».

* 28:16 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Шериг баштынчызы хоругдаттырганнарны танныылдар даргазынга хүлээдип берген» — деп сөстөрни немээн.

²¹ Олар аңаа: «Бис Иудеядан сээң дугайында кандыг-даа чагаалар албаан бис, оон келген эш-өөрүвүстүн чангызы-даа сээң дугайында биске дыңнатпаан, багай чүү-даа чугаалаваан. ²² Ындыг-даа болза үзел-бодалың дугайында сенден боттарывыс дыннаксап тур бис, чүге дээрге улус чер болганга ол өөредигге удурланып турарын дыңнаан бис» — дээннер.

²³ Оларның Павел-биле дугуржуп алган хүнүндө оон-даа хөй иудейлер ооң чурттап турган черинге чедип келгеннер. Павел эртенден кежээге чедир Бурганның Чагырказының дугайында оларга тайылбырлап база херечилеп, Моисейниң хоойлузу болгаш медээчилерниң номнарынга үндөзилээш, Иисустуң дугайында оларга шынзыдып келген. ²⁴ Чамдык улусту ол бодунуң сөстери-биле бүзүредип шыдаан, а өскелери бүзүрөвейн барганнар. ²⁵ Олар аразында маргыжып эгелээш, тарап чоруур деп турда, Павел оларга түңнел сөстөрүн чугаалаан: «Ыдыктыг Сүлдө Исаия медээчиниң аксы-биле ада-өгбелеринерге алыс шынны чугаалап каан-дыр: ²⁶ „Бо чонга баргаш: ‘Кулак-биле дыңнааш-даа, чүнү-даа угаап билбес; карак-биле көргөш-даа, чүнү-даа көрбес-тир силер. ²⁷ Чүге дээрге бо чоннуң угаан-сарыылы сээденнеп калган, кулактары-даа арай деп дыңнаар, карактары-даа шийдинчек апарган. Олар карактары-биле көрүп, кулактары-биле дыңнап, угаан-сарыылы-биле угаап база Менче эглип кээп шыдаптар турган болза, Мен ынчан оларны экиртир ийик мен’ — деп чугаала“^a. ²⁸⁻²⁹ Ынчангаш Бурган Бодунуң камгалалын өске чоннар улузунче чорутканын база олар ону дыңнап каарын иудейлер силерниң билип аарыңарны күзөп тур мен!»*

³⁰ Павел Римге, хөлезинин боду төлөп турганы бажыңга бүдүн ийи чыл иштинде чурттап, аңаа ужуражып келген кижини бүрүзүн хүлээп ап турган. ³¹ Ол Бурганның Чагырказын дидими-биле, доктар чокка суртаалдап, Дээрги-Чаяакчы Иисус Христостуң дугайында улуска өөредип келген.

* ^{28:29} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Павел ынча дээрге, иудейлер аразында изиг-изиг маргышпышаан, тарай бергеннер» — деп сөстөр эң бүзүрөлдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

^a Ис. 6:9,10.